

MUSEION

23

ГОДИШЊАК
ГРАДСКОГ МУЗЕЈА СУБОТИЦА

A SZABADKAI VÁROSI MÚZEUM
ÉVKÖNYVE

GODIŠNJAK
GRADSKOG MUZEJA SUBOTICA

YEARBOOK OF THE
MUNICIPAL MUSEUM OF SUBOTICA

ИЗДАВАЧ / KIADÓ / NAKLADNIK / PUBLISHED BY

Градски музеј Суботица / Szabadkai Városi Múzeum / Gradski muzej Subotica / Municipal Museum of Subotica
Trg sinagoge 3
24 000 Subotica
Srbija

ЗА ИЗДАВАЧА / A KIADÁSÉRT FELEL / ZA NAKLADNIKA / FOR THE PUBLISHER

Olga Ninkov, muzejski savetnik, za direktora Gradskog muzeja Subotica, po ovlašćenju

УРЕДНИК / SZERKESZTŐ / UREDNIK / EDITOR

Kajdócsi Lovász Gabriella, muzejski savetnik, Gradski muzej Subotica

УРЕДНИШТВО / SZERKESZTŐSÉG / UREDNIŠTVO / EDITORIAL BOARD

Korhecz Papp Zsuzsanna, muzejski savetnik, Gradski muzej Subotica
Ljubica Vuković Dulić, viši kustos, Gradski muzej Subotica

РЕЦЕНЗЕНТИ / RECENZENSEK / RECENZENTI / REVIEWED BY

Olga Ninkov, muzejski savetnik, Gradski muzej Subotica, Srbija
Raffai Judit †, redovni profesor, Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku Univerziteta u Novom Sadu, Subotica, Srbija
Slobodanka Šibalić, muzejski savetnik u penziji, Muzej nauke i tehnike Beograd, Srbija
Ivona Vojnić Hajduk, viši bibliotekar, Gradska biblioteka Subotica, Srbija

ЛЕКТУРА И КОРЕКТУРА / LEKTORÁLÁS ÉS KORREKTÚRA

LEKTURA I KOREKTURA / PROOF-READING

Sladana Aleksić (srpski jezik)
Bojana Đorojević (srpski jezik)
Huszka Márta (mađarski jezik)
Kristina Vlahović (engleski jezik)

ПРЕВОД (апстракт и резимеа) / FORDÍTÁS (absztraktok és összefoglalók)

PRIJEVOD (apstrakta i sažetaka) / TRANSLATION (abstracts and summaries)

Kajdócsi Lovász Gabriella (mađarski jezik)
Kristina Vlahović (engleski jezik)

ГРАФИЧКА ПРИПРЕМА / GRAFIKAI ELŐKÉSZÍTÉS / GRAFIČKA PRIPREMA / PREPRESS

Lality Csaba

ФОТОГРАФИЈЕ / FÉNYKÉPEK / FOTORAFIJE / PHOTOS

Svetlana Kolović

ШТАМПА / NYOMTATÁS / TISAK / PRINTED BY

Grafoprodukt d.o.o.

ТИРАЖ / PÉLDÁNYSZÁM / NAKLADA / PRINTED IN

300

Штампање *Museiona* омогућио је Град Суботица / A *Museion* nyomtatását Szabadka Város támogatta
Tiskanje *Museiona* omogućio je Grad Subotica / The *Museion* was funded by the City of Subotica

САДРЖАЈ – TARTALOM – SADRŽAJ – CONTENTS

Историја – Történelem – Povijest – History

AKOŠ KUBIČKOVIĆ

Pisače mašine iz tehničke zbirke Istorijskog odeljenja Gradskog muzeja Subotica

Typewriters from the Technical Collection of the Department of History

Írógépek a Szabadkai Városi Múzeum Történelmi osztályának műszaki gyűjteményéből 5

Историја уметности – Művészettörténet – Povijest umjetnosti – History of Art

LJUBICA VUKOVIĆ DULIĆ

Akt kao motiv na delima iz Legata Lajoša Hušveta

Act as a Motif in Works from the Legacy of Lajos Husvéth

Akt mint motívum Husvéth Lajos művein 15

Етнологија – Néprajz – Etnologija – Ethnology

HORVÁTH ANDOR

Kifestett egzotikum – Vojnich Oszkár színes diaképei a Szabadkai Városi Múzeumban

Painted exoticism – Colour Reversal Photographs by Oszkár Vojnich in the Municipal Museum of Subotica

Obojena egzotika – Dijapozitivi u boji Oskara Vojnića u Gradskom muzeju Subotica 37

Природне науке – Természettudomány – Prirodne znanosti – Natural History

IVAN A. DULIĆ, SLADANA ALEKSIĆ, GABRIJELA LOVAS

Geološka izložba *Šta se krije ispod ravnice?*

Geological Exhibition *What Lies Below the Plain?*

A Mi rejtőzik a síkság alatt? című geológiai kiállítás bemutatása 59

Рестаурација – Restaurálás – Restauracija – Restoration

KORHECZ PAPP ZSUZSANNA

A Vojnich család két fényképes díszkeretének restaurálása

Restoration of the Vojnich Family's Two Decorative Photo Frames

Restauracija dva ukrasna rama sa fotografijama porodice Vojnić 71

Библиографија – Bibliográfia – Bibliografija – Bibliography

IZABELA PAPDI

Prilog za bibliografiju Gabrijele Egete i Kamernog hora „Pro Musica” (1966–2024)

Appendix to the Bibliography of Gabriella Égető and Chamber Choir “Pro Musica” (1966–2024)

Adalék Égető Gabriella és a Pro Musica Kamarakórus bibliográfiájához (1966–2024) 81

In memoriam

LJUBICA VUKOVIĆ DULIĆ

In memoriam dr Judit Raffai (Raffai Judit, 1966–2025)

In memoriam dr. Raffai Judit (1966–2025) 143

Из рада музеја – A múzeum munkájából – Iz rada muzeja – The Museum's activities

Изложбена делатност / Kiállítások

Izložbena djelatnost / Exhibitions 146

Ауторске изложбе / Szerzői tárlatok

Autorske izložbe / Exhibitions 146

Гостујуће изложбе / Vendégkiállítások

Gostujuće izložbe / Guest Exhibitions 155

Промоције, предавања и друга догађања / Bemutatók, előadások és más események

Promocije, predavanja i druga događanja / Promotions and Events 157

Музејска едукација / Múzeumpedagógia

Muzejska edukacija / Museum Education 165

Издања / Kiadványok

Izdanja / Publications 171

Akoš Kubičković*

Gradski muzej Subotica
Trg Sinagoge 3
24000 Subotica, Srbija
akos.kubickovic@gmail.com

UDC: 069.9:681.612(497.113 Subotica)

Primljeno: 29. april 2025.

Prihvaćeno: 30. jul 2025.

**PISAĆE MAŠINE IZ TEHNIČKE ZBIRKE ISTORIJSKOG ODELJENJA
GRADSKOG MUZEJA SUBOTICA**

Stručni rad

**TYPEWRITERS FROM THE TECHNICAL COLLECTION OF THE
DEPARTMENT OF HISTORY**

Professional paper

Apstrakt: Rad je nastao sa ciljem da predstavi jedan deo veoma bogate tehničke zbirke Istorijaskog odeljenja Gradskog muzeja Subotica. U prvom, uvodnom delu rada ukratko je predstavljen istorijat pisaćih mašina i objašnjen značaj ovog izuma. Dalje se u radu predstavlja deset reprezentativnih pisaćih mašina iz zbirke Gradskog muzeja Subotica, a završni deo čini kataloški popis odabranih mašina.

Ključne reči: pisaće mašine, tehnička zbirka, Gradski muzej Subotica

Abstract: This paper was written with the aim of presenting part of the very rich technical collection of the History Department of the Municipal Museum of Subotica. The first, introductory part of the paper briefly outlines the history of typewriters and explains the significance of this invention. The paper then presents ten representative typewriters from the collection of the Municipal Museum of Subotica, and the final part consists of a catalogue of selected machines.

Key words: typewriters, technical collection, Municipal Museum of Subotica

* Akoš Kubičković, istoričar, kustos
Kubičković Ákos, történetész, muzeológus
Ákos Kubičković, historian, curator

UVOD

Uz štamparstvo, telegraf i telefon, pisaće mašine nesumnjivo spadaju u važna dostignuća komunikacijske tehnologije 19. veka. Nastale su zahvaljujući težnji da se mehanizovano pisanje omogući i van štamparija i glomaznih štamcarskih mašina kako bi mogle da se koriste i u kućnim ili kancelarijskim uslovima. Njihova upotreba značajno je olakšala i ubrzala veliki broj delatnosti u kojima se do tada pisalo rukom, od državne administracije, pravnih i poslovnih dokumenata do naučnih radova i književnosti.

Pisaće mašine su se koristile skoro puna dva veka, sve do poslednje decenije 20. veka kada su ih potisnuli računari, predstavnici treće industrijske revolucije. Od tada se pisaće mašine izbacuju iz upotrebe i deo njih se seli u muzeje. Tako i Istorijsko odeljenje Gradskog muzeja Subotica u svojoj tehničkoj zbirci poseduje znatan broj pisaćih mašina koji se i dalje uvećava. Ovoga puta u radu predstavljamo 10 pisaćih mašina iz naše zbirke. Hronološki gledano, one pripadaju periodu od kraja 19. veka do 60-ih godina 20. veka.

Rad je podeljen na tri dela. Prvi deo predstavlja neku vrstu pregleda istorijata pisaćih mašina, sa ciljem da se da uvid u to šta su zapravo pisaće mašine. U drugom delu predstavljamo 10 pisaćih mašina iz kolekcije Gradskog muzeja Subotica. Mašine su predstavljene podacima do kojih se došlo dosadašnjim istraživanjem. Treći deo je kataloški prikaz pisaćih mašina.

O MAŠINAMA ZA PISANJE

Pismenost počinje nekoliko hiljada godina pre naše ere. Nakon dugačkog perioda pisanja po različitim materijalima (npr. kamen, glina, drvo, metali, a na kraju koža i papir) sredinom 15. veka pojavila se Gutenbergova mašina za štampanje slova. Njegova mašina je odigrala važnu ulogu u širenju pismenosti, znanja i kulture.

Kada govorimo o počecima pisaćih mašina, prve ideje o njima nalazimo u drugoj polovini 17. veka i početkom 18. veka. Upravo sa početka 18. veka iz Engleske potiče i prvi idejni projekat pisaće mašine – *Machine for Transcribing Letters* (Гачић & Раткелић-Лазих 2017: 8). Treba obavezno spomenuti i to da je ideja prvih pronalazača bila da svojim mašinama omoguće pisanje i slepima (ibid. 8). Zatim su sledili pokušaji pod nazivima „klavir koji piše”; „tipkajući pisac” ili (Typewriter) i „kugla koja piše” (ibid. 8–9). Prva moderna pisaća mašina, pogodna za široku upotrebu patentirana je 1868. godine u SAD. Tvorci su se zvali Kristofer Latam Šols (Christopher Latham Sholes), Karlos Gliden (Carlos Glidden) i Semjuel Sol (Samuel Soule) (The Editors of Encyclopaedia Britannica 2025). Industrijska proizvodnja pisaćih mašina u SAD počela je već od 70-ih godina 19. veka.

Ne treba zaboraviti ni daktilografe, one ljude koji su kucali tekstove na mašinama. Prvi kurs daktilografije ju u Americi organizovan 1881. godine, njega je pohađalo osam polaznica. Nakon pet godina, sa raznih kurseva širom zemlje obučeno je oko 60.000 daktilografkinja (Гачић & Раткелић-Лазих 2017: 10).

Najjednostavnija definicija pisaće mašine bi bila ona koja kaže da je to mehanički ili elektromehanički uređaj, opremljen tastaturom ili setom dugmadi sa slovima čijim se pritiskom štampa tekst na papiru (Гачић & Раткелић-Лазич 2017: 7). Osnovni delovi pisaće mašine su: tastatura i mehanizam (mehanički, eventualno električni) koji prenosi, eventualno umnožava i koriguje znake koji se pritiskom tastera otisnu preko trake u boji na papir. Prenosni mehanizmi se mogu razlikovati od mašine do mašine i mogu biti na principu poluge, valjka, kugle ili točkića (ibid. 7).

IZBOR IZ TEHNIČKE ZBIRKE ISTORIJSKOG ODELJENJA GRADSKOG MUZEJA SUBOTICA

U nastavku predstavljamo deset pisaćih mašina iz tehničke zbirke koja se nalazi u okviru Istorijskog odeljenja Gradskog muzeja Subotica.

„Smith Premier No. 4?”

Istorijsko odeljenje poseduje dva primerka „Smit Premijer” mašina. Nažalost, oba su u veoma lošem stanju, do te mere da ne možemo sa tačnošću odrediti o kojim modelima je reč. Jedino se može, i to samo delimično, pročitati, da se radi o „Smit Premijer” pisaćim mašinama koje su proizvedene u SAD. Na osnovu izgleda smatramo da potiču iz perioda od 1889. do 1906. godine (period kada su se proizvodili modeli od 1 do 9).

Ova mašina ima tzv. duplu, odnosno posebnu tastaturu za velika i mala slova i pripada takozvanim apstrajk (upstrike) mašinama, kod kojih daktilograf nije mogao da vidi tekst tokom kucanja.

Fabrika „Smith Premier Typewriter Company” osnovana je 1886. godine u Sirakuzi (Syracuse), u državi Njujork (New York). Osnivači su bili četvorica braće Smit (Smith) čija se fabrika prvobitno bavila proizvodnjom oružja (Smith Corona Corp. 2022). Za nastanak „Smit Premijer” mašina je zaslužan i izvesni Aleksander Timoti Braun (Alexnader Timothy Brown), pronalazač, inženjer i preduzetnik, angažovan u firmi braće Smit kao dizajner novih pisaćih mašina (Smith Corona Corp. 2022, Fudacz n.d.a).

„Underwood Model 5”

Jedini model „Andervud” mašine u zbirci, u prilično je dobrom stanju. Po serijskom broju znamo da je iz 1916. godine. Najverovatnije se radi o modelu broj 5. Zanimljivo je da na zadnjem delu mašine postoji oznaka sa tačnim datumima patentiranja.

„Andervud” se spominje kao prva prava moderna pisaća mašina (The Science Team 2019). Patentirao je nemački imigrant u SAD, Franc H. Vagner (Franz H. Wagner) tokom 1890-ih godina, i smatra se prvom pouzdanom frontstrajk¹ mašinom (National Museum of American History n.d.a). Vagnerov izum unapredio je Džon

¹ Postojale su apstrajk (upstrike) i frontstrajk (frontstrike) mašine. Kod apstrajk mašina, daktilograf nije mogao da vidi tekst koji je kucao, sve dok ne bi izvadio papir iz mašine. Kod frontstrajk mašina daktilograf je prvi put bio u situaciji da tokom kucanja teksta vidi šta se nalazi na papiru.

T. Andervud (John T. Underwood), tada vodeći proizvođač mastila i traka u boji za pisaće mašine (Гачић & Раткелић-Лазић 2017: 10). Andervud je kupio Vagnerov patent i preimenoval ga 1900. godine u „Underwood Model 5” (ibid. 10). Model 5 je doneo veliku slavu ovoj firmi i postao je dominantan na tržištu. Smatra se da je ovaj model postao uzor sa sve ostale pisaće mašine ali i sinonim kako treba da izgleda i funkcioniše jedna pisaća mašina (National Museum of American History n.d.a).

„Corona 4”

Na osnovu serijskog broja, zaključili smo da je ova mašina, prelepog dizajna konstruisana 1925. godine. Pored lepog dizajna, ona je relativno mala i spretna za rukovanje. Sačuvana je i njena originalna kutija (pošto je bila prenosiva), na čijoj bravi piše „Corona Typewriter Co”.

Firma koja je proizvodila ove mašine je od prve decenije 20. veka nekoliko puta promenila ime.² Sedište firme je bio u Grotonu, država Njujork (Groton, New York) (Fudacz n.d.b) Proizvodnja „Corona 4” je počela 1924. godine (National Museum of American History n.d.b).

„Scripta 5”

Istorijsko odeljenje poseduje jednu veoma zanimljivu i atraktivnu pisaću mašinu koja je povrh toga, očuvana u odličnom stanju. Reč je o pisaćoj mašini „Scripta 5”. Na osnovu serijskog broja zaključujemo da je mašina nastala negde oko 1924. godine. Proizvedena je u Nemačkoj u fabrici „Gundka-Verke” (Gundka-Werke) u Brandenburg. Proizvedena je i pod drugim imenima (Heinz Nixdorf Museums Forum 2025).

Ova mašina je neobična, mnogo je manja u odnosu na druge. Valjak je skoro isti kao i kod ostalih, i trake su slične, samo su manje. Ima tzv. indeksni pokazivač – umesto dugmića/tastera – sa latiničnim slovima. Nalazi se u svojoj originalnoj kutiji čiji je gornji deo od metala, a donji od drveta.

„Mignon model 4”

Mehaničke pisaće mašine tipa „Mignon” proizvodila je firma „AEG” (Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft) iz Berlina u periodu od 1904. do 1934. Nastale su na osnovu patenta Luisa Zela (Louis Sell), a koji je za proizvodnju razvio elektroinženjer Fridrih fon Hefner-Altenek (Friedrich von Hefner-Altenek) (Kerschbaumer 1995). Jedini model u našoj zbirci je „Mignon model 4” koji se proizvodio od 1924. godine. Na osnovu serijskog broja zaključujemo da je naš primerak napravljen 1928. godine. Zahvaljujući posebnoj konstrukciji ova mašina i danas predstavlja poseban primerak među pisaćima mašinama. Specifičnost ove konstrukcije leži u jednostavnoj mogućnosti zamene valjka sa slovima i tastature. Ovaj primerak ima tri očuvane tastature sa slovima za ćirilicu i latinicu (sa srpskim slovima i drugi sa mađarskim slovima).

2 Standard Folding Typewriter; Corona Typewriter Co. Inc.; L.C. Smith & Corona (Fudacz n.d.c).

„Erika 5”

Mašina „Erika model 5” potiče iz perioda od 1928. do 1944. godine (The Typewriter Database 2025a). Po serijskom broju verovatno je iz 1930-ih godina. Proizvođač ovakvih portabl pisanih mašina bila je firma „Zajdel i Nauman” (Seidel und Naumann) iz Drezdena (Freilichtmuseum Roscheider Hof 2025). Predstavljeni primerak je bio upotrebljen u našem muzeju, o čemu svedoči inventarni broj kojim je predmet označen.

„Electa”

O ovom jedinstvenom primerku iz naše zbirke se teško nalaze podaci. Jedino što se može pročitati na mašini je njeno ime – „Elekt” (Electa).³ Ali posle pažljive analize, otkrili smo da postoji, ili bolje rečeno, postojao je još jedan natpis, malo niže od natpisa imena mašine. Taj natpis na prednjem delu mašine je bio: „S.A. Electa – Torino”.

„Halda”

Ovaj model švedskog proizvođača „Halda” je najranije iz 1940-ih godina. Interesantno je da na prednjem delu ima oznaku sa natpisom na mađarskom jeziku: „Vezérképvisező Pirkner és Zettner Budapest”. Što svedoči o tome da je distribuirana od strane veleprodavca Pirknera i Cetnera u Budimpešti. Kasnije je stigla do Subotice, jer je ovaj primerak bio upotrebljen u našem muzeju, o čemu svedoči inventarni broj kojim su je označili. Lepo je očuvana.

„Rhein Metall”

Primerak koji se nalazi u našem Muzeju je iz perioda 1956–1960. (DDR Geschichtsmuseum 2025). Proizvedena je od strane „VEB Mehanik Biromašinenverk Rajnmetal Zemerda” (VEB Mechanik Büromaschinenwerk Rheinmetall Sömmerda) iz Istočne Nemačke (VEB Büromaschinenwerk Sömmerda 2021). U našu ustanovu je stigla kao poklon Istorijskog arhiva Subotica, 2005. godine.

„Optima M14”

Na osnovu pronađenog serijskog broja, možemo tvrditi da je mašina konstruisana 1964. godine (The Typewriter Database 2025b). Proizvođač je bila firma „Optima Biromašinenverk Erfurt” (Optima Büromaschinenwerk Erfurt) iz Nemačke Demokratske Republike. Dobro je očuvana i izuzetno je teška. U našu ustanovu je stigla kao poklon Istorijskog arhiva Subotica, 2005. godine.

3 Proizvedena je pod različitim imenima: „Invicta”, „Bolida”, „Electa”, „Sabaudia” (The Typewriter Database 2024).

ZAKLJUČAK

Pisaće mašine su se pojavile na tržištu tokom druge polovine 19. veka. Kada se govori o doprinosu koji su dale, na prvom mestu treba istaći korak koji je napravljen od pisanja rukom do tipkanja dugmića na mašini. Pisanje rukom raznih ugovora, državnih dokumenata, pa i predavanja rukopisa za štampu, iziskivalo je dosta vremena. Krajem 19. veka su krenule promene na ovim poljima i na kraju je došlo do široke primene pisaćih mašina u državnoj administraciji i poslovnom svetu, što je svakako ubrzalo ovakve procese. Kod doprinosa ne treba zaboraviti ni na širenje znanja i kulture. Na početku, to su bile mašine iz američkih fabrika, a zatim i iz zemalja zapadne i srednje Evrope. Pošto se tehnologija neumorno razvijala, vremenom su prevaziđene i pisaće mašine, koje su krajem 20. veka zamenjene računarima. Deo pisaćih mašina je završio u muzejima, a određen broj se čuva i po privatnim zbirkama kolekcionara. Tehnička zbirka Gradskog muzeja Subotica, poseduje oko tridesetak mašina, a u ovom radu smo predstavili samo jedan deo zbirke. Treba napomenuti da tehnička zbirka, koja se nalazi na Istorijskom odeljenju do sada nije bila muzeološki obrađena. Upravo je zbog toga pao izbor na ovu zbirku, koja je 2023. godine brojala oko 190 predmeta, a od tada se broj predmeta u zbirci povećao na preko 240. Povodom toga, ovaj rad je nastao sa ciljem da predstavi početne rezultate obrade jedne još neobrađene zbirke.

IZVORI

Literatura

- The Editors of Encyclopaedia Britannica (13. februar 2025). Christopher Latham Sholes. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Christopher-Latham-Sholes>
- DDR Geschichtsmuseum und Dokumentationszentrum Perleberg (5. februar 2025). P0135: Schreibmaschine der Firma Rheinmetall. *Museum Digital Deutschland*. <https://nat.museum-digital.de/object/1337806>
- Freilichtmuseum Roscheider Hof (5. februar 2025). RKF 519 2021: Kleinschreibmaschine von Seidel & Naumann "Erika M". *Museum Digital Deutschland*. <https://nat.museum-digital.de/object/1095479>
- Fudacz, G. (n.d.a). Smith Premier No.1. *Antique Chop*. <https://www.antikeychop.com/smith-premier-no1>
- Fudacz, G. (n.d.b). Corona Typewriter Company. *Antique Chop*. <https://www.antikeychop.com/coronatypewriterfactory>
- Fudacz, G. (n.d.c). Corona No. 3. *Antique Chop*. <https://www.antikeychop.com/corona-3>
- Гаџић, Д., Раткелић-Лазић, М. (2017). *Стара добра писаћа машина: избор из колекције Ендреа Халаса: каталог изложбе*. Нови Сад: Музеј града Новог Сада.
- Heinz Nixdorf MuseumsForum (6. februar 2025). E-1994-0136: Gundka MW. *Museum Digital Deutschland*. <https://nat.museum-digital.de/object/773889>
- Kerschbaumer, B. (1995). Mignon. In: Polt, R., *The Classic Typewriter Page*. <https://site.xavier.edu/polt/typewriters/mignon.html>
- National Museum of American History (n.d.a). ME.312108: Underwood Model 5. *Smithsonian*. https://www.si.edu/object/underwood-model-5:nmah_998196
- National Museum of American History (n.d.b). ME.308355: Corona No. 4 Typewriter. *Smithsonian*. https://www.si.edu/object/nmah_849920

Smith Corona Corp. (2022). *Company-Histories*. <https://www.company-histories.com/Smith-Corona-Corp-Company-History.html>

The Science Team (9. maj 2019). Perfecting the Writing Machine: Blind and Visible Writing Typewriters [blog post]. *British Library. Science blog*. <https://blogs.bl.uk/science/2019/05/perfecting-the-writing-machine-blind-and-visible-writing-typewriters.html>

The Typewriter Database (12. novembar 2024). *Electa Typewriter Serial Numbers*. https://typewriterdatabase.com/no_info.379.typewriter-serial-number-database

The Typewriter Database (2025a). *Erika 5 Typewriters by Year then Serial Number*. <https://typewriterdatabase.com/Erika.5.242.bmys>

The Typewriter Database (2025b). *Optima M14 Typewriters by Year then Serial Number*. <https://typewriterdatabase.com/Optima.M14.96.bmys>

VEB Büromaschinenwerk Sömmerda. (2021). *Rechnerlexikon*. https://www.rechnerlexikon.de/artikel/VEB_B%C3%BCromaschinenwerk_S%C3%B6mmerda

Kubičković Ákos

ÍRÓGÉPEK A SZABADKAI VÁROSI MÚZEUM TÖRTÉNELMI OSZTÁLYÁNAK MŰSZAKI GYŰJTEMÉNYÉBŐL

Összefoglaló

Tanulmányunk azzal a céllal jött létre, hogy bemutassa a Szabadkai Városi Múzeum Történelmi osztályán található igen gazdag műszaki gyűjtemény egy részét. Munkánk első részében röviden bemutatjuk az írógépek történetét és magának a találmánynak a jelentőségét. A tanulmány folytatásában tíz írógépet mutatunk be a Szabadkai Városi Múzeum gyűjteményéből, a befejező részében pedig a kiválasztott írógépek katalógusszerű bemutatása látható.

KATALOŠKI POPIS PREDMETA

1. „Smith Premier No. 4”?

SAD, 1889–1908.

*SMITH PREMIER TYPEWRITER CO.**SYRACUSE*

Latinična slova; 27x37x25 cm

Inv.br. T-2

2. „Underwood Model 5”

SAD, 1916.

UNDERWOOD TYPEWRITER CO. INC. U.S.A.

Latinična slova; 27x31x22 cm

Inv.br. T-3

3. „Corona 4”

SAD, 1925.

*CORONA TYPEWRITER COMPANY. Inc.**GROTON. N.Y.*

Latinična slova, 25x28x10 cm

Inv.br. T-5

4. „Scripta 5”

Nemačka, oko 1924.

SCRIPTA 5

Latinična slova; 18x15,5x8cm

Inv.br. T-19

5. „Mignon Modell 4”

Nemačka, 1928.

*AEG-DEUTSCHE WERKE AG-BERLIN WERKE**ERFURT*

Latinična i ćirilica slova; 33x35x12 cm

Inv.br. T-4

6. „Erika 5”

Nemačka, oko 1930-ih

A-G.VORM.SEIDEL & NAUMANN – DRESDEN

Latinična slova; 30x29x14 cm

Inv.br. T-6

7. „Electa”

Italija, oko 1930-ih

S.A. ELECTA – TORINO

Latinična slova, 33x59x25 cm

Inv.br. T-9

8. „Halda”

Švedska, oko 1940-ih

HALDA SCHWEDISCHES ERZEUGNIS

Latinična slova; 32x29x28 cm

Inv.br. T-7

9. „Rheinmetall”

Istočna Nemačka, oko 1956–1960.

VEB MECHANIK BÜROMASCHINENWERK

RHEINMETALL SÖMMERDA

Latinična slova; 29x26x14 cm

Inv.br. T-8

10. „Optima M14”

Istočna Nemačka, 1964.

VEB BÜROMASCHINENWERK ERFURT,

BERLIN

Latinična slova, 42x33x23 cm

Inv.br. T-10

Ljubica Vuković Dulić*
Gradski muzej Subotica
Trg sinagoge 3
24000 Subotica
ljubvukovic@gmail.com

UDC: 75.071.11:929 Husvéth L.
069(497.113 Subotica)
Primljeno: 4. septembar 2025.
Prihvaćeno: 30. septembar 2025.

AKT KAO MOTIV NA DELIMA IZ LEGATA LAJOŠA HUŠVETA

Originalni naučni rad

ACT AS A MOTIF IN WORKS FROM THE LEGACY OF LAJOS HUSVÉTH

Original research article

Apstrakt: U Legatu Lajoša Hušveta koji se čuva u Gradskom muzeju u Subotici nalazi se šesnaest studija akta te šesnaest studija poluakta u tehnici crteža, a radom se obuhvata prikaz ovog segmenta Legata, nastalog u dva vremenska razdoblja. Lajoš Hušvet je animalistički slikar i vajar, slikar pejzaža i portreta, dok tema akta nije tipična za njegovo stvaralaštvo, niti se nalazi u njegovom opusu realizovanom u drugim tehnikama, osim crtežom. Radom se ukazuje na postojanje studija akta u njegovom stvaralaštvu, nastalih kao rezultat savladavanja akademskih zadataka, odnosno na činjenicu da se sa crtanjem akta i njegovim karakteristikama, umetnik susreće u periodu školovanja. Radom se ukazuje i na osobine radova, promene koje su se dogodile u smislu odnosa autora prema modelu te promene u stilskom izrazu u Hušvetovom poznom stvaralačkom periodu. On tada realizuje studije muških poluaktova, čije okolnosti nastanka nisu poznate te čija pojava deluje izolovano u odnosu na teme koje u tom periodu prevladavaju u njegovom opusu, a to su animalistički prikazi, pejzaži te u manjoj meri portreti.

Ključne reči: akt, poluakt, studija, crtež, Legat Lajoša Hušveta, Gradski muzej Subotica

Abstract: The legacy of Lajos Husvéth, preserved in the Municipal Museum of Subotica, includes sixteen studies of nudes and sixteen studies of semi-nudes in the technique of drawing. This paper presents this segment of the legacy, created in two periods. Lajos Husvéth is an animalist painter and sculptor, a painter of landscapes and portraits, and the nude as an artistic theme is neither typical of his work nor found in his oeuvre executed in other techniques. This paper points to the appearance of nude studies in his creative output as a result of mastering academic assignments, that is, to the fact that the artist encountered nude drawing during his schooling, as well as to their characteristics. Studies from his later period show changes that have

* Ljubica Vuković Dulić, istoričar umetnosti, viši kustos
Ljubica Vuković Dulić, művészettörténész, főmuzeológus
Ljubica Vuković Dulić, art historian, senior curator

occurred in terms of his relationship to the model and changes in stylistic expression in Husvéth's late creative period, when he produced studies of male nudes, whose circumstances of creation are unknown, and whose appearance seems isolated in relation to the themes that predominate in his oeuvre during that period, namely animalistic depictions and landscapes, and to a lesser extent portraits.

Keywords: nude, semi-nude, study, drawing, legacy of Lajos Husvéth, Municipal Museum of Subotica

UVOD

Tema rada jeste prikaz dela opusa Lajoša Hušveta (Husvéth Lajos: Sombor, 1894 – Sombor, 1956) koji se čuva u Gradskom muzeju Subotica kao deo njegovog legata, a odnosi se na temu akta. Fokusiranje na ovu temu događa se nakon što se iznova pristupilo sagledavanju legata ovog umetnika povodom realizacije izložbe *Pejzaži, portreti i animalistički prikazi slikara Lajoša Hušveta (1894–1956) i vajara Gabora Almašija (1911–1994)*, tokom 2024. i 2025. godine, povodom 130 godina od Hušvetovog rođenja i 30 godina od Almašijeve smrti. Iako se akt kao tema ne nalazi u širem opusu Lajoša Hušveta, studije koje su sačuvane u okviru Legata, ukazuju na činjenicu da se sa crtanjem akta umetnik susreće u periodu školovanja, te da se u delimičnu revitalizaciju ove teme upušta u svojim poznim godinama. Radom ukazujemo na ovaj mali segment opusa, ali važan iz aspekta prikaza savladavanja akademskih zadataka pri prikazu akta, kao i promene u smislu odnosa prema modelu te promene stilskog izraza.

Rad će ukazati na biografske podatke ovog umetnika, rođenog krajem 19. veka, a koji se životnom i umetničkom biografijom veže za bačku ravnici i figurativni prikaz. Na području figuracije Lajoš Hušvet se ostvario kao vajar i slikar životinja te kao slikar portreta, a taj deo njegovog opusa je predstavljen javnosti i izložbom *Pejzaži, portreti i animalistički prikazi slikara Lajoša Hušveta (1894–1956) i vajara Gabora Almašija (1911–1994)*, otvorenom 2024. godine (Ninkov & Vuković Dulić 2025). Delu njegovog figurativnog stvaralaštva pripada i deo opusa sa prikazima akta i poluakta, a koji su tema ovog rada. Radi se o trideset dve studije, ženskog i muškog akta te muškog poluakta, rađenih na papiru, ugljenom i olovkom, a pripadaju dvama vremenskim periodima. Tri akta su datirana 1914. godinom, odnosno godinom kada se Hušvet školovao na Državnoj mađarskoj kraljevskoj likovnoj višoj školi u Budimpešti. Deo aktova koji nije datiran možemo svrstati u ovo razdoblje na osnovu stilskih odrednica. Druga grupa studija-poluaktova nastala je nakon Drugog svetskog rata, u periodu od 1948. do 1950. godine, kada Hušvet živi u Somboru. U ovoj grupi radova takođe jedan deo nije signiran, no na osnovu stilskih odrednica, zaključujemo da pripadaju ovom periodu.

Akt kao pojedinačna tema do sada nije obrađivana u kontekstu Umetničke zbirke Gradskog muzeja Subotica, već samo u okviru celovite obrade pojedinih autorskih opusa. Ovim radom pristupamo obradi opusa pojedinih umetnika sa temom akta, a koji se nalaze u zbirci Gradskog muzeja Subotica.

O LAJOŠU HUŠVETU – BIOGRAFSKI PODACI

Lajoš Hušvet, slikar i vajar, rođen je u Somboru 1. septembra 1894, gde je i preminuo 18. decembra 1956. godine. Jedan je od važnih aktera međuratnog likovnog života u Vojvodini. Rođen je kao sin Ištvana Hušveta (Husvéth István, 1863–1907) somborskog veleposednika, numizmatičara i kolekcionara umetnina. Osnovnu i srednju ekonomsku školu je završio u Somboru, a osnove slikarstva stiče u Somboru kod Lajoša Štajnera (Steiner Lajos, 1855–1937), u čijoj firmopisačkoj radionici je prve slikarske poduke dobilo više somborskih slikara (Hofman 1991: 55). Nakon mature u Srednjoj ekonomskoj školi u Somboru, upisao se 1913. godine na slikarski smer Državne mađarske kraljevske likovne više škole u Budimpešti, u školskoj 1913–1914, kada je za novog nastavnika figurativnog slikanja i crtanja bio imenovan Ištvan Reti (Réti István, 1872–1945). Od školske godine 1910–1911. u ovoj je školi porasla važnost letnjih praksi u umetničkim kolonijama (Solnok, Nadbanja, Senteš, Kečkemet) u okviru kojih su se, pored pejzaža, bavili i figuralnim slikanjem (Blaskóné Majkó & Szőke 2002: 17) što pojašnjava činjenicu da su za formiranje njegovog slikarskog izraza presudni su bili boravci u likovnoj koloniji u Solnoku, gde je upoznao Lajoša Zomborija (Zombori Lajos, 1867–1933), arhitektu, slikara, člana kolonije. U njegovom slikarstvu je prepoznao privrženost onim motivima koji su zanimali i njega samog. Zomborijevo slikarstvo iz kolonije u Solnoku može se razumeti kao podsticaji za tematsku opredeljenost Hušvetovog slikarstva i vajarstva. Njegovo redovno likovno školovanje bilo je obeleženo okolnostima Prvog svetskog rata zbog čega je i prekinuo studije. Tokom Prvog svetskog rata bio je u vojsci i boravio na ruskom frontu, a nakon rata je putovao u Beč, Minhen, Prag i Berlin (Ninkov K. 2013: 54).

U periodu između dva svetska rata, Hušvet se uključio u postojeći somborski i vojvođanski likovni život, te se istovremeno bavio vajarstvom i slikarstvom, kao i podučavanjem slikanja (Hofman 1991: 57). U njegovom opusu iz ovog perioda zastupljena su dela sa temom pejzaža, portreta, animalističkih motiva te prizora iz narodnog života. Da je izlazio izvan okvira svog grada, te da je bio učesnik pokušaja dinamizovanja likovnog života u Vojvodini, svedoči uključenost u rad tadašnjih vojvođanskih likovnih udruženja i likovnih kolonija. Pripadao je grupi slikara okupljenih oko Udruženja likovnih umetnika Vojvodine osnovanog 1. decembra 1923. godine u Subotici (Ninkov K. 2013: 54), koje je imalo za cilj da objedini umetnike u Vojvodini, uključi se u Jugoslovensko udruženje, priređuje zajedničke izložbe, poveže se sa inostranim udruženjima i osnuje umetničku koloniju u Bačkoj Topoli (Duranci 1971: 18). Pored drugih slikara iz Vojvodine i Hušvet se uključio u rad likovne kolonije u Velikom Bečkereku koja je osnovana na inicijativu Mađarskog kulturnog društva 10. avgusta 1931. godine u vili slikara Jožefa Varkonjija i koja je imala za cilj podsticanje na likovno stvaralaštvo, međusobno upoznavanje umetnika, podučavanje i zajedničko izlaganje. Pored Petra Dobrovića, Ivana Radovića i drugih, bio je član Udruženja likovnih umetnika Vojvodine, koje je osnovano u Subotici 30. oktobra 1932. godine na inicijativu kolekcionara Joce Milekića (Duranci 2007: 16).

U Velikom Bečkereku je Hušvet podsticao osnivanje Jugoslovenske mađarske radionice (Jugoszláv Magyar Műhely), koja bi imala zadatak da iznova percipira vrednosti narodne umetnosti, kako bi se ista popularizovala, a narodni motivi sa terena postali inspiracija za predmete primenjene umetnosti. Ova ideja se odrazila u njegovom radu kao ilustratora, dizajnera za fabriku porcelana „Herend i Rozental”, kao i u izradi drvenih igraćaka sa narodnim motivima (Ninkov K. 2013: 54).

Osim na kolektivnim izložbama Hušvet je izlagao slike i skulpture na samostalnim izložbama u Somboru (1930, 1932) te u prostorijama Francuskog kluba Ratničkog doma u Beogradu od 15. do 23. decembra 1935. godine. List *Правда* beleži da je ranije izlagao u Minhenu, Beču, Pragu (Изложба г. Хушвета 1935). U razdoblju od 1937. do 1940. Hušvet je ponovo boravio u Budimpešti, gde se bavio ilustracijom. Ovde nastaju i značajna dela sa temom urbanog pejzaža. U Budimpešti učestvuje i na izložbama, kao npr. u Palati umetnosti „Műcsarnok” 1939. godine (Ninkov K. 2013: 54).

Stvarajući u Somboru nakon Drugog svetskog rata, gde se vraća 1946. godine, nastavlja da slika i izlaže. Od 12. do 27. novembra 1950. godine u Gradskom muzeju u Somboru održana je njegova retrospektivna izložba, kada ga štampa ga navodi kao jednog od najistaknutijih slikara među Mađarima u Vojvodini (Slikarska izložba u Somboru 1950). Iste godine je izlagao na IV izložbi savremenih likovnih umetnika Vojvodine u dvorani Matice srpske u Novom Sadu od 22. oktobra do 5. novembra. List *Борба* navodi da su na ovoj izložbi zastupljeni i radovi likovnih umetnika nacionalnih manjina te da se posebno ističu radovi Jožefa Ača i Lajoša Hušveta (K.H. 1950). Tih godina u periodičnoj štampi nalazimo i njegove crteže u formi ilustracije (Husvéth 1954).

Legat somborskog slikara i vajara Lajoša Hušveta, jednog od poslednjih animalističkih slikara u klasičnom smislu, je nastao nakon smrti umetnika 1970. godine, zahvaljujući njegovoj udovici Šarolti Hušvet rođenoj Ungar (Husvéth, szül. Ungár Sarolta, 1909–1980), u procesu nastajanja Galerije mađarske likovne umetnosti u Vojvodini 1830–1930. To je bio prvi veliki legat umetničke zbirke Gradskog muzeja Subotica, nakon čega su pristigli drugi legati i poklon zbirke (A. Lifka, 1974–1984; M. Babić, 1978; A. Bešlić, 1983; Š. Olah, 1986; Đ. Bošan 1987; Š. Torok 2004–2007; G. Almaši 2009). Na osnovu ugovora sačinjenog 1970, Šarolta Hušvet je predala Muzeju 164 uljane slike, akvarele, skice, crteže; 7 skulptura, 10 ličnih predmeta, a 1981. zbirci je dodato još slika, skulptura i radova iz oblasti primenjene umetnosti. Gradski muzej Subotica je 1971. i 1981. priredio izložbe Hušvetovih dela. Tokom perioda u kojem Gradski muzej nije imao stalnu likovnu postavku, organizovana je 1994. godine izložba povodom stogodišnjice rođenja umetnika, a 2008. prilikom preseljenja Muzeja u ovu zgradu, je deo zbirke prikazan sa delima ostalih legata i poklon-zbirki. Njegova su dela izlagana i u sklopu tematskih izložbi Muzeja, npr. na izložbi *Lica vremena – portreti umetničke zbirke Gradskog muzeja Subotica* (2010–2012) (Ninkov K. 2013) i *Jugoslovenski autori iz zbirke Gradskog muzeja Subotica* (2015–2016) (Ninkov K. & Vuković Dulić 2017).

AKTOVI I POLUAKTOVI U LEGATU LAJOŠA HUŠVETA

Akt – nagost kao motiv

U likovnim umetnostima aktom se smatra prikaz razodenutog, nagog ljudskog tela u različitim položajima, pokretima i držanjima, sa svrhom isticanja svojstva nagosti i sa osnovnim estetskim polazištem. Pri tome se pojam nagosti razume kao suprotan pojmu „nagote” u smislu golotinje, stanja u kojem se čovek oseća neugodno i kada je to stanje neprimereno (Бошковић 2012: 30). Neki su narodi i kulture, u smislu različitog značenja ili simbolike, negovali kult nagosti (antička Grčka, hindu kultura, afrički narodi), dok je nagost u hrišćanstvu imala drugačiju ulogu, a u islamskoj kulturi je zabranjena. Praistorijska Vilendorfska Venera, najstariji je poznat prikaz nage ženske figure, kao vid boginje plodnosti sa svojom ritualno-magijskom svrhom, a bez istaknute namere da dočarava odlike nagog tela. Antički skulptori su negovali prikaz nagih figura, ženskih i muških božanstava, heroja i pobednika u takmičenjima, pri čemu se na telo gledalo kao temelj egzistencije za zdrav duh. Forma ljudskog tela predstavljala je harmonično jedinstvo tela i duha a predstavljala je osvešćeno stanje lepote koje opominje na smisao idealne božanske lepote tela u ljudskom liku, koju je bilo potrebno ovekovečiti (Бошковић 2012: 7, 16). Nagost se u zapadnoevropskoj umetnosti ponovo javlja u srednjovekovnoj romaničkoj i gotičkoj umetnosti, koje prikazuju golo telo suzdržano i šematski, svedeno na prikaze starozavetnih scena sa Adamom i Evom ili na uobičajene scene iz Novog zaveta u vezi sa Hristovim stradanjima. U oba slučaja, razodenuto telo je prikazano isključivo u službi religijske pouke. Od renesanse, kada se ponovno javlja interes za ljudsko telo pod uticajem antičke umetnosti, kao i interes za anatomiju, pa sve do danas akt je česta tema umetničkih dela. Crtanje po modelu bilo je neizostavni segment školovanja od prvih umetničkih škola 17. veka. U početku se kopiraju antička vajarska dela, a nakon toga sledi crtanje živog modela. Tako nastala studija akta predstavlja sam vrh crtačke tehnike do koje umetnik dolazi ovladavši, pre svega, samim činom gledanja, a tek onda savladavanjem, ne samo tehnike crtanja, već i osećaja za prostor, kompoziciju, proporcije, anatomiju, pokret, dramatičnost svetla i senke. Načinjenom studijom, crtač daje likovnu informaciju o modelu: od njegovih proporcija, preko volumena i mase tela (Скоко 2011: 7). Tokom 19. veka sa opšim društvenim promenama postepeno dolazi do oslobađanja okova mitoloških, biblijskih i alegorijskih prikaza te se javljaju i stvarni, svakodnevni likovi u području nagosti. Do sredine 19. veka nago žensko telo na platnu pripadalo je isključivo boginjama i drugim imaginarnim likovima, prikazanim tako da svojom nagošću ne šokiraju promatrača. Generacija francuskih slikara koja je delovala od sredine 19. veka unosi novo gledanje na nago žensko telo. Ono je sad po prvi put u istoriji slikarstva pripadalo stvarnoj ženi, iako je prihvatanje modernog akta od strane publike i likovne kritike bilo postepeno i sporo. Promatrač ima priliku po prvi put u istoriji da vidi akt žene koja može da ga podseti na bilo koji ženski lik u vlastitom životu te je upravo to jedan od razloga zbog kojih se on oseća neugodno, a prikaz smatra neprimerenim. Moderna umetnost dovela je do toga da je po prvi put u istoriji slikarstva, ona sama sebi svrha. Telo je prestalo da se prikazuje

na isključivo mitološki i biblijski način. Telo prikazano u modernom duhu postojalo je i u stvarnom životu (Šalinović 2020), a poslednjih decenija 19. veka izjednačava se tretman ženske i muške nagosti (Скоко 2011: 6). Prikazuje se samostalno ili unutar kompozicije, a realizuje u različitim materijalima, slikarskim i vajarskim tehnikama (ugljen, kreda, boja, kamen, gлина, bronza i dr.). Srodan temi akta jeste i poluakt, koji predstavlja najčešće prikaz gornjega dela golog tela. Napuštanjem klasičnog estetskog ideala akt postaje ono što jeste – nago ljudsko telo. No stavovi društva prema predstavljanju i promatranju nagog tela još su početkom 20. veka konzervativni, te se u takvoj društvenoj klimi postepeno odvija demistifikacija naslikanog prizora. Upravo tu demistifikaciju Simona Čupić vidi kao element modernosti. Scene sa nagim telima više nisu isecci mitološke imaginacije nego običan čin poziranja. Ono što nagost u službi umetnosti distancira od banalne golotinje jeste prostor u kojem model pozira, kao što je to npr. atelje. U tom smislu prostor pruža legitimitet nagosti koja se percipira kao ona koja je u službi umetnosti, odnosno koja kao takva postoji „za više ciljeve”, pa time postaje društveno prihvatljiva. Izvan mitološke opravdanosti moderna umetnost je morala da traga za novim tematskim opravdanjima nagosti (Чупић 2008: 119–129).

Od praistorije do danas nije opalo interesovanje umetnika za crtanje i slikanje akta, naprotiv, ono se povećalo u poslednjih nekoliko vekova, u smislu da je ženski akt dobio oblik samostalnog likovnog prikazivanja, odnosno, da nije prikazivan u sklopu neke veće istorijske kompozicije. Akt je i na svim savremenim likovnim akademijama zauzeo centralno mesto u studijskim programima slikarstva, najčešće na predmetima slikanje, crtanje i večernji akt (Šalinović 2020). Rajka Bošković sažima značenje pojma akta danas, na početku 21. veka. Ističe da se može svesti na dve oblasti – prva se odnosi na razumevanje u kojem se kroz prezentaciju nagog tela putem slike, skulpture, fotografije ili ekranske slike održalo načelo estetskog povoda za predstavu nagog tela, dok bi drugu činili svi ostali povodi i svrhe prikazivanja, od reklame do pornografije. Za razliku od poslednjih u kome se nago telo nudi, predstava akta kao umetničkog dela pobuđuje plemenitost u doživljaju predstavljene nagosti (Бошковић 2012: 31).

Aktovi u legatu Lajoša Hušveta

Crteži aktova Lajoša Hušveta, koji su deo Legata u Gradskom muzeju Subotica, prema svrsi nastanka pripadaju grupi školskih radova, odnosno studija. Nastali su u periodu njegovog školovanja na slikarskom smeru Državne mađarske kraljevske likovne više škole u Budimpešti, na koju se upisao 1913. godine. Od ukupno šesnaest aktova iz Legata, samo su tri datirana 1914. godinom. No na osnovu stilskih srodnosti moguće je odrediti da su i ostali aktovi nastali u ovom razdoblju (Kat. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16). Na osnovu studija akta drugih autora nastalih na istoj obrazovnoj ustanovi možemo primetiti sličnost u metodologiji postavljanja modela i načinu oblikovanja formi (Blaskóné Majkó & Szőke 2002: 19, 94). Obuka iz figuralnog crtanja bila je zasnovana na akademskoj tradiciji i nije se menjala do školske 1902–1903. godine, kada je došlo do izmena u nastavnom programu,

povećan je broj časova figuralnog crtanja, a učenici su crtali akt, poluakt i portret po živom modelu, ugljenom, kredom, olovkom. Zamenjen je klasičan način rada sa modelom, a u fokusu postaje crtanje ljudskog tela u prirodnom pokretu (Blaskóné Majkó & Szóke 2002: 16). Tako nastale studije akta, poluakta predstavljaju završnicu crtačke tehnike do koje je umetnik dolazio savladavši razne poze, pokrete, proporciju i anatomiju ljudskog tela. Isto tako, razvijalo se i osećanje za izvođenje finih kontura koje skladno opisuju obline, volumen nagih figura, kao i korišćenje svetlosti i senke za isticanje plastičnosti (Брмбота 2020: 21).

Studije akta Lajoša Hušveta iz ovog perioda odlikuju se sličnošću formata, tehnike, izražajnih sredstava, kao i po načinu na koji autor pristupa prikazu i doživljaju modela. Sve studije akta su crteži, na kojima dominira mrlja kao oblikovni element, dok je linija ona koja više ili manje izraženo zatvara i definiše oblik tehnikom ugljena na hartiji. Pored olovke koja je kao tehnika bila poželjna za crtanje na akademijama, u drugoj polovini 19. veka javljaju se novi crtački materijali, koji su omogućavali spontaniju tehniku, a među njima i ugljen (Kovačić 2015). Osobine ove tehnike autor će iskoristiti za dočaravanje i prikaz svojstava nagog muškog i ženskog tela anatomskih odlika. Praškasta priroda ugljena omogućila je dočaravanje glatke i meke površine „studiranih” nagih tela. Osim tendencije autora da što realističnije prikaže modele, do izražaja dolazi i njegova veština unošenja dinamike u sam prikaz, poigravanjem osvetljenih i zasenjenih površina tela, čemu takođe pomaže i praškasta osobina ugljena. Interes za problematizovanje osvetljenosti na prikazu nagoveštava elemente modernosti u njegovom pristupu crtežu. Modelaciju i senčenje izvodi više rastrljavajem ugljena nego šrafiранjem, pa postiže efekat od slabije i jače osenčenih do potpuno svetlih delova tela. Na modelima uočavamo dve vrste senki, sopstvenu, koja dočarava njihovu telesnost, dok na dve studije uočavamo i prikaz bačene senke, kao metodu izražavanja dubine prostora (Kat. 6 i 11). Stvaranjem iluzije pozadine modela sugerise se činjenica da se model nalazi u nekom konkretnom, iako nedovoljno definisanom prostoru (Kat. 3).

Sličnost među radovima iz ove grupe aktova ogleda se i u zastupljenim starosnim dobima prikazanih modela, koje obuhvataju mlade žene i muškarace. Autor izražava i razlike u njihovim identitetima, ne skrivajući njihova lica i frizure. Upravo nam te karakteristike ukazuju da se radi o više različitih muških i ženskih modela, iako se na nekoliko studija prepoznaje ponavljanje modela u drugoj pozi. Poze i položaji u kojima su modeli prikazani zadržavaju se u okvirima onih koji su bili uobičajeni na akademiji u okviru učenja crtanja akta. Većina njih je u stojećem stavu, ali tu su i oni koji sede, koji su oslonjeni na neki predmet ili zid. Što se tiče pokreta, za sve aktove je objedinjujući miran stav, ali oživljen podignutim rukama iznad glave ili iskorakom koje ima nameru da sugerise telo uhvaćeno u pokretu. Na radovima dominira tendencija ka realističkom tretmanu, sa vidnim zanimanjem za anatomiju. Takav primer je muški akt, snažne muskulature i naglašenih mišića koji dinamiziraju miran stav modela. Identitet modela nije predmet prikaza, jer lice nije vidljivo (Kat. 1). Autor se fokusira na promatranje i prenošenje anatomskih karakteristika i na proporcione odnose oblika tela. Forma je definisana jasnom i kontinuiranom obrisnom linijom, koju mestimično neutrališe momenat uranjanja modela u senku,

odnosno igra efekta osvetljenog tela i tamne pozadine. Upravo nijansijaranje osvetljenja doprinosi efektu opipljivosti ljudskog tela, njegove glatke mekoće, ali i ekspresivnosti i izražajnosti momenta. O Hušvetovom interesu i osećaju za anatomiju govore i njegove animalističke studije, skice i crteži, ali i realizovani vajarski animalistički radovi iz legata, koji se ističu dinamičanim ritmom forme anatomskih detalja (Ninkov & Vuković Dulić 2025: 27).

Pečat ličnog izraza autora na ovim aktovima prepoznajemo u domenu pokušaja da se definiše emotivno stanje modela, putem studije gesta. Ponekad gest upućuje na stanje kontemplacije i smirenosti, u kojem se oseća da se model fokusira na „posao” modela (Kat. 2, 13). Sa druge strane neki od modela su postavljeni tako da sugerišu telo u pokretu, zaokretu, iskoraku te ove studije predstavljaju prošireni repertoar klasičnih poza (Kat. 6). Poze sa spuštenim pogledima i nagnutim glavama modela, pak sugerišu izražavanje emotivnih stanja modela, kao što su zamišljenost, zabrinutost ili tuga (Kat. 3, 8, 10).

Osim figura koje su u centru kompozicije i u prvom planu, Hušvet označava pozadinu akta, kojom nagoveštava da se model nalazi u realnom prostoru. Pozadinu definiše mekim senčenjem, sugerisanjem draperije u pozadini ili definisanjem konkretnog predmeta na koji se model naslanja. Prostor u kojem su figure postavljene nije moguće konkretno prepoznati u celini niti ih je moguće sa sigurnošću imenovati, no prikazani elementi kao što su stolica, stub ili postament prekriven tkaninom, na koji se model oslanja ili na kojem sedi, jesu segmenti koji mogu ukazivati da se radi o prostoru ateljea (Kat. 4, 7, 11).

Priroda odnosa između autora i prikazanih modela ne deluje kao bliska niti intimna. Modeli su tu prisutni kako bi bili pomoćno sredstvo autoru u razvijanju njegovog vizuelnog iščitavanja fizičkih osobina modela i usavršavanju crtačke tehnike. Tek poneki detalj vezan za lične fizičke osobine modela kao što je npr. savremena frizura (Kat. 14) ili prikaz emocionalnog stanja modela ukazuju na unošenje ličnog pečata. Upravo u tom unošenju elementa prepoznavanja modela kao čoveka iz svakodnevice možemo prepoznati element modernosti. Proći će više od trideset godina od realizacije ovih studentskih aktova do realizacije poluaktova, koji su tema sledećeg poglavlja. U tih trideset godina promeniće se stil izraza i odnos prema figuraciji.

Poluaktovi u Legatu Lajoša Hušveta

Poluaktovi iz Legata Lajoša Hušveta koji se nalaze u Gradskom muzeju Subotica takođe pripadaju grupi studija. Reč je o šesnaest prikaza poluodevenih muškaraca zrele dobi, koji su nastali nakon Drugog svetskog rata, pri čemu su neki signirani 1948, 1949. te 1950. godinom (Kat. 17, 18, 19, 20, 21, 30, 31 i 32). Ovoj grupi priključimo i studije koje su stilski srodne, ali su bez signirane vremenske odrednice (Kat. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29). Poput prve grupe studije nastalih u vreme školovanja Lajoša Hušveta i ove su studije nastale prema živim modelima. Odlikuju se sličnošću formata, tehnike, izražajnog sredstva, po načinu na koji autor pristupa prikazu i doživljaju modela. Izrađeni su tradicionalni crtačkim sredstvom, olovkom

na hartiji. Sličnost među radovima se ogleda i u zastupljenim starosnim dobima prikazanih modela, koji u ovoj grupi studija obuhvataju mlade muškarce.

Poput prostora u kojem su predstavljeni modeli iz grupe studija akta sa Akademije, i ovde su modeli prikazani u nedefinisanim prostorima, odnosno tretman prostora koji okružuje modele sličan je studijama iz ranog stvaralačkog razdoblja. Mesto koje se može definisati u odnosu na položaj modela jeste sledeće: na stolu, na podu, ispred zida, ispred stolice. Ta pozicija donekle određuje i to da li se model prikazuje u stanju mirovanja ili pokreta. Ono što se u ovoj grupi studija uočava jeste da sada autora manje zanima prenošenje anatomske preciznosti karakteristika modela, a više njegov položaj, pokret ili prikaz radnje koju obavlja, kao i stanje svesti u kojem se model nalazi. U tom smislu neke od predstavljenih poza i položaja iskoračuju iz akademskih okvira predstavljanja akta, odnosno poluakta. Muškarac u bokzerskom položaju ili radnik koji gura kolica već su odrednice koje nas približavaju predstavljenom modelu kao osobi iz stvarnog života, za koju se vežu informacije ne samo o njegovom polu, fizičkim osobinama i karakteristikama, nego i o interesovanju, društvenom položaju ili društvenom angažmanu. Autor sada model promatra i prikazuje kao deo društvenog konteksta u kojem postoji. Na akademske, školske poze podsećaju modeli postavljeni u klasičan stojeći ili sedeći položaj, kada se oslanjaju na podlogu, na neki predmet ili zid, sa podignutim rukama iznad glave ili, pak u položaju koji nagoveštava pokret ili iskorak. Sa druge strane prikazani model boksera može nametnuti ideju da su neki od drugih modela atletičari, plivači, čak i manekeni, dok je sigurno da je jedan od prikazanih modela izvađen iz konteksta posleratnog, radničkog društva (Kat. 24). Ako na ove realizovane studije promatramo u odnosu na studije sa početka 20. veka, onda na ove modele možemo gledati kao na one koji su prikazani kao društveno angažovani, ili kao oni kod kojih neki društveni angažman možemo naslutiti. A u okviru tih „angažmana” telo je tu da potvrdi fizičku spremnost kako za rad, tako i za sport, ali i emotivni moment muškarca. Slične studije nalazimo i kod subotičkih autora, koji u istom razdoblju rade u okviru Kursa figuralnog crtanja (Ninkov K. & Vuković Dulić 2012).

U odnosu na Hušvetove aktove sa početka 20. veka ovi se poluaktovi razlikuju i po tretmanu forme. Figura je sada građena skicizno, isprekidanom linijom, dok trodimenzionalni efekat Hušvet postiže senčenjem, odnosno brzim šrafitiranjem, nanošenjem linija u različitim razmacima i u različitim smerovima. Kao da tendencija nije više isključivo zanimanje za anatomiju, niti za lepotu ljudskog tela, već za prikaz muškaraca uklopljenih u jedan konkretan društveni kontekst, u aktivnosti koje se mogu vezati za razdoblje socijalističkog realizma, kada muški poluakt koji gura radnička kolica jeste društveno prihvatljiv motiv. Poluakt boksera, možda atletičara, ili naprosto modela koji sedi na stolu i pozira ili koji se oslanja na stolicu, predstavlja autora koji u svojim poznim godinama oživljava sećanja na crtaje ljudskog akta, ali sada u drugačijem vremenskom kontekstu sa drugačijim crtačkim pristupom.

ZAKLJUČAK

Radom se skreće pažnja na postojanje teme akta u stvaralaštvu Lajoša Hušveta, kao i na postojanje istih u subotičkom legatu ovog autora. Kratkim pregledom istorijskog razvoja akta uvodimo čitaoca u temu o aktovima i poluaktovima koji se nalaze u Legatu Lajoša Hušveta u umetničkoj zbirci Gradskog muzeja Subotica, a koji pripadaju grupi studija. Tendencija rada je ukazivanje na okolnosti nastanka ove dve tematske grupe radova te da su oni kao takvi, nastali u različitom vremenskom razdoblju i kontekstu, ukazali na razlike u odabranom izražajnom sredstvu, ali i na drugačije lično ophođenje autora prema samom postupku crtanja, ali i modelu kao tematskom sadržaju prikaza.

Lajoš Hušvet je animalistički slikar i vajar, slikar pejzaža i portreta, a akt kao likovna tema nije tipičan za njegovo stvaralaštvo, niti se nalazi u njegovom opusu realizovan u tehnici ulja, pa ni kao crtež. Radom se ukazuje na pojave studija akta u njegovom stvaralaštvu kao rezultata savladavanja akademskih zadataka, odnosno da se sa crtanjem akta i njegovim karakteristikama umetnik susreće u periodu školovanja. Studije iz kasnijeg razdoblja ukazuju na promene koje su se dogodile u smislu odnosa prema modelu te promene stilskog izraza u Hušvetovom poznom stvaralačkom periodu, kada radi studije muških poluaktova, čije okolnosti nastanka nisu poznate. Doprinos prikazanih studija aktova i poluaktova ogleda se i u načinu na koji ukazuju na razvojni puta autora, kao i na kontekst pojave teme akta u opusu ovog umetnika. Takođe, ovim radom želimo da iznova skrenemo pažnju na postojanje i značaj umetničkih zaostavština u Gradskom muzeju Subotica, te da ukažemo na mogućnost uvek novog i detaljnijeg čitanja njihovog sadržaja.

LITERATURA

- Blaskóné Majkó, K., Szőke, A. (Eds) (2002). *A Mintarajztanodától a Képzőművészeti Főiskoláig*. Budapest: Magyar Képzőművészeti Egyetem.
- Бошковић, Р. (2012). *Поетизација нагости. Акт у сликарству Петра Добровића*. Београд: Музеј савремене уметности.
- Брмбота, М. (2020). *Збирка цртежа Галерије Матице српске*. Нови Сад: Галерија Матице српске.
- Чупић, С. (2008). *Теме и идеје модерног. Српско сликарство 1900–1941*. Нови Сад: Галерија Матице српске.
- Duranci, B. (1971). *Husvéth Lajos 1894–1956*. Subotica: Gradski muzej / Szabadka: Városi Múzeum.
- Duranci, B. (2007). Сећање на Баčku галерију др Јоце Милекића. In: *Bačka galerija dr Jovana Milekića*. Subotica: Moderna galerija Likovni susret, 5–24.
- Hofman, H. (1991). Slikarstvo u Somboru 1900–1994. In: *Slikarstvo u Vojvodini 1900–1944*. Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, 54–58.
- Изложба г. Хушвета. (13. децембар 1935). *Правда*, 7.
- Kovačić, S. D. (2015). *Crtež kao sredstvo vizuelnog istraživanja u zapadnoevropskoj umetnosti od 1871. do 1900*. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet. <https://nardus.mpn.gov.rs/handle/123456789/4887>

Ninkov K., O. (2013). *Lica vremena I – portreti umetničke zbirke Gradskog muzeja Subotica / Az idő arcai I - portrék a szabadkai Városi Múzeum Művészeti osztályának gyűjteményéből*. Subotica: Gradski muzej / Szabadka: Városi Múzeum.

Ninkov K., O., Vuković Dulić, Lj. (2012). *Kurs figuralnog crtanja u Subotici – likovno stvaralaštvo za vreme agitprop kulture / A szabadkai figurális rajztanfolyam – képzőművészet az agitprop kultúra idején*. Subotica: Gradski muzej / Szabadka: Városi Múzeum.

Ninkov K., O., Vuković Dulić, Lj. (2017). *Slikarstvo i vajarstvo jugoslovenskih autora iz zbirke Gradskog muzeja Subotica*. Subotica: Gradski muzej Subotica.

Ninkov, O., Vuković Dulić, Lj. (2025). *Pejzaži, portreti i animalistički prikazi – povodom 130 godina od rođenja Lajoša Hušveta i 30 godina od smrti Gabora Almašija / Tájképek, arcképek és állatábrázolások – Husvéth Lajos születésének 130. és Almási Gábor halálának 30. évfordulója alkalmából*. Subotica: Gradski muzej Subotica / Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum.

K.H. (23. oktobar 1950). Отворена четврта изложба ликовних уметника Војводине. Борба, 5.

Husvéth, L. (18. mart 1954). Mezőn [ilustracija]. Magyar Szó, 3.

Скоко О. (2011). Моје тело - Твоје дело. Слике и цртежи из Ликовне збирке Народног музеја Зрењанин. Зрењанин: Народни музеј.

Slikarska izložba u Somboru. (5. decembar 1950). Književne novine, 2.

Šalinović, A. (2020). *Prikazi, cenzura i recepcija ženskog akta u francuskom slikarstvu sredine devetnaestog stoljeća*. Zadar: Sveučilište u Zadru. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:162:675580>

Ljubica Vuković Dulić

AKT MINT MOTÍVUM HUSVÉTH LAJOS MŰVEIN

Összefoglaló

A Szabadkai Városi Múzeumban őrzött Husvéth Lajos-hagyatékban tizenhat akt- és tizenhat félakt-tanulmány található rajztechnikával készült művek formájában – a tanulmány a hagyaték ezen részét mutatja be, mely két különböző alkotói korszakban keletkezett. Husvéth Lajos állatábrázoló festő és szobrász volt, valamint táj- és portréfestő; az akt mint képzőművészeti téma nem jellemző az életművére, és más technikákkal kivitelezve sem található meg opusában. A dolgozat rámutat arra hogy ezek a művek részben az akadémián, a szerző tanulmányaihoz szükséges feladatok teljesítésének eredményeképpen jöttek létre, és hogy az alkotó az iskolai képzés idején találkozott először az aktábrázolással. A művek sajátosságai alapján az aktok másik része Husvéth kései alkotói periódusából származik, ezeken megfigyelhető a szerző modelljéhez való viszonyának változása, valamint a stílusjegyek átalakulása. Az ide sorolható férfi félaktok keletkezésének körülményei ismeretlenek, és megjelenésük elszigetelten hat az adott időszakban műveit uraló témákhoz képest, amelyek főként állatábrázolások és tájképek, kisebb mértékben pedig portrék voltak.

KATALOŠKI POPIS DELA**Studije, 1914.**

1. Stojeći muški akt s leđa, studija, 1914, ugljen, hartija, 63x48,5 cm, sign. dole levo: Husvéth Lajos 1914; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-486.
2. Sedeći ženski akt u poluprofilu, studija, 1914, ugljen, hartija, 63x48 cm, sign. dole desno: Husvéth Lajos 1914 marc. 20.; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-489.
3. Stojeći ženski akt s leđa, studija, 1914, ugljen, hartija, 63x48 cm, sign. dole desno: Husvéth L 914.; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-491.
4. Sedeći ženski akt, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 63x46,5 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-419.
5. Stojeći ženski akt iz profila, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 62,5x46,8 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-420.
6. Stojeći muški akt u poluprofilu, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 63,3x48,5 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-487.
7. Stojeći muški akt naslonjen na stup, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 62,5x48 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-488.
8. Sedeći ženski poluakt, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 63x48 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-490.
9. Stojeći ženski akt sa rukama iza glave, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 63x48 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-492.
10. Stojeći ženski akt sa spuštrenom glavom, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 63x48 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-493.
11. Stojeći ženski akt s leđa, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 63x48 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-494.
12. Stojeći muški akt, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 63x48 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-495.
13. Stojeći ženski akt u iskoraku, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 63x48 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-496.
14. Sedeći ženski akt u poluprofilu, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 63x48 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-497.
15. Stojeći muški akt u iskoraku, studija, c. 1914, ugljen, hartija, 63x48 cm, bez signature; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-498.
16. Studija dva ženska akta, c. 1914, ugljen, hartija, 28x22,3 cm, sign. dole desno: Husvéth Lajos; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U-407.

Studije, 1948–1950.

17. Bokser, studija, 1948, olovka, hartija, 29,5x21 cm, sign. dole desno: 1. IX. 948.;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–432.
18. Stojeći muški poluakt, studija, 1948, olovka, hartija, 37,5x29 cm, sign. dole levo: 9. IX. 948.;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–431.
19. Stojeći muški poluakt, studija, 1948, olovka, hartija, 37,8x28,8 cm, sign. dole desno: 15. IX. 948.;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–439.
20. Sedeći muški poluakt, studija, 1948, olovka, hartija, 37,7x28,8 cm, sign. dole desno: 16. IX. 948.;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–440.
21. Stojeći muški poluakt, studija, 1949, olovka, hartija, 42x31,5 cm, sign. dole desno:
HusvéthL 949. XII. 14; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–426.
22. Sedeći muški poluakt iz profila, studija, c. 1949, olovka, hartija, 38x29cm, bez signature;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–430.
23. Plivač, studija, c. 1949, olovka, hartija, 32x42,5 cm, bez signature;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–433.
24. Radnik sa leđa, studija, c. 1949, olovka, hartija, 42x32,2 cm, bez signature;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–434.
25. Sedeći muški poluakt na plaži, studija, c. 1949, olovka, hartija, 30,5x42cm, bez signature;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–435.
26. Sedeći muški poluakt s leđa, studija, c. 1949, olovka, hartija, 37,7x28,8 cm, sign. dole levo: IX.17.;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–441.
27. Sedeći muški poluakt, studija, c. 1949, olovka, hartija, 42,5x32 cm, bez signature;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–443.
28. Stojeći muški poluakt sa prekrštenim rukama, studija, c. 1949, olovka, hartija, 31,5x43 cm, bez signature;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–444.
29. Stojeći muški poluakt sa leđa, studija, c. 1949, olovka, hartija, 38x29cm, sign. dole desno: XI.18.;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–429.
30. Stojeći muški poluakt s leđa, studija, 1950, olovka, hartija, 42,5x32 cm, sign. dole desno:
HusvéthL S. 20. IV 950; Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–442.
31. Stojeći muški poluakt s leđa, studija, 1950, olovka, hartija, 43,3x31,2 cm, sign. dole desno: 10. V. 950. HL;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–436.
32. Stojeći muški poluakt s leđa – vežbač, studija, 1950, olovka, hartija, 50x35 cm, sign. dole desno: 24. V. 950. HL;
Gradski muzej Subotica, inventarski broj: U–437.

Kat. 1.

Kat. 2.

Kat. 3.

Kat. 4.

Kat. 5.

Kat. 6.

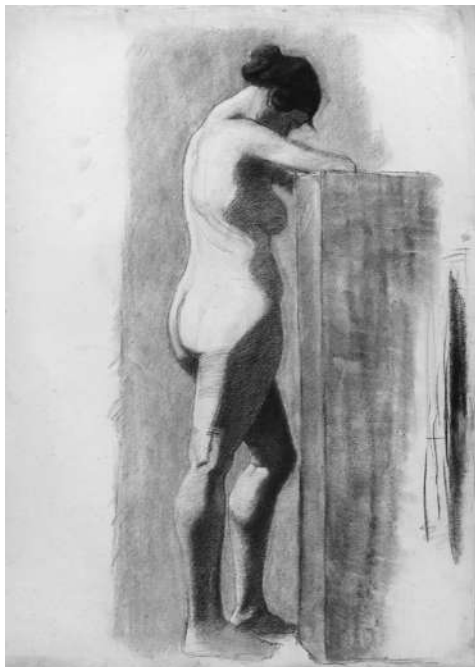
Kat. 7.

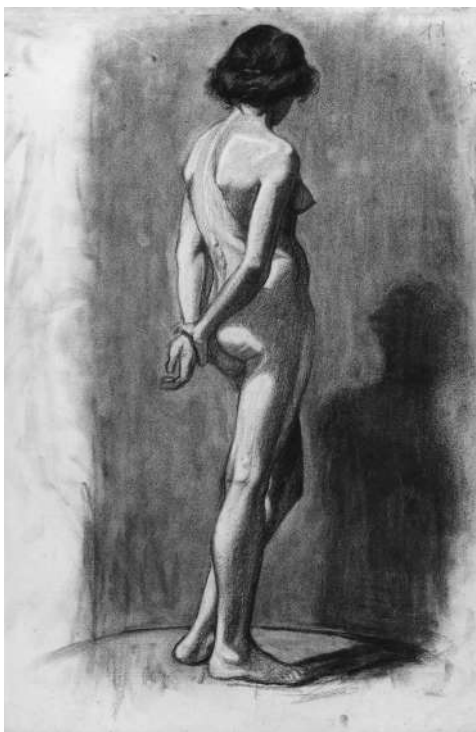
Kat. 8.

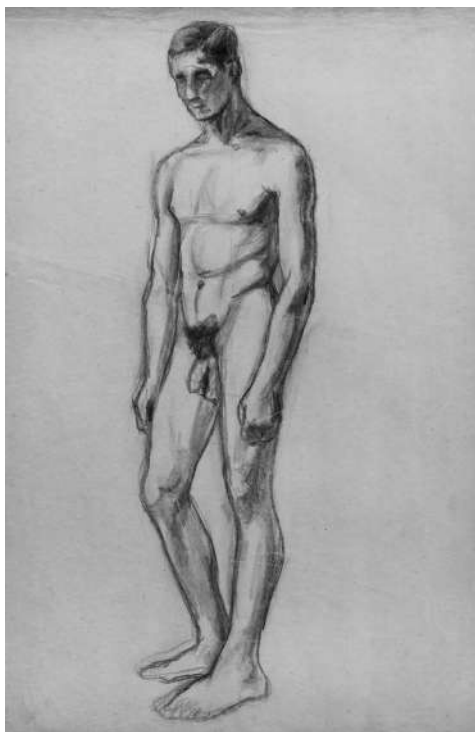
Kat. 9.

Kat. 10.

Kat. 11.

Kat. 12.

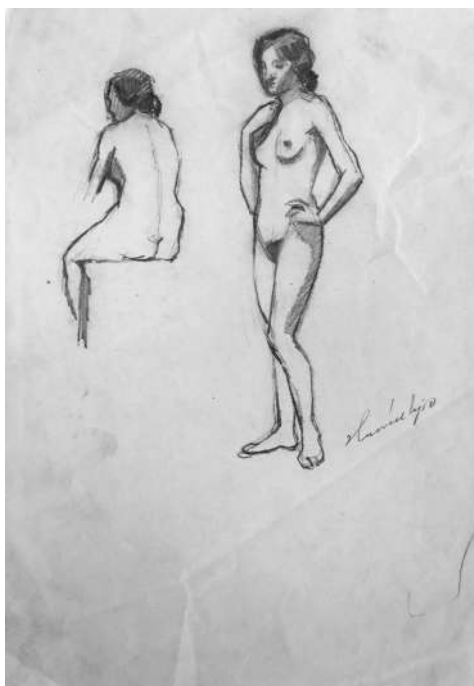
Kat. 13.

Kat. 14.

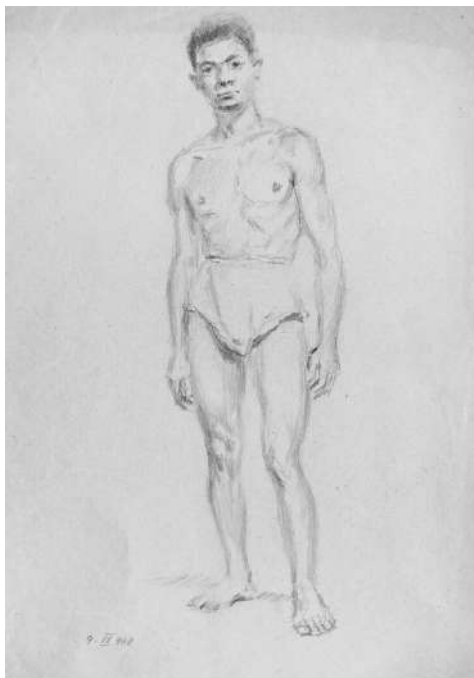
Kat. 15.

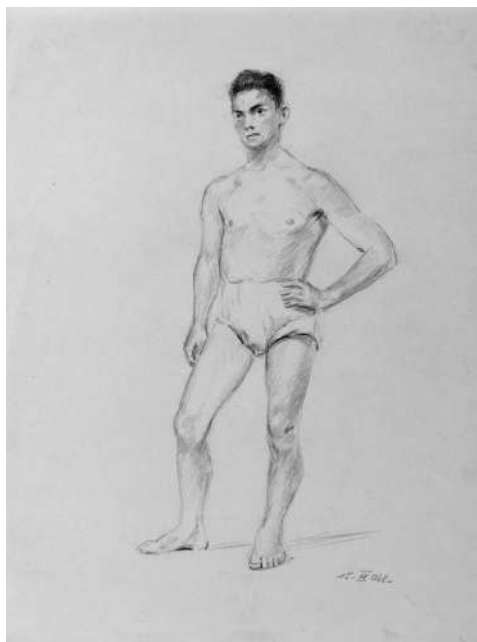
Kat. 16.

Kat. 17.

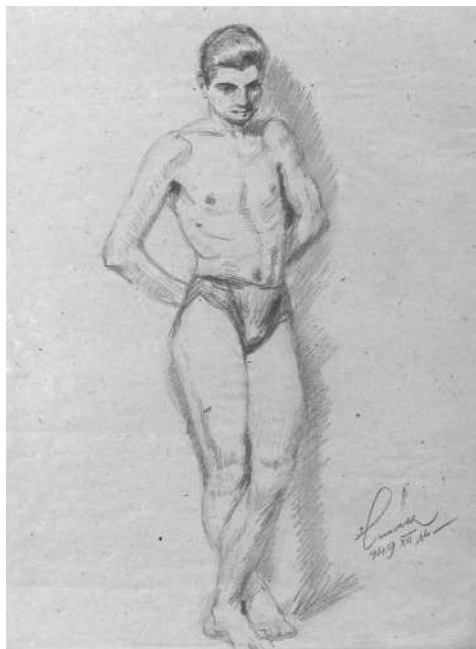
Kat. 18.

Kat. 19.

Kat. 20.

Kat. 21.

Kat. 22.

Kat. 23.

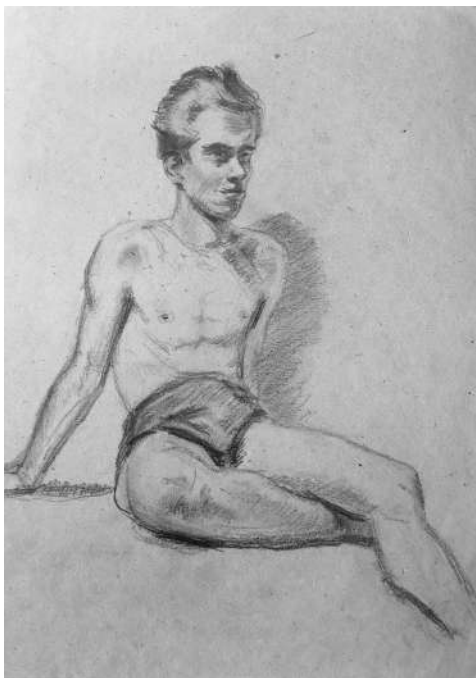
Kat. 24.

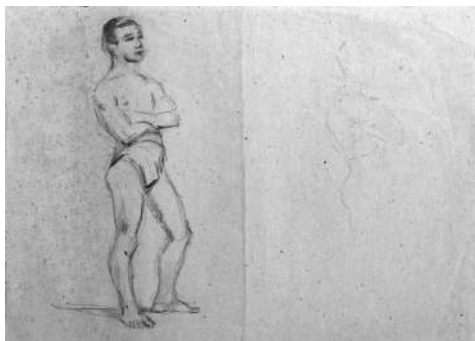
Kat. 25.

Kat. 26.

Kat. 27.

Kat. 28.

Kat. 29.

Kat. 30.

Kat. 31.

Kat. 32.

Horváth Andor*

Szabadkai Városi Múzeum
Zsinagóga tér 3.
24000 Szabadka, Szerbia
handor996@gmail.com

UDC: 77.071.1:929 Vojnić O.

Közlésre átadva: 2025. június 1.
Közlésre elfogadva: 2025. szeptember 26.

KIFESTETT EGZOTIKUM

Vojnich Oszkár színes diaképei a Szabadkai Városi Múzeumban

Szakmai tanulmány

PAINTED EXOTICISM

Colour Reversal Photographs by Oszkár Vojnich in the Municipal Museum of Subotica

Professional paper

Absztrakt: A Szabadkai Városi Múzeum Néprajzi osztályán összesen 38 darab üvegfénykép és 17 darab sztereo fénykép található, amelyekről nagyon kevés információnk van. A képek Vojnich Oszkár gróf, vadász-utazóhoz köthetők. A képeknek nagy értékük van, hiszen hasonló fényképek nincsenek a múzeum gyűjteményében. A tanulmány ismerteti a Vojnich Oszkár fényképhagyatékával kapcsolatos eddig ismert adatokat. Ezután bemutatja a 19. és a 20. század fordulóján kialakuló privát és tudományos fényképezést. Szó esik továbbá Vojnich Oszkár fényképész stílusáról, ami modernnek és elég egyedinek számított a saját korszakában. Az írás bemutatja Vojnich óceániai utazásához köthető 10 darab üvegfényképét, melyekre a címkéket feltehetően maga Vojnich Oszkár ragasztotta fel. Az üvegfényképek után a sztereo fotók ismertetése következik, illetve a sztereoszkóp, amin keresztül nézték a képeket. Ezeken a képeken csak a vidék vagy ország neve látható, ahol készült.

Kulcsszavak: Vojnich Oszkár, üvegfényképek, sztereo fényképek, Óceánia

* Horváth Andor, etnológus-antropológus, gyakornok
Andor Horvat, etnolog-antropolog, pripravnik
Andor Horvat, etnologist-anthropologist, apprentice

Abstract: The Ethnographic Department of the Municipal Museum of Subotica has 38 glass photographs and 17 stereo photographs, for which very little information is available. The pictures belong to Count Oszkár Vojnich, a hunter-traveller. The pictures are of great value, as there are no similar photographs in the museum's collection. This study describes the previously known data regarding the photographic legacy of Oszkár Vojnich. Then it presents the private and scientific photography that developed at the turn of the 19th and 20th centuries. Moreover, the study discusses the photographer Oszkár Vojnich's style, which was modern and quite unique in his time. The article presents 10 glass photographs related to Vojnich's travels in Oceania, which were presumably labeled by Oszkár Vojnich himself. After the glass images, there is a description of the stereo photographs and the stereoscope through which they were viewed. These pictures only show the name of the region or country where it was taken.

Keywords: Oszkár Vojnich, glass photographs, stereo photographs, Oceania

BEVEZETŐ

A Szabadkai Városi Múzeum egyik kincse a Vojnich Oszkár-féle gyűjtemény. A híres utazó útjai során számos tárgyat vásárolt és hozott haza. A múzeum gyűjteményeiben és kiállítótereiben főként fegyvereket, ékszereket, vallási és dísz tárgyakat láthatunk a hagyatékából, illetve vadásztrófeákat, hiszen egyik szenvedélye az egzotikus állatok vadászata volt.

Az utazás mellett másik szenvedélyének is hódolt: a fényképezésnek. A világutazó gróf számos képet készített, amiket a sajtóban osztott meg, bemutatva az egzotikus tájak titokzatosságát. Fényképei a távoli tájakról elég egyediek és izgalmasak lehettek az akkori ember számára. Főként a *Bácsország* hetilapban jelentek meg képei és írásai. Az újság szerkesztőségének külön célja volt, hogy népszerűsítse az akkoriban feltörekvőnek számító amatőr fényképészetet (Raffai 2014: 57).

A Vojnich-féle üvegképek a korszak egyik csúcsmínőségű negatívjai voltak, éppen ezért rejtély, hogy miért nem maradt fenn belőlük több, vagy miért nem tudunk róluk többet. A kincset érő eredeti képeinek nagy része valószínűleg magángyűjtőkhöz kerülhetett, és a mai napig sem tudhatjuk, hogy kinél vagy hol bukkan fel egy-egy Vojnich-fénykép.

A Vojnich-hagyaték, különösen a Vojnich-fényképek sorsának kutatását megnehezíti, hogy életéről elég keveset tudunk, nem túl ismert a szűkebb baráti köre. A titkolózó magatartása sem könnyíti meg a dolgunkat, illetve a történelmi események is elhomályosítják életének történetét. Vojnich épp az első világháború kitörése előtt halt meg, így örökségének egy része elkallódhatott a két világháború között, illetve a szocialista időkben is nehéz volt nyomon követni a grófi család hagyatékát. Vojnich Oszkár minden nagyobb útja előtt végrendelkezett, az örököse testvéröccse, Vojnich Sándor volt, illetve annak családja. A végrendeletében sok mindent leír: vadásztrófeákat, könyveket, naplóit, még az „öreg Vojnichok-szíttá pipákat” is, azonban fényképekről, negatívokról egy szó sincs (Papp 2014: 20). Halála után a

Vojnich-gyűjteményt az örökösök először a városra bízta, de sorsa már a kezdetektől nehézségekkel teli volt: „[...] Vojnich Sándor orsz. képviselő Szabadka város múzeuma részére engedte át bátyjának, [...] Vojnich Oszkár ethnologiai és exotikus műtárgyait, de kikötötte, hogy a város köteles arról gondoskodni, hogy a nagyértékű ritkaságok épségben maradjanak. [...] A város az ajándékozást tudomásul vette, de a mai napig semmiféle előkészületet sem tett annak átvételére” (Átveszi Szabadka 1915, idézi Papp 2014: 106). A gyűjtemény ráadásul az idők során megfogyatkozott, gazdát cserélt, eltűntek tárgyak, erre rásegített a világháború és az utána következő trianoni békediktátum is. Emiatt a nagy értékű örökséget végül már nem is Vojnich Sándor kezelte, hanem fia, Miklós, aki jobbnak látta a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozni a gyűjtemény nagy részét: „[...] 1918-ban Szabadka szerb megszállás alá került. Az S.H.S. hatóságok a múzeumnál letétként őrzött ingóságoknak a belgrádi múzeumba való beszállítását rendelték el, s nagy nehézségek árán sikerült csak megmenteni és visszaszerezni ingóimat, melyeket utóbb részben újabb és fokozottabb nehézségek leküzdése után tudtam csak Budapestre felhozni (:egy tekintélyes része ma is Jugoszláviában van:). [...] tulajdonjogom épségben és fenntartása mellett ezen trófeákat, képeket stb. kiállítás céljaira letétként a múzeumnak ajánlanám fel [...]” (Vojnits 1930, idézi Vig 2024: 394–395). A Magyar Nemzeti Múzeum az Állattárba szállította a letétbe helyezett gyűjteményt. A leltári leírásban főként szőnyegnek kikészített bőrök, kitömött állatok, szarvak, agancsok, koponyák stb. szerepelnek, de a lista végén képeket is felsorolnak. E szerint 64 darab, keretenként számozott kép került a gyűjteménybe, ebből néhány képsorozat (Vig 2024: 398). Sajnos nincs részletezve, hogy milyen típusú képek, de ha abból indulunk ki, hogy az üvegeknek szintén van keretük és számozásuk, akkor gyaníthatjuk, üvegekpekről van szó.

A Vojnich-fényképek egy része minden nehézség ellenére múzeumi gyűjteményekbe került. Vojnich még életében fényképeket adományozott a Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának, illetve a Természettudományi Múzeumnak is. Ez a közel 1350 képből álló gyűjtemény mind szerepel írásaiban, tehát megjelentek nyomtatott formában is (Papp 2014: 110). A Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtára 1991-ben vásárolta fel Kankowsky Ervin hagyatékát, amiben találtak Vojnich-fényképeket is. Kankowsky a Magyar Amatőrfényképezők Országos Szövetségének alelnöke volt, így valószínűleg pályázat vagy gyűjtés során jutott hozzá a negatívokhoz. Azt is tudni, hogy egyszerű postai borítékokba csomagolva őrizte őket, bár nincs adat, hogy azokat ki küldhette neki (Varga 1999).

Azt a feltevést, hogy a Vojnich-fényképek valóban magánszemélyeknél, illetve magángyűjtőknél kötöttek ki, megerősíti az a tény, hogy a Néprajzi Múzeum 1924 és 1939 között csak magángyűjtőktől tudott vásárolni ázsiai fotógyűjteményt. Erről egy 1934-es adat is tanúskodik, amikor 650 darab Vojnich Oszkár-féle fénykép került be a leltárba (Wilhelm 2000: 528). Emellett meg kell még említeni a Huszka-hagyatékot, amit szintén felvásárolt a Néprajzi Múzeum. Huszka özvegyétől 160 darab 1889-ből származó székelőföldi üveglemezt vásároltak. Ezek között ott voltak Vojnich Oszkár Indonéziában és Brit Indiában felvett úti képei is.

A múzeumokba került Vojnich-képekről szóló források egyike sem részletezi, hogy milyen típusú fényképekről, vagyis papír- vagy üvegeképekről van-e szó (Varga 1999, Fogarasi 2000: 749, Wilhelm 2000: 528, Papp 2014: 110).

A Szabadkai Városi Múzeum néprajzi gyűjteményében jelenteg 38 üvegekép, valamint 147 darab Vojnich-fénykép található. Utóbbiak 2004-ben kerültek be a leltárba, kivétel nélkül mind papírnegatívak. A jelen munkában bemutatott üvegeképek 2025-ben, a tanulmány megírása előtt lettek a leltárkönyvbe bevezetve.

A tanulmányban bemutatjuk az üvegeképgyűjtemény 10 darabból álló sorozatát, melyek Vojnich Oszkár óceániai és ausztráliai utazásait örökítik meg. A másik egy 17 darabos színes sztereokép-gyűjtemény. Ennek darabjai a párizsi világkiállítás idejében készülhettek. A képek mellett egy postai csomagolópapír található, amin jugoszláv bélyegek láthatók. A feladó Rastko Rašajski a verseci múzeumból, aki Szekeres László szabadkai régésznek küldte a csomagot.

A tanulmányban bemutatott üvegeképek és sztereoképek tehát a Verseci Városi Múzeumból származnak, de arról szinte semmit sem tudunk, hogy miként kerültek oda Vojnich fényképei. Az, hogy ilyen távolságra kerültek Szabadkától, nem meglepő, hisz olvashattuk, hogy más magángyűjtőtől is kerültek elő Vojnich-féle képek. Az egyetlen kapcsolódási pont Versec és Vojnich Oszkár között Damaszkín Arzén Afrika-utazó, vadász, aki kortársa volt, illetve hasonló közegben mozgott. A Damaszkín család egyik birtoka Istvánvölgy (Hajdučica) volt, ami Versechez tartozik (Nagy 2004: 110). Nagy a valószínűsége annak, hogy a Damaszkín család hagyatékából kerültek a Verseci Városi Múzeumba a képek, onnan pedig elküldték Szabadkára. Egyelőre ez csak elmélet, sajnos a kevés adat miatt nem győződhetünk meg arról, hogy ez így történt, de nagy a valószínűsége.

Kutatástörténeti szempontból fontos életrajzi művek jelentek meg Vojnich Oszkáról, különösen a Szabadkai Városi Múzeum munkatársai foglalkoztak életének és hagyatékának feldolgozásával.

Talán az egyik legjelentősebb mű, ami a legtöbb Vojnich Oszkárral foglalkozó tanulmány alap forrása, az Székely Tibor *Világjáró vadász* című életrajzi műve (Székely 1980). Mirko Grlica *A Bajsai Vojnich család nemesi világa* című műve is jelentős, ebben bemutatja az egész Vojnich család történetét (Grlica 2003). Szintén életrajzi adatokat foglal össze Vig Károly a *Rovarok Utazók Vadászok* című könyvében, ahol *A mesék kóbor lovagja* fejezetnél számol be Vojnich Oszkár életéről, illetve az öröksége sorsáról (Vig 2024).

A Szabadkai Városi Múzeum néprajzos munkatársai is foglalkoztak Vojnich Oszkárral, illetve hagyatékával. Papp Árpád 2014-es *Vojnich Oszkár (1864–1914)* című kiállításán látható volt a Vojnich-gyűjtemény nagy része. Az azonos című katalógus ismerteti az életrajzát, majd a kiállított tárgyi gyűjtemény fényképeken is látható (Papp 2014). Viktoria Šimon Vuletić szintén foglalkozott Vojnich Oszkár gyűjteményével, a 2009-ben bemutatott *Káva és Bétel* című kiállítás és az azonos című katalógus ezen a gyűjteményen alapszik (Šimon Vuletić 2009).

A hagyaték feldolgozását folytatva ezúttal tehát a Vojnich-üvegeképekre fókuszálunk: megismerjük a századfordulón készült fényképeket, illetve a fényképészetben megjelent újításokat, meggyőződünk arról, hogy a képek tényleg Vojnich Oszkár idejéből származnak. A tanulmány végén látható a képek katalógus jegyzéke. Elsőként az üvegeképek, amelyek Vojnich Oszkár óceániai útján készültek, melyeket a sztereofotók és a sztereoszóp követ, amin keresztül nézték a képeket.

A SZÁZADFORDULÓ FÉNYKÉPÉSZETE – PRIVÁT FÉNYKÉPÉSZET

Ismert tény, hogy a 19. század végén és a 20. század elején az ipari forradalom teljesen megváltoztatta az akkori társadalom életét, bekövetkezett a modern korszak. Ám elmondható, hogy ennek a modern korszaknak a valódi „élvezői” inkább a gazdag családok voltak, akik gépeket, új eszközöket tudtak beszerezni. Az új termékek luxusnak számítottak, ugyanakkor az utazás is az volt. A vagyonos réteg a fejlődő közlekedésnek köszönhetően viszont sokkal kényelmesebben járhatta a nagyvilágot (Ninkov K. 2013: 74).

Ebben a korban Szabadkán is kialakult egy olyan társadalmi réteg, amely megengedhette magának a nagyobb utazásokat. A kiváltságosoknak csábító volt ez a lehetőség, hiszen még számos felfedeznivaló és kalandos földrész volt akkoriban, ami egy átlag európai ember számára vadnak és idegennek számított. Az utazások fő motivációja egyfajta tudományos érdeklődés is volt (Vig 2024: 353). Vojnich Oszkár például rendszerint tanulmányokat vagy naplókat írt, és a sajtóban is közölte megfigyeléseit. Ezek az írások és előadások kuriózumnak számítottak abban az időben.

A korszak egyik nagy vívmánya az amatőr vagy privát fényképészet volt. Ez egyrészt annak köszönhető, hogy az 1890-es években megjelent tömeggyártásban a negatív filmes Eastman Kodak Co. boxgép. Ez a korszak egyik legelső kis kézi fényképezőgépe volt, amit könnyen magával tudott vinni az ember. Egy ilyen gépet szerzett be Vojnich Oszkár is, az elsők között volt Szabadkán, aki ilyen modern eszközt használt (Sidó 2021: 42). Másrészt a szabadkai amatőr fényképészet terjedését a helyi professzionális fényképészek (pl. Tőke Ágoston) is ösztönözték, akik fotós kellékeket árusítottak, illetve a kezdő fotósok számára oktatást is tartottak. Ezeknek köszönhetően a századforduló idején a szabadkai nemesi családok, például a Vojnich család több tagja is rendszeresen készített felvételeket saját fényképezőgépével (Raffai 2014: 57–63).

Ugyancsak ebben az időben kezd kialakulni a tudományos fénykép fogalma. Azelőtt inkább kézzel festett illusztrációkat használtak az ismeretterjesztő írásokban, csak ritkábban fényképeket. Ezek is inkább stúdióképek voltak, amiket megkomponáltak és a korszak művészeti stílusának és modorának felelt meg, mintsem a valóságnak (Ninkov K. 2013: 77). Cholnoky Jenő földrajztudós a következő kritikával illette ezeket képeket: „Milyen csúnyák azok a tájkép-fényképek, amelyeket ma szokás a tudományos értekezésekhez vagy könyvekben kiadni. A fénykép sem elég jó, a reprodukció pedig szinte keserves. Alig okul belőlük valamit az ember. Mert az ilyen tájképfényképek válogatás nélkül közlik azt, amit a fényképezőgép látott, s abban temérdek olyan fölösleges részlet van, ami csak elfedi azt, amit valóban meg akarunk

mutatni. [...] A tudós meglátja a térszín valamelyik érdekes formáját, amit a laikus nem vesz észre, s aztán a tudós, ha van benne igazán érzék a helyes tanítás iránt, ezt a meglátottat kiemeli az érdektelen részletek közül és erősen kidomborítva tünteti fel” (Varga 2002: 57).

A tudományos képek megjelenését tehát a valóság ábrázolásának igénye hozta létre. Létrehozását a sajtó is segítette, hamar rájöttek, hogy a tömegnek sokkal érdekesebb a valóság, mint a mesterkélt stúdióképek. Ennek köszönhetően az amatőr fényképeszek tudományosnak mondható fényképei az újságokban, könyvekben, reklámokban és hirdetésekben jelentek meg (Ninkov K. 2013: 74).

VOJNICH OSZKÁR FÉNYKÉPÉSZETE

Vojnich Oszkár külön figura lehetett a maga idejében. Az élete és utazásai is érdekesek, de ami minket érdekel, azok a megfigyelései és a fényképészete. Naplóit olvasva arra következtethetünk, hogy szinte természetesnek vette bemutatni egy-egy kultúra sajátosságait, így ezek az írások nagy értéket képviselnek a néprajzi, kulturális antropológiai körökben. A fényképészete ösztönös. Azt látjuk, hogy megpróbálta kiragadni a hétköznapiakat, a valódi életet örökítette meg, szemben az akkor divatos törekvéssel, hogy csak a „szép” dolgokat fényképezzék. Elmondható, hogy abban az időben a gazdagabb polgári réteg előszeretettel szerette megörökíteni a pompát: táncesteket, díszvacsorákat, tökéletesen gondozott kerteket, palotákat, gazdag baráti vagy családi találkozókat stb. (Ninkov K. 2013: 89). Vojnich ebben is különnek számít, hiszen bemutatta az utazásai során tapasztalt mélyszegénységet vagy az egyszerű dolgozó embereket is.

„Vojnich Oszkár, kedvtelésből utazik, s ha érdekeset lát, könnyű, kézi kamerájával rögvést le is fényképezi” (Vig & Hanusz 2018: 268) – naplóiból megtudhatjuk, hogy nem csak rögvést „le is fényképezte” a dolgokat, hanem erőfeszítéseket is tett, hogy lefényképezhessen valamit, megtervezte, megszervezte a helyzetet. Kitartó, makacs, de türelmetlen ember lehetett, többször nyomon követhető, hogy megsértődik, ha valami vagy valaki hátráltatta a munkáját. Az indiai útja során írt naplóban a mai ember számára talán egy kissé meg is mosolyogtató Vojnich zsörtölődése: „[...] az útközben készült fényképfelvételeimet átadtam egy telivér angol fényképésznek. Határidőt adott. A mondott időben beállítok hozzá, hát nem „I am sorry”-vel kezdi és végzi, hogy még hozzá se fogott. [...] a fényképész munka tehát szünetelt. Szokatlan dolog angolnál, de ez is megесik Bombayban” (Vojnich 1913: 11–12).

Vojnich valószínűleg a naplójához készítette a képeket, ezeken megfigyelhető, hogy inkább a táj, a kőzetek, a természeti jelenségek nyűgözték le, az emberek (legyen az európai vagy helyi bennszülött) néha háttérbe szorulnak. Sokszor kritikával illette útítársait vagy a helyi kultúrát, mondhatjuk úgy is, hogy a századforduló korára jellemző ún. „fehérember-szemüvegen” át mutatta be, ismertette a helyi szokásokat, hagyományokat: „Seholse fanatikussabb a hindu, mint Bombayban, a templomainak még az udvarára se engedi be az idegent, és e tekintetben a mohamedán vallás hívei se maradnak mögötte. [...] Fanatikus népek között mindig nagy a nyomor és koldusban nincs is hiány Bombayban. [...] abszolúte kedély nélküli faj” (Vojnich 1913: 12).

Vojnich Oszkárt különösen az extrém tájak érdekelték: tűzhányók, gejzírek, érdekes kőzetek és persze a vadállatok. Vojnich jó barátságot ápolt Lóczy Lajos geológussal, számos levélváltásuk maradt fenn. Valószínűleg Lóczy adott neki ötleteket, hogy hova érdemes utazni, Vojnich pedig kőzeteket, beszámolókat küldött barátjának.

A világgjáró gróf szinte rajongott a vulkánokért. Az egyik legmerészebb fényképezése az lehetett, amikor a Vezúv fölött siklórepülőzött, hogy megörökítse a vulkán aktivitását. Kiolvashatjuk naplója szövegeiből, hogyha az emberekkel nem is volt türelmes, a természetre, illetve egy jó képre mindig fordított időt. Ezt mutatja be ez a naplórészlet is, ahol beszámol arról, hogy időjárási körülmények miatt nem szállhattak olyan közel a vulkánhoz, ahogy neki tetszett: „A sikló néhány perc alatt fölvisz (azalatt 820 méternyi utat tesz meg), az 1185 méternyire a tenger színe felett lévő legfelsőbb állomáshoz. [...] Ennyivel azonban én be nem érem. Ha már eljöttem tűzhányót nézni, megnézem alaposan! Ilyen kedvező alkalom úgylis csak évtizedekben kínálkozik. Fent maradtam hát a vezetőmmel a felső állomáson [...]” (Vojnich 1906: 10).

Természetesen más vulkánokat is bejárt, főleg Óceánia és Délkelet-Ázsia szigetvilágában. Több mint félszáz vulkánról adott leírást, illetve készített fényképeket (Vig & Hanusz, 2018: 104).

Vojnich képeiről elmondható, hogy modern tudományos képeket igyekezett készíteni, illetve próbálta kiragadni a lényegét, és a valóságot mutatta be. Képein nem a beállított, pózoló ember látható. A tájképeknél is igyekezett elkapni egy pillanatnyi természeti jelenséget, amit egyedinek és megismételhetetlennek tartott. Elmondható, hogy Vojnich lépést tartott a korrallal, tudta, hogy mi a modern, és milyen eszménynek kell megfelelni. Ezek a képek értékesek voltak abban a korban is, és professzionálisnak is számíthattak. Természetesen nagy segítség lehetett számára, hogy gazdag grófként meg tudta vásárolni a legmodernebb felszerelést, és a filmen, előhíváson sem kellett túl sokat spórolnia.

Vojnich Oszkár fényképészete még ma is profinak számít. Jó szeme és fürge keze lehetett, hogy elkapjon egy-egy egyedi tájat vagy jelenetet. Naplóiból tudjuk, hogy nagy felkészüléssel indult útjaira, pontosan tudta, hogy mit akar megnézni, miről érdemes írni és mit érdemes megörökíteni. Minden apró információ érdekelte, mindig többet akart tudni, ezzel valószínűleg úgy érezte, hogy része tud lenni a tájnak, és ez visszaköszön a képein is.

VOJNICH ÜVEGKÉPEI A SZABADKAI VÁROSI MÚZEUMBAN

A bemutatásra kerülő 10 darabos óceániai üvegkép-sorozat leginkább tájképeket ábrázol. Ezeket a képeket nagy becsben tarthatta, hiszen előhívta üvegre, amit ki is színeztetett. Ez egy viszonylag drága és körülményes eljárás volt. Ehhez celloidin, illetve brómezüst papírt használtak, amit óvatosan kellett kezelni és tárolni. Az üveglemezre klórezüst-, ezüstnitrát zselatint vagy kollódiumot helyeztek rá, amikkel élesítették és színezték a képeket. Ezek mind érzékeny anyagok voltak, hűvös, száraz idő volt szükséges az elkészítéshez, így a legtöbb megsérült, ha helyszínen

próbálták létrehozni egy rögtönzött sötétkamrában. A fényképezet-történetben ez egy kísérletező korszaknak számít, amikor különféle fémvegyületekkel próbálták színezni a képeket. Még az 1930-as években is használtak efféle módszereket, amikor már megjelentek a modernebb tekercsfilmek, ugyanis egy-egy jól sikerült üvegekép sokkal élesebb képet biztosított, mint egy tekercsfilm (Varga 2002: 58–61). Feltehetően tehát nem az útjai során készítette el az üvegeképeket, hanem hazaküldve, esetleg hazahozva vitte szakemberhez. A különféle időjárási körülmények miatt nem tudták akárhol előállítani, illetve az üvegeképek elég érzékenyek, így utazás közben könnyen összerázódhattak, megrepedhettek volna.

A képek mérete viszonylag kicsi, 8,2 x 8,2 cm, és szabad szemmel nem is látható a sok apró részlet. Ezeket a képeket diapozitív képekként használták laterna magicán keresztül, tehát diavetítőn nézték nagy méretben (Szilágyi 1996: 84). Képzeltjük, hogy micsoda lenyűgöző látvány lehetett ez akkoriban, hiszen a fekete-fehér fotók és mozgóképek korában nagy vívmánynak számított a színes fotó. A hatást időnként füstgomolyokra való vetítéssel is fokozták, ezt ködképeknek hívták. A füst mozgása, kavargása olyan hatást adott, mintha életre kelne a kép (Baki 2021).

Az üvegeképek tartalmát elemezve megállapítható, hogy találhatók közöttük egyszerűbb kompozíciójú, úgymond mozdulatlan képek, és vannak köztük pillanatképek, mint pl. egy gejzír kitörése, füstölgő vulkán stb. Ezeket a pillanatokot jól el kellett kapni, nem hibázhatott a készítésnél, ilyenkor mutatkozott meg Vojnich ügyessége, érzéke a fényképezés iránt.

Az üvegeképeken látható tájak megegyeznek a Vargyas (2000) által közölt óceániai útjának útvonalával. Eszerint Vojnich gőzössel járta be a vidéket, Ausztráliából kiindulva. Első állomása Új-Zéland volt, majd onnan utazott a Cook-szigetekre, utána Tahitit, majd San Franciscót érintve a Hawaii-szigetekre. Onnan Fidzsi, Tonga, Szamoa, majd ismét Új-Zéland és Ausztrália érintésével a Bismarck-szigeteket és az Astrolabe-öböl vidékét ejtette útba. Végül a Fülöp-szigeteken keresztül távozott Hong Kong és Makaó felé. A képeken visszaköszönnek ezek a tájak és kultúrák. Többségében inkább tájképek szerepelnek, illetve pillanatképek. Ezek a tájak és természeti jelenségek mind ismeretlenek voltak egy átlag európai, illetve egy közép-európai ember szemének. Valószínűleg tudta, hogy ezeket érdemes lesz üvegeképeken megörökíteni és kivetíteni, láttatva a részleteket és a helyszínek szépségét.

VOJNICH SZTEREOKÉPEI A SZABADKAI VÁROSI MÚZEUMBAN

A sztereoképek, avagy a térhatást létrehozó duplázott képek divatja az 1850-es évektől kezdődött, egyfajta „távcsövekként” szolgáltak, amivel a néző kitekinthetett a nagyvilágba. Ezeknek a képeknek abban a korban számos neve volt: sztereoszkóp képek, sztereo, sztereó, térfénykép, térhatású fénykép, de még a nyelvújítók is igyekeztek megnevezni, még hozzá „tömörlátvány” néven (Kápolnás 1999: 455).

Ezek a fényképek számos tájat, épületet, eseményt örökítettek meg. A nézők távoli vagy épp a szomszédos országok hétköznapijait tapasztalhatták meg, olyan egyszerű és valós dolgokat, amiket addig még nem örökítettek meg széles körben.

A korábbi korszakról elmondható, hogy csak jeles eseményeket, híres embereket, kimagaslóan esztétikus és szép témákat vettek lencsevégre. Ezek a sztereoképek épp ezért különlegesek, mert az egyszerű, úgymond a „mindennapi” dolgokat ragadták ki, és ennek köszönhetően lettek népszerűek, átérzhetőbbek.

A való világ képei hirtelen elárasztották az embereket. A fénykép immár nélkülözhetetlen látvánnyá nőtte ki magát (Farkas 2002: 146). Elkezdődött egy „fénykép nézegető” kultúra, illetve szokás. Ezt a „szokást”, szórakozást ma sem hagytuk el. Gondoljunk csak arra, hogy a közösségi médián keresztül, az internetet böngészve hányszor keresünk fel vagy futunk bele képekbe, ahol szép vagy izgalmas tájban merengünk.

A századforduló idején számos sztereofénykép-kiállítást rendeztek Budapesten, leginkább szállodákban és vendéglőkben. Egy-egy kiadó akár 50–100 darabot is kiadhatott, ami már tömeges gyártásnak minősült. Hamar divatja lett, így a képeslapok mellett a sztereo fényképeket is árulni kezdték (Farkas 2002: 146).

Vojnich Oszkár sokszor megfordult Budapesten, hiszen a Nemzeti Kaszinó tagja volt. Erősen feltételezhető, hogy ezeket a sztereo fényképeket a fővárosban szerezte be. Egy olyan ember esetében, aki szerette az új technikát, fényképezetet és tájakat, egyáltalán nem kizárt, hogy kedvtelésből gyűjtötte a sztereo fényképeket.

A következőkben rátérünk a bemutatott képekre és magára a sztereoszkópra. A gyűjteményben 17 darab sztereo fénykép található. A képek kollekcióban vannak: láthatók a Rajna menti Németország látképei, Svájc és Savoya, a Belga-vidék, illetve portrék dolgozó vidéki emberekről, tisztviselőkről, úri összejövetelekről, parkban sétáló vagy pihenő polgárokról, gyerekekről stb. – minden olyanról, ami bemutatja egy város vagy vidék karakterét, hétköznapiját. A képek mellett egy sztereoszkóp is a gyűjtemény részét képezi. Hasonló sztereoszkóp látható egy 1861-es *Vasárnapi Újság* hirdetésében is, ahol „sztereónéző” néven említik (Farkas 2002: 146) (1. kép). Ezek a képek akkor „elevenednek” meg, ha behelyezzük őket a sztereoszkópba. A szerkezet lényegében egy fából készült doboz két lencsével, amiket egy csavarral mozgatni lehet. Ez a csavar biztosítja a fókuszot. A fadoboz oldalán egy rés található, itt kell behelyezni a képeket egy üveglap mögé. Az üveglap eresztí be a fényt, világítja át a képeket, így lesznek színesek. A doboz tetején egy kinyitható ajtócska található, amire tükröt szereltek. A tükrőről lehet fényt vetíteni a képekre, így játszhatunk a fénnel, hogy egyszer fekete-fehéren látjuk a képet, majd azt becsukva színesként.

Ezeket a képeket napfénypapírra, vagy celloidinre készítették, ami vékony, majdhogynem átlátszó volt. Az előhívás után chromotípia eljárással színezték őket. Lényegében egy kép három rétegből állt: leghátul a fénykép másolata, amit olajfestékkel kiszínezték, elébe az eredeti fotót helyezték, amit chromoviasszal áttetszővé tettek és lakkal kenték le, majd ezt keretbe foglalták kartonnal vagy üveggel. Így érték el a hatást, hogy a fekete-fehér fénykép színessé változik fény hatására (Kápolnás 1999: 455).

Megfigyelhető a bemutatott képeken az a technika, amivel megpróbálták létrehozni a térlátást. A sztereokép bal oldali képe különbözik a jobb oldalitól. A bal oldali képeken láthatók, hogy fehérrel vagy világosabb vonalvezetéssel kiemelik az épületek szegélyeit, az arcok vonalát, a ruhák gyűrődését, gombokat vagy a természeti tájképnél a hegyek szikláit, fák ágait, a víz csillogását stb. A jobb oldali kép

valamennyivel tompább látványt ad, kissé homályosabb is. Ezt a kettősséget vonja össze a szemünk, így elérve a térlátást, ami élethűvé teszi a képet. Ez a technikai újítás a maga korában olyannak számított, mint a mai háromdimenziós mozivetítések. Izgalmas, csodálatos képek, amik megtévesztik a szemet, döbbenetet és csodálkozást létrehozva az emberekben.

LEZÁRÁS

Vojnich Oszkár igazi ikonja, meghatározó személyisége Szabadkának, ha nem is annyira közismert, mint Kosztolányi Dezső vagy Csáth Géza, de kiérdemelné azt, hogy legalább a helyiek ismerjék. Szabadka múltjára büszkék lehetünk, számos újtó, kezdeményező és kísérletező ember élt itt, akik felemelték és modern polgári várossá tették. A Szabadkai Városi Múzeum egyik feladata lenne ezt nemcsak bemutatni, de érzékeltetni is a lakossággal, kiváltképp a fiatalsággal. Akármennyire próbáljuk pozitívan látni a mai Szabadkát, hangoztatni, hogy milyen multinacionális és gazdag kultúrájú, az igazság az, hogy a polgári, művelt városi jellege megszűnt, esetleg csak egy kis töredéke maradt meg, az is csak külsőlegesen.

Vojnich Oszkár gróf történetének megismertetése rávilágíthat arra, hogy micsoda szellemi gazdagságot hagytak ránk elődeink, amit jó lenne megbecsülni.

Feltehetjük a kérdést, hogy Vojnich Oszkár valóban egy kiemelkedő személyiség volt, vagy csak élte a modern életét, és divatból járta a világot, mint sokan mások? Csak egy egyszerű gazdag kalandor, vadász, világjáró mágus volt, és ahogy a korszak minden utazója, ő is felvásárolt mindenféle egzotikus tárgyat, dokumentálta a távoli tájakat? Tehát ezzel nem volt egyedül – mondhatnánk. Ezt azonban cáfolja, hogy oktató, ismeretterjesztő írása jelent meg *Hogyan vadásszunk veszélyes vadra* címmel (Vojnich 1914), és tapasztalatait, messzi világokról szerzett tudását igyekezett megosztani a közösséggel.

Akárhogyan nézzük, az tény, hogy a századfordulón a Vojnich név ismert volt, nemcsak lokálisan, Szabadkán, hanem Magyarországon is. Ám látható a forrásokból, vagy épp a források hiányából, hogy hatalmas gyűjteménye később mennyire feledésbe merült, sokszor csak a véletlennek köszönhető, hogy előkerül egy-egy Vojnichtól származó tárgyi emlék. A világháborúk, illetve az utána jövő szocialista világ megtépázta a gróf hagyatékát, lényegében véget ért a művelt, utazó embertípus korszaka.

A Vojnich-üvegképgyűjtemény Afrikában és Indiában készült darabjai nem kisebb jelentőségűek, mint az óceániai fényképek. Ugyanakkor ez a két csoport tematikájában jelentősen különbözik: míg az afrikai és indiai fotókon a vadászat és épületek témája a domináns, addig az óceániai képeken a természeti jelenségek, valamint a kulturális különbségek megőrkítésének szenvedélye tükröződik. Ez utóbbi tematika jól párhuzamba állítható a sztereóképeken szereplő európai tájakkal és kulturális eseményekkel. Az afrikai és indiai képek jelenleg a Szabadkai Városi Múzeum Időutazás című néprajzi állandó kiállításán tekinthetők meg, melyek elemzését egy későbbi tanulmányban mutatjuk be.

IRODALOMJEGYZÉK

- Átveszi Szabadka Vojnich Oszkár összes műkincseit. (1915. július 14.). *Bácsmegyei Napló*, 4.
- Baki, L. (2021. január 19.). Ritkán látott színezett képek a japán mindennapokról (1908–1918). *Punkt*. <https://punkt.hu/2021/01/19/ritkan-latott-szinezett-kepek-a-japan-mindennapokrol-1908-1918/>
- Farkas, Zs. (2002). Panorámák és ködfátyolképek az 1840–1850-es években Pesten és Budán. In: Király, E. & Jávor, A. (Eds), *A Magyar Nemzeti Galéria Évkönyve 1997–2001, Művészettörténeti tanulmányok Sinkó Katalin köszöntésére*. Budapest: Magyar Nemzeti Galéria, 139–147.
- Fogarasi, K. (2000). Fényképgyűjtemény. In: Fejős Z, (Ed), *A Néprajzi Múzeum gyűjteményei*. Budapest: Néprajzi Múzeum, 729–776.
- Kápolnás, M. (1999). Képek és technikák. Fotográfiák a XIX. századból. *A Wosinszky Mór Múzeum Évkönyve*, 21, 453–506.
- Mirko, G. (2003). *Vojnići od Bajse – plemićka priča/ A Bajsai Vojnich család nemesi világa / The Vojnich Family from Bajsa and their World of Nobility*. Subotica: Gradski muzej / Szabadka : Városi Múzeum / Subotica: Municipal museum.
- Nagy, D. I. (2004). Damaszkini Arzen (1854–1914). *Erdészettörténeti Közlemények*, 65, 110–121. https://epa.oszk.hu/02400/02451/00080/pdf/EPA02451_Erdeszettorteneti_Kozlemenyek_65_2004_110-121.pdf
- Ninkov K., O. (2013): Fotografija / Fénykép. In: Ninkov K., O., Vuković Dulić, Lj. (Eds): *Secesija u subotičkim javnim zbirkama / Szecesszió a szabadkai közgyűjteményekben*. Subotica: Gradski muzej Subotica / Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum, 74–96.
- Papp, Á. (2014). *Vojnich Oszkár (1864–1914) / Oskar Vojnić (1864–1914) / Vojnich Oskar (1864–1914)*. Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum / Subotica: Gradski Muzej Subotica / Subotica: Municipal Museum of Subotica.
- Raffai, J. (2014). *Megkomponált fényképek. Szabadkai fényképészek 1860 és 1941 között*. Szabadka: Grafoprodukt.
- Székel, T. (1980). *A világiáró vadász (Vojnich Oszkár élete és munkássága)*. Szabadka: Életjel. http://www.eletjel.org.rs/userfiles/files_89/A_vilagjaro_vadasz.pdf
- Sidó, A. (2021). Privát családi fényképezés a 19–20. század fordulóján. *Per Aspera ad Astra*, 8(2), 35–52. doi: 10.15170/PA.AA.2021.08.02.02.
- Šimon Vuletić, V. (2009). *Káva és Bétel. A kávaivás és bételrágás hagyománya a Szabadkai Városi Múzeum Európán kívüli gyűjteményhez tartozó tárgyak tükrében*. Subotica: Gradski muzej Subotica / Szabadka: Városi Múzeum Szabadka.
- Szilágyi, G. (1996). *Magyar fotográfia története. A fémképtől a színes fényképig*. Budapest: Magyar Filmintézet.
- Varga, J. (1999). Vojnich Oszkár fényképei a századforduló világából. *Fotóművészet*, 42(1–2). https://fotomuveszet.net/korabbi_szamok/199912/vojnich_oszkar_fenykepei_a_szazadfordulo_vilagabol
- Varga, J. (2002). Cholnoky Jenő fényképező munkássága – Kapcsolat a fotográfiával. In: Kubassek, J. (Ed), *Cholnoky Jenő természetábrázoló művészete*. Erd: Magyar Földrajzi Múzeum, 57–62.
- Vargyas, G. (2000). Óceánia-gyűjtemény. In: Fejős, Z. (Ed), *A Néprajzi Múzeum gyűjteményei*. Budapest: Néprajzi Múzeum, 553–593.
- Vig, Károly (2024). *Rovarászok utazók vadászok*. Szombathely: Savaria Múzeum.
- Vig, K., Hanusz, O. (2018). Az indonéz szigetvilág fiatalon elhunyt kutatója, Doleschall Lajos (1828–1859). *Savaria*, 40, 49–111.
- Vojnits, M. (1930). [Levél Csiki Ernőnek, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatójának]. ... Magyar Természettudományi Múzeum, Központi Könyvtár, Budapest, Állattári iratok, 38/1930.
- Vojnich, O. (1906). *Vesuvion*. Budapest: Pallas részvénytársaság nyomdája.
- Vojnich, O. (1913). *British India, Burma, a Maláj félsziget és Siam. Úti jegyzetek*. Budapest: Singer és Wolfner.
- Vojnich, O. (1914). *Hogyan vadászunk veszélyes vadra*. Budapest: Singer és Wolfner.
- Wilhelm, G. (2000). Ázsia-gyűjtemény és Indonézia-gyűjtemény. In: Fejős, Z. (Ed), *A Néprajzi Múzeum gyűjteményei*. Budapest: Néprajzi Múzeum, 511–551.

Andor Horvat**OBOJENA EGZOTIKA****Dijapozitivi u boji Oskara Vojnića u Gradskom muzeju Subotica****Rezime**

Etnografsko odeljenje Gradskog muzeja Subotica poseduje 38 staklenih fotografija i 17 stereo-fotografija, o kojima zapravo nema puno informacija. Fotografije su pripadale grofu Oskaru Vojniću, lovcu-putniku. Fotografije su od velike vrednosti, jer u muzejskoj zbirci nema sličnih predmeta. Ova studija predstavlja ranije poznate podatke o fotografskom nasleđu Oskara Vojnića, zatim se osvrće na privatnu i naučnu fotografiju koja je nastala na prelazu iz 19. u 20. vek. Štaviše, ova studija proučava stil fotografisanja Oskara Vojnića, za koji se smatra da je bio veoma jedinstven i moderan za svoje doba. U članku je predstavljeno 10 staklenih slika vezanih za Vojnićevo okeansko putovanje, na kojima je etikete verovatno zalepio sam Oskar Vojnić. Nakon staklenih slika, prikazane su stereo-fotografije, kao i stereoskop kroz koji su slike gledane. Ove slike prikazuju samo naziv regiona ili zemlje u kojoj su snimljene.

9458

Stereo

1. kép. Kramer Oszkár hirdetése, *Vasárnapi Újság*, 1861. január 27. (Farkas 2001: 146)

KATALÓGUSJEGYZÉK

Üvegképek

1. üvegkép (1910 körül)
A fénykép szerzője: Vojnich Oszkár
Felirat: 52. Fjordszerű öböl Új-Zeeland szigetén
Méret: 8,2x8,2 cm
Lelt. sz.: EV-4889

2. üvegkép (1910 körül)
A fénykép szerzője: Vojnich Oszkár
Felirat: 71. A Cook-glecsér
Méret: 8,2x8,2 cm
Lelt. sz.: EV-4892

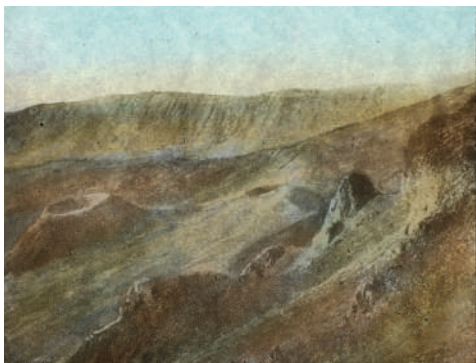
3. üvegkép (1910 körül)
A fénykép szerzője: Vojnich Oszkár
Felirat: 119. A Weimangu krátere
Méret: 8,2x8,2 cm
Lelt. sz.: EV-4891

4. üvegkép (1910 körül)
A fénykép szerzője: Vojnich Oszkár
Felirat: 121.a Szapanozott gejzir kitörés előtt
Méret: 8,2x8,2 cm
Lelt. sz.: EV-4897

5. üvegkép (1910 körül)
A fénykép szerzője: Vojnich Oszkár
Felirat: 121b A weimangu gejzir működésben
Méret: 8,2x8,2 cm
Lelt. sz.: EV-4898

6. üvegkép (1910 körül)
A fénykép szerzője: Vojnich Oszkár
Felirat: 183. A Haleakala fenék krátere
Méret: 8,2x8,2 cm
Lelt. sz.: EV-4899

7. üvegkép (1910 körül)
A fénykép szerzője: Vojnich Oszkár
Felirat: 251. II. György tongai király vitorlása
Méret: 8,2x8,2 cm
Lelt. sz.: EV-4895

8. üvegkép (1910 körül)
A fénykép szerzője: Vojnich Oszkár
Felirat: 271. Fürdőző nők Upolu szigetén
Méret: 8,2x8,2 cm
Lelt. sz.: EV-4894

9. üvegkép (1910 körül)
A fénykép szerzője: Vojnich Oszkár
Felirat: 275. Tengert érő láva
Méret: 8,2x8,2 cm
Lelt. sz.: EV-4890

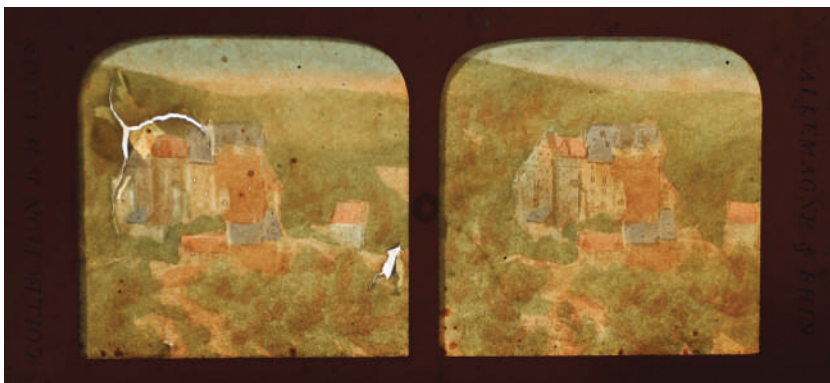

10. üvegkép (1910 körül)
A fénykép szerzője: Vojnich Oszkár
Felirat: 278. Számoai szépek
Méret: 8,2x8,2 cm
Lelt. sz.: EV-4893

SZTEREOKÉPEK

11. Brewster-féle sztereoszkóp (1880–1900 körül),
gyártó: ismeretlen, méret: 18x9,5x16 cm, lelt. sz.: EV-4899

12. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Allemagne & Rhin, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4900

13. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Allemagne & Rhin, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4901

14. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Allemagne et le Rhin, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4902

15. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Allemagne et le Rhin, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4903

16. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Groupes de genre, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4904

17. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Groupes de genre, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4905

18. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Groupes de genre, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4906

19. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Groupes de genre, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4907

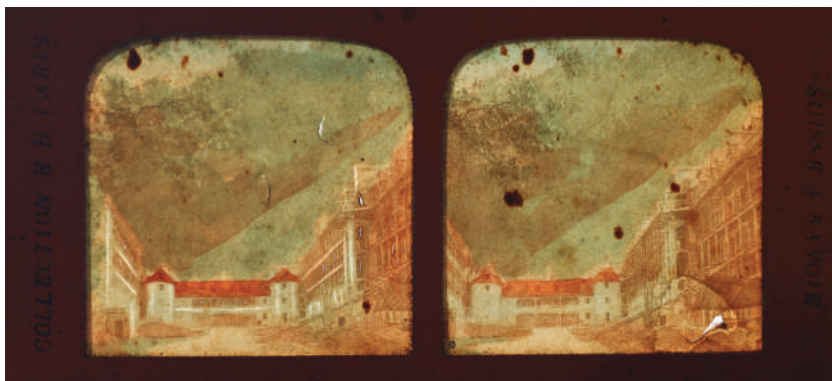
20. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Groupes de genre, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4908

21. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Groupes de genre, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4909

22. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Groupes de genre, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4910

23. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Suisse & Savoie, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4911

24. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Suisse & Savoie, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4912

25. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris,
felirat: Suisse & Savoie, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4913

26. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris, felirat: Suisse & Savoie, Chambéry, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4914

27. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris, felirat: Suisse & Savoie, Ouchy, Suisse, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4915

28. sztereokép (1880–1900 körül), szerző: Collection E. H. Paris, felirat: Vues de Belgique, méret: 8,5x18 cm, lelt. sz.: EV-4916

Ivan A. Dulić*

Stevana Musića 15
21000 Novi Sad, Srbija
dulici58@gmail.com

UDC: 069.9:55(497.113 Subotica)

Primljeno: 4. avgust 2025.
Prihvaćeno: 12. septembar 2025.

Sladana Aleksić**

Gradski muzej Subotica
Trg Sinagoge 3
24000 Subotica, Srbija
prirodnjacko.odeljenje2@gmail.com

Gabrijela Lovas***

Gradski muzej Subotica
Trg Sinagoge 3
24000 Subotica, Srbija
prirodnjacko.odeljenje1@gmail.com

GEOLOŠKA IZLOŽBA ŠTA SE KRIJE ISPOD RAVNICE?

Prikaz izložbe

GEOLOGICAL EXHIBITION WHAT LIES BELOW THE PLAIN?

Exhibition review

Apstrakt: Geološka izložba *Šta se krije ispod ravnice?* je u saradnji sa Naučno-tehnološkim centrom Naftne industrije Srbije (NIS) i Prirodnjačkim odeljenjem Muzeja bila upriličena u Gradskom muzeju Subotica od 7. avgusta do 31. oktobra 2024. godine. Autor izložbe je bio geolog dr Ivan A. Dulić. Izložba je obuhvatala 6 celina: *Ostaci drevnog kopna Evrope*, *Život Tetiskog okeana*, *Rađanje novog kopna Evrope*, *Život Panonskog mora*, *Panonsko jezero i iskonski Dunav*, *Tragovi ledenog doba*. Posetioci su imali priliku da se preko eksponata upoznaju sa dinamičnom geološkom prošlošću vojvođanske ravnice. Izložbu je posetilo 3200 posetilaca. Dva puta je organizovan program *Veče sa geologom Ivanom Dulićem* koji je obuhvatao stručno vođenje kroz izložbu i prikazivanje dva autorska filma o geološkim ekspedicijama

* dr Ivan A. Dulić, geolog
Dr. Ivan A. Dulić, geológus
Ivan A. Dulić PhD, geologist

** Sladana Aleksić, biolog, kustos
Aleksić Sladana, biológus, kurátor
Sladana Aleksić, biologist, curator

*** dr Gabrijela Kajdoči Lovas, biolog-antropolog, muzejski savetnik
dr. Kajdocsi Lovász Gabriella, biológus-antropológus, múzeumi tanácsos
Gabriella Kajdocsi Lovász PhD, biologist-anthropologist, museum counsellor

po zapadnom Sibiru. Pored toga, autor je za decu tokom Dečije nedelje organizovao stručna vođenja kroz izložbu i muzejske radionice sa geološkom tematikom. Prirodnjačkom odeljenju je nakon izložbe poklonjena kolekcija uzoraka iz dubokih bušotina za naftu koje su bušene u široj okolini Subotice.

Ključne reči: geologija, uzorci stena, fosili životinja, fosili biljaka, mikrofosili, naftne bušotine

Abstract: The geological exhibition *What Lies Beneath the Plain?* was organised in collaboration with the Scientific and Technological Centre of the Oil Industry of Serbia (NIS) and the Natural History Department of the Museum, and was held at the Municipal Museum of Subotica from 7 August to 31 October 2024. The author of the exhibition was geologist Dr Ivan A. Dulić. The exhibition comprised six sections: *Remnants of Ancient European Land*, *Life in the Tethys Ocean*, *The Birth of New European Land*, *Life in the Pannonian Sea*, *The Pannonian Lake and the Primeval Danube*, and *Traces of the Ice Age*. Through the exhibits, visitors had the opportunity to learn about the dynamic geological past of the Vojvodina plain. The exhibition was visited by 3,200 visitors. A programme entitled *An Evening with Geologist Ivan Dulić* was organised twice, featuring expert-tours tours of the exhibition and the screening of two authorial films about geological expeditions in Western Siberia. In addition, during Children's Week, the author organised expert-led tours of the exhibition and museum workshops on geological topics for children. After the exhibition, the natural history department was donated a collection of samples from deep oil wells drilled in the wider area around Subotica.

Keywords: geology, rock samples, animal fossils, plant fossils, microfossils, oil wells

U Gradskom muzeju Subotica je, u saradnji sa Naučno-tehnološkim centrom Naftne industrije Srbije (NIS) i Prirodnjačkim odeljenjem Muzeja, od 7. avgusta do 31. oktobra 2024. godine bila upriličena geološka izložba *Šta se krije ispod ravnice?* Autor izložbe, geolog dr Ivan A. Dulić je ovom prilikom izložio uzorke iz dubokih bušotina za naftu u Vojvodini, sa fokusom na severnu Bačku, kao i deo svoje bogate kolekcije geoloških eksponata sa Fruške gore, koja je nastajala tokom četiri decenije njegove profesionalne karijere. Izložba je bila postavljena u tematskoj sali Muzeja i bila je proračunata vodičem na srpskom i mađarskom jeziku.

Na otvaranju izložbe govorili su Leonid Stulov, direktor Naučno-tehnološkog centra NIS i prof. dr Dejan Prelević, profesor Rudarsko-geološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Pozdravne reči publici i gostima je uputila dr Olga Ninkov, vršilac poslova direktora Muzeja.

Pored autora, na realizaciji postavke učestvovala je i njegova supruga Miša Dulić, kao i kustosi Prirodnjačkog odeljenja, Slađana Aleksić i dr Gabrijela Kajdoči Lovas, grafički dizajner Čaba Lalić, tehnički saradnik Ferenc Horvat i fotograf Svetlana Kolović. Saradnik na realizaciji projekta iz NIS-a je bila Ines Dragić.

Izložba *Šta se krije ispod ravnice?* je posetiocima omogućila putovanje u nezamislivo daleku prošlost koja se pamti u kamenu više od 600 miliona godina i time dala opsežan odgovor na postavljeno pitanje u naslovu. Posetioци su imali priliku da se upoznaju sa veoma dinamičnom geološkom istorijom vojvođanske ravnice. Postavku je činilo oko 250 rodova i vrsta fosila morske i slatkovodne faune (školjke, puževi, korali, brahiopode, morski ježevi itd.), fosilni ostaci kopnene vegetacije oligocena i donjeg miocena (pre oko 30–20 miliona godina), ostaci pliocenskih sisara starih oko 100 000 godina, kao i brojne vrste mikroforaminifera i fosilnih spora i polenovih zrna. Pored brojnih fosilnih ostataka, na geološkoj izložbi je bilo prikazano i preko 200 vrsta magmatskih, metamorfnih i sedimentnih stena, koje su dočarale ambijentalne karakteristike različitih geoloških događanja koja su prethodila stvaranju današnje ravnice.

Geološku postavku je činilo šest osnovnih celina kroz koje su predstavljena globalna i regionalna geološka događanja koja su zabeležena u kamenu ispod vojvođanske ravnice:

1. *Ostaci drevnog kopna Evrope* (pre oko 600 do pre oko 260 miliona godina)

Ispod ravnice severa Bačke sačuvani su fragmenti starog kopna Evrope koje je izgrađeno od stena iz vremena proterozoik–paleozoika. Na osnovu analiza apsolutne starosti utvrđeno je da su granitske stene ispod Ruskog Krstura stare oko 420 miliona godina, a graniti ispod ravnice kod Bečeja oko 360 miliona godina. Rioliti, magmatske stene koje su otkrivene ispod Kelebije, svedoče o vulkanima koji su bili aktivni pre oko 260 miliona godina. Međutim, daleko češće se u bušotinama severne Bačke sreću veoma koloritne metamorfne stene za koje nije utvrđena precizna starost, ali pretpostavlja se da među njima ima škriljaca koji su stari i preko 600 miliona godina.

2. *Život Tetiskog okeana* (pre oko 250 do pre oko 70 miliona godina)

Pre oko 250 miliona godina prastaro kopno je počelo da puca i da se razmiče duž tektonskih zona, usled čega je između Afričke table i Paleoevrope počelo otvaranje mezozojskog okeana Tetisa. Tokom širenja Tetiskog okeana, koje je trajalo gotovo 100 miliona godina, kroz ispucalu tektonsku zonu prodirale su bazaltne magme koje su stvarale novu okeansku koru. Magmatizam koji se tada odvijao u Tetiskom okeanu bio je po svemu identičan onom koji se danas, na primer, razvija na dnu Atlantskog okeana.

Na ostacima okeanske kore sazidana je Petrovaradinska tvrđava, a ostaci kore rasuti su i na širokom prostoru ispod vojvođanske ravnice. U geološkoj postavci su bili izloženi eksponati okenske kore, ali i stene koje su naknadno formirane metamorfozom okenske kore (serpentiniti, azbest itd.).

Kada je Tetiski okean doživeo svoju „zrelost”, pre oko 150 miliona godina, počeo je geodinamički proces njegovog zatvaranja. U ovom burnom periodu njegovog života, okeansko dno se intenzivno boralo tako da su na širokom prostoru stvarani veoma duboki trogovi koji su popunjavani dubokovodnim glinama, dok su u prostorima bliže obali izranjali novi arhipelazi i ostrvski nizovi.

Glinoviti sedimenti koji su taloženi u dubokim trogovima takođe su bili izloženi. A posebno mesto na geološkoj izložbi pripalo je fosilima iz perioda krede (starost oko 70 miliona godina) koji su pronađeni u dolini Čerevičkog potoka na Fruškoj gori i koji jasno oslikavaju živi svet koralnih sprudova Tetiskog okeana. Do sada je opisano preko 170 vrsta školjaka i puževa, među kojima su naročito česti rodovi *Neithea*,

Cardium, *Crassatela*, *Natica*, *Turritella*, *Trochus*, *Voluta* i mnogi drugi; nekoliko rodova rudistnih školjaka kao što su *Pironea*, *Pseudopolyconites*, *Lapeirouseia* i *Radiolites*; preko 16 vrsta brahiopoda sa dominacijom roda *Terebratula*; nekoliko vrsta cefalopoda; desetak vrsta kolonijalnih i usamljenih korala gde su naročito često prisutni predstavnici rodova *Trochosmilia* i *Cunnolites*; nekoliko vrsta morskih ježeva, morski crvi, alge iz grupe *Coralinaceae* i veoma raznovrsna asocijacija mikroforaminifera.

3. Rađanje novog kopna Evrope (pre oko 40 do pre oko 16 miliona godina)

Rađanje i širenje Atlantskog okeana dovelo je do postepenog zatvaranja Tetiskog okeana i formiranja novih velikih kopnenih površina. U ovom periodu iz okeanskih voda su izronila ostrva koja su vremenom prerasla u Alpe i Karpat, a u sastavu novoformiranih kopnenih prostranstava našli su se i delovi balkanskog kopna i današnjeg Panonskog basena. Ove geološke procese pratile su višefazne vulkanske erupcije prilikom kojih je dolazilo do izlivanja latita, dacita i andezit-bazalta. Probijajući se kroz zemljinu koru do njene površine, lava je menjala okolne stene i formirala mnoga orudnjenja, a vrela hidrotermalni rastvori donosili su silicijum koji je priredio raskošnu paletu poludragog kamenja.

Na osnovu brojnih pronalazaka fosilne flore znamo da su se na novoformiranom kopnu razvijale tropske i suptropske šume, u kojima su rasla stabla cimetočva (*Daphnogene*), mediteranskih četinara (*Cupresaceae*), nekoliko vrsta palmi (*Sabal*, *Phoenicites*), trolisni platani (*Platanus neptuni*) i drugi brojni oblici suptropske vegetacije. Močvarni prostori su bili obrasli šumama gliptostrobusa, nise, taksodijuma, mirike i drugih suptropskih vegetacija, koje su bile osnovna biomasa za formiranje mrkih ugljeva.

Geološkom postavkom u Gradskom muzeju Subotica posetiocima je predstavljena bogata paleta ahata i veoma koloritna ruda bakra sa mineralima lazurita i malahita. U posebnom odeljku su bili prikazani dobro očuvani fosilni ostaci kopnenih biljaka.

4. Život Panonskog mora (pre oko 16 do pre oko 10 miliona godina)

U kamenu na kojem leži vojvođanska ravnica, sačuvan je jasan otisak Panonskog mora – njegovo rađanje, njegove obale i plaže, njegovi sprudovi, morske dubine i tragovi snažne vulkanske aktivnosti.

Na osnovu nalaza iz perioda Panonskog mora, primetno je da je ovo područje pre 13–14 miliona godina imalo karakteristike suprotropskog regiona. Obale mora su bile sačinjene od litotamnionskih i koralskih krečnjaka, a sprudovi su obilovali mnoštvom vrsta toploljubivih morskih školjaka, puževa, ježeva i brojne faune čistih suptropskih mora. U okolini su postojale vulkanske kupe i aktivni vulkani.

Dokazi ovakve prošlosti vojvođanske ravnice se ogledaju u nalazima brojnih vrsta fosilnih školjaka, puževa, morskih ježeva, korala, algi, ostataka jednočelijskog zoo i fitoplanktona, brojnim sporama i polenovim zrnima kopnene vegetacije kao i raznorodnim stenama koje su nastale radom kopnenih i podmorskih vulkana.

5. Panonsko jezero i iskonski Dunav (pre oko 10 do pre oko 4 miliona godina)

Izdizanjem Alpa, Dinarida i Karpat, Panonsko more je postepeno odvajano od svetskog mora i pre oko 10 miliona godina ono postepeno postaje Panonsko jezero.

Kao i danas, sa novoformiranih planinskih venaca koji okružuju Panonski basen, doticale su velike količine atmosferskog taloga koji se sabirao u novoformiranoj niziji i rečnim tokovima ulivao u Panonsko jezero. Uz pomoć brojnih geoloških analiza utvrđeno je da je najznačajnija rečna mreža, sa širokim deltnim sistemom, migrirala iz pravca severozapada u pravcu jugoistoka preko današnje centralne i južne Mađarske, istočne Bačke, severnog i srednjeg Banata. Određivanjem apsolutne starosti utvrđeni su vreme i dinamika postepene migracije ovog velikog deltnog sistema, koji se na prostoru Vojvodine prepoznaje u sedimentima starim oko 4 do 6 miliona godina. U to vreme bio je to najveći rečni sliv Panonskog basena, pa ga iz tih razloga geolozi povezuju sa današnjim Dunavom.

Rekonstrukcija vegetacije koja je urađena na osnovu fosilnih spora i polenovih zrna povezuju ambijent iskonskog Dunava sa današnjim jedinstvenim panoramama Okefenoki (Okefenokee) i Everglejds (Everglades) močvara na Floridi i sa vegetacijom koja danas obrasta deltu reke Misisipi (Mississippi) u Meksičkom zalivu. A to znači da su velika prostranstva delte iskonskog Dunava bila sakrivena ispod krošnji močvarnog čempresa (*Taxodium distichum*), a zamočvarene obale brojnih kanala obrastala su nepregledna polja trske, rogoza i lokvanja.

6. Tragovi ledenog doba

Poslednjih nekoliko stotina hiljada godina zamočvarena Panonska nizija je u nekoliko navrata bila izložena veoma hladnoj klimi – antropogenim ledenim dobima. U pećinskim sedimentima koji su otkriveni na desnoj obali Dunava iznad Krčedina, otkriveni su brojni fosilni ostaci kopnenih sisara koji su živeli u ledenim stepama i tundrama ovog dela Evrope. Naročito često se nalaze kosti bizona, džinovskog jelena, mamuta, divljih konja, runastog nosoroga, pećinskog lava i pećinske hijene. Pronađeni ostaci kamenih alatki u lesnim sedimentima oko Petrovaradinske tvrđave i u pećinskim sedimentima na desnoj obali Dunava kod Krčedina, svedoče da ih je na ovim prostorima lovio praistorijski čovek.

Pored prikaza geološke istorije tla na kojem leži vojvođanska ravnica, u posebnom bloku izložbe bila je priložena tema *Naša zavisnost od kamena*, sa posebnim akcentom na naftno-geološki model i otkrivena ležišta nafte u široj okolini Subotice. Kao dobar primer ilustrativno su bili prikazani rezultati istraživanja na naftno-gasnom polju Velebit, koje je aktivno punih 56 godina.

Izložbu *Šta se krije ispod ravnice?* je posetilo 3200 posetilaca. Dva puta je organizovan program *Veče sa geologom Ivanom Dulićem* koji je obuhvatao stručno vođenje kroz izložbu i prikazivanje dva autorska filma o geološkim ekspedicijama u zapadnom Sibiru. Pored toga, autor je organizovao četiri stručna vođenja kroz izložbu za decu i sedam muzejskih radionica sa geološkom tematikom tokom Dečije nedelje.

Nakon ovog projekta, deo eksponata koji su poreklom iz Subotice i okoline, autor izložbe je poklonio Prirodnjačkom odeljenju Gradskog muzeja Subotica. Spisak poklonjenih predmeta se nalazi u Tabeli 1.

Ivan A. Dulić, Slađana Aleksić, Lovász Gabriella

A MI REJTŐZIK A SÍKSÁG ALATT? CÍMŰ GEOLÓGIAI KIÁLLÍTÁS BEMUTATÁSA

Összefoglaló

A *Mi rejtőzik a síkság alatt?* című geológiai kiállítás a Szerbiai Kőolajipari Vállalat (NIS) Tudományos és Technológiai Központja és a Szabadkai Városi Múzeum Természettudományi Osztályának együttműködésében került megrendezésre 2024. augusztus 7-e és október 31-e között. A kiállítás szerzője dr. Ivan A. Dulić geológus volt. A tárlat hat egységből állt: Európa ősi szárazföldjének maradványai, a Tethys-óceán „élete”, Európa új szárazföldjének születése, a Pannon-tenger „élete”, a Pannon-tó és az Ős-Duna, valamint a jégkorszak nyomai. A látogatók a bemutatott tárgyak segítségével megismerkedhettek Vajdaság síkvidékének változatos és mozgalmas földtani múltjával. A kiállítást mintegy 3200 látogató tekintette meg. Két alkalommal került megrendezésre az *Egy este Ivan Dulić geológussal* című program, melynek során szakmai tárlatvezetésre és két nyugat-szibériai geológiai expedícióról szóló szerzői film vetítésére is sor került. Mindezek mellett, különösen a Gyermekhét idején, a kiállítás szerzője a gyerekek számára is tartott szakvezetéseket és földtani témájú múzeumi foglalkozásokat. A kiállítás lezárulta után a Természettudományi Osztály egy magminta gyűjteményt (mélyfúrási kőzetmintákat) kapott ajándékba, amelyek Szabadka tágabb környezetében végzett olajfúrásokból származnak.

Tabela 1. Spisak poklonjenih uzoraka
Table 1. List of the donated samples

Naziv	Mesto	Dubina	Period
Paleozoik (Pz)			
riolit – vulkanska stena	Kelebija (Ke-1)	860–866 m	pre oko 260 miliona godina
riolit – vulkanska stena	Kelebija (Ke-1)	903–909 m	pre oko 260 miliona godina
mikašist – škriljac trakaste i plisirane tekture	Čikerija (Či-1)	440,2–445 m	pre više od 500 miliona godina
biotitski granit	Bečej (Bč-6)	1521–1530 m	pre oko 420 miliona godina
hlorit-biotit-albit-kvarcni škriljac (2 uzorka, poliran i nepoliran)	Velebit (Ve-172)	911–920 m	pre više od 500 miliona godina
hlorit-biotit-amfibolski škriljac	Novi Bečej, istok (NBi-1)	1852–1861 m	pre više od 500 miliona godina
kataklaziran škriljac	Palić (Pć-17)	1090–1095 m	pre više od 500 miliona godina
kvarc-muskovitski škriljac	Palić (Pć-17)	1090–1095 m	pre više od 500 miliona godina
biotit-muskovit-albit-kvarcni škriljac	Palić (Pć-001X)	1100–1107,7 m	pre više od 500 miliona godina
Donji trijas (T1)			
crvenkasti peščar sa tragovima tektonike (pukotine zapunjene hematitom)	Palić (Pć-16)	1065–1070 m	pre oko 250 miliona godina
crveni alevrolit	Palić (Pć-16)	1065–1070 m	pre oko 250 miliona godina
crveni alevrolit	Palić (Pć-16)	1065–1070 m	pre oko 250 miliona godina
crveni glinac	Palić (Pć-5)	1083,9–1088,8 m	pre oko 250 miliona godina
crveni glinac (zapažaju se retko lamine zelenkastog glinca)	Palić (Pć-20)	1040–1046 m	pre oko 250 miliona godina
pomešani sivo-zeleni i crveni glinac	Palić (Pć-10)	1051–1060 m	pre oko 250 miliona godina
pomešani crveni i sivo-zeleni glinac	Palić (Pć-10)	1045–1051 m	pre oko 250 miliona godina
crni krečnjak sa žilicama kalcita (2 uzorka)	Senta (St-1)	1201–1205 m	pre oko 250 miliona godina
proslojavanje glinovitih alevrolita i sitnozrnih peščara sa bioturbacijama <i>Planolites</i> (ihnofacija <i>Cruziana</i>) (2 uzorka)	Kupusina (Kps-1/H)	1594–1600 m	pre oko 250 miliona godina
sivi krečnjak	Kupusina (Kps-1/H)	1420–1427 m	pre oko 250 miliona godina
brečo-konglomerat sa anhidritom	Crna Bara (CB-3)	3098–3106 m	pre oko 250 miliona godina
crvene transgresivne breče taložene na obali Tetiskog okeana	Palić (Pć-19)	1021–1029 m	pre oko 250 miliona godina
crvene transgresivne breče taložene na obali Tetiskog okeana	Bački Vinogradi (BV-2)	1247–1250 m	pre oko 250 miliona godina
sivo-zeleni glinac	Bački Vinogradi (BV-1)	1365–1374 m	pre oko 250 miliona godina
crveni glinac	Palić (Pć-28)	1018–1027 m	pre oko 250 miliona godina

Naziv	Mesto	Dubina	Period
Srednji trijas (T2)			
crni krečnjak sa pukotinama koje su zapunjene kalcitom	Kupusina (Kps-1/H)	1259–1267 m	pre oko 220 miliona godina
tamnosivi krečnjak	Novi Kneževac (NK-2)	931–942,2 m	pre oko 220 miliona godina
sivi krečnjak sa kalcitskim žicama, mestimično obojene hematitom	Novi Kneževac (NK-2)	931–942,2 m	pre oko 220 miliona godina
Donji miocen (M1)			
smena močvarno-jezerskih crvenih i sivo- zelenih glinovitih peščara	Bačka Topola, zapad 1 (BTz-1)	852–861 m	pre oko 20 miliona godina
močvarno-jezerski crveni peščar	Bačka Topola, zapad 1 (BTz-1)	1019–1023 m	pre oko 20 miliona godina
močvarno-jezerski crveni glinoviti peščar	Bačka Topola, zapad 1 (BTz-1)	1019–1023 m	pre oko 20 miliona godina
glinoviti peščar sa ugljenisanim biljnim trunjem	Martonoš, zapad (Mtz-3/1)	2190–2197 m	pre oko 20 miliona godina
slojevi ugljevit gline i uglja	Martonoš, zapad (Mtz-3/1)	2190–2197 m	pre oko 20 miliona godina
ugalj	Bečej (Bč-1)	440–449 m i 677,9–686,1 m	pre oko 20 miliona godina
lamine peščara, alevrolita i glinaca, dubokovodni jezerski sedimenti	Nadalj (Nd-1)	1869–1873 m	pre oko 20 miliona godina
sivo-zeleni peskoviti konglomerat	Martonoš, zapad (Mtz-2)	2064–2070 m	pre oko 20 miliona godina
Baden (Bd)			
obalski konglomerat izgrađen od odlomaka raznovrsnih stena – fragment plaže Panonskog mora u donjem badenu	Ada, sever (As-1)	1780–1786 m	pre oko 16 miliona godina
litotamnionski krečnjak – sprudni krečnjak izgrađen od alge <i>Lithothamnion</i>	Ada (Ada-10, okolina Ade)	989–998 m	pre oko 15 miliona godina
litotamnionski krečnjak – sprudni krečnjak izgrađen od alge <i>Lithothamnion</i>	Čantavir, okolina (Ča-1)	859–864 m	pre oko 15 miliona godina
andezitski tuft – trag vulkanske aktivnosti	Velebit, okolina (Ve-164)	930–934 m	pre oko 15 miliona godina
crni laporoviti glinac bogat organskom materijom	Bačka Topola (BT-3)	794–800 m	pre oko 13–15 miliona godina
laporac sa ostacima kopnene vegetacije	Bački Monoštor, okolina (BM-1)	955–964 m	pre oko 15–16 miliona godina
silifikovani tuf	Bikovo (Bi-3)	926–939 m	pre oko 15–14 miliona godina
vulkanska stena andezit sa krupnim kristalima kalcita i šupljinama koje su ostale nakon ispuštanja gasa iz lave (2 uzorka)	Gornji Breg (Gr-4)	761–766 m	pre oko 15 miliona godina
žučkasti stromatolitski krečnjak – sprudni krečnjaci kojeg su izgradile cijanobakterije	Bikovo (Bi-1)	978–982 m	pre oko 15 miliona godina
braonkasti stromatolitski krečnjak – sprudni krečnjaci kojeg su izgradile cijanobakterije	Bikovo (Bi-1)	939–943 m	pre oko 15 miliona godina
braonkasti stromatolitski krečnjak – sprudni krečnjaci kojeg su izgradile cijanobakterije	Bikovo (Bi-2)	1029–1035 m	pre oko 15 miliona godina
sivo-zeleni konglomerat – taložen u podvodnim kanalima Panonskog mora	Martonoš, zapad (Mtz-2)	2036–2043 m	pre oko 16 miliona godina

Naziv	Mesto	Dubina	Period
Panon (Pn)			
biomikritski krečnjak zasićen naftom (na izabranom eksponatu zapažaju se tragovi crva <i>Teichichnus</i>)	Palić (Pć-004X)	1116–1123 m	pre oko 10 miliona godina
biomikritski krečnjak sa tragovima crva <i>Thalassinoides</i> (3 uzorka)	Subotica (Su-1)	898–903,8 m	pre oko 10 miliona godina
sivo-žučkasti laporac	Ada (Ada-10)	980–983 m	pre oko 10 miliona godina
rumenkasti laporac	Čantavir (Ča-1)	897–902 m	pre oko 10 miliona godina
Donji pont (Pt1)			
dobro sortirani laporoviti pešćar, taložen u konusu podvodnog deltnog kanala	Martonoš (Mtz-1)	1614–1623 m	pre oko 6 miliona godina
haotična smena sivog laporovitog pešćara i laporca, taloženih u distalnom delu delte	Martonoš (Mtz-1)	1506–1515 m	pre oko 6 miliona godina
haotična smena sivog laporovitog pešćara i laporca, taloženih u distalnom delu delte	Martonoš (Mtz-2)	1663–1671 m	pre oko 6 miliona godina
haotična smena sivog laporovitog pešćara i laporca, taloženih u distalnom delu delte	Martonoš (Mtz-2)	1663–1671 m	pre oko 6 miliona godina
haotična smena sivog laporovitog pešćara i laporca, taloženih u distalnom delu delte	Martonoš (Mtz-2)	1663–1671 m	pre oko 6 miliona godina
smena sivog laporovitog pešćara i laporca, taloženi na spoljašnjem frontu delte	Martonoš (Mtz-1)	1433–1442 m	pre oko 6 miliona godina
Pliocen (Pl)			
crvenkasti laporoviti glinac	Palić (Pć-34)	749–755 m	pre oko 4 miliona godina
fosil puža <i>Vivipara</i> sp.	Čantavir (Čai-1)	564–573 m	pre oko 4 miliona godina
u šarenom laporovitom glincu	Čantavir (Čai-1)	564–573 m	pre oko 4 miliona godina
ugalj	Čantavir (Čai-1)	564–573 m	pre oko 4 miliona godina
peškovita i ugljevit gлина sa detritusom i fragmentima školjaka i puževa	Čantavir (Čai-1)	564–573 m	pre oko 4 miliona godina
crvenkasti peskoviti laporac	Čantavir (Čai-1)	564–573 m	pre oko 4 miliona godina

Korhecz Papp Zsuzsanna*

Szabadkai Városi Múzeum

Zsinagóga tér 3.

24 000 Szabadka, Szerbia

korhecz.zsuzsi@gmail.com

UDC: 929.52VOJNIC

069.9:771.536(497.113 Subotica)

Közlésre átadva: 2025. június 15.

Közlésre elfogadva: 2025. július 28.

A VOJNICH CSALÁD KÉT FÉNYKÉPES DÍSZKERETÉNEK RESTAURÁLÁSA

Szakmai beszámoló

RESTORATION OF THE VOJNICH FAMILY'S TWO DECORATIVE PHOTO FRAMES

Professional report

Absztrakt: A munka a Szabadkai Városi Múzeum művészeti gyűjteményében található, 1874 körül készült fényképpár díszkereteinek restaurálásáról számol be, melyre a *Historizmus Szabadkán* című kiállítás előkészületei idején került sor.

Kulcsszavak: chromotípia, díszkeret-restaurálás, Ellinger Ede, Vojnich Jakab, Pilaszánovits Mária

Abstract: This paper reports on the restoration of decorative frames for a pair of photographs from around 1874; the frames belong to the art collection of the Municipal Museum of Subotica and were restored during preparations for the exhibition *Historicism in Subotica*.

Keywords: chromotype, decorative frame restoration, Ede Ellinger, Jakab Vojnich, Mária Pilaszánovits

* Dr. Korhecz Papp Zsuzsanna, restaurátor, múzeumi tanácsos
Dr. Žužana Korhec Pap, restaurator, muzejski savetnik
Zsuzsanna Korhecz Papp DLA, fine art restorer, museum counsellor

Ifj. bajsai Vojnich Jakab (1846–1886) országgyűlési képviselő és Pilaszánovits Mária (1857–1919) 1874-ben kötöttek házasságot, a fényképpár ezt követően készült Ellinger Ede császári és királyi udvari fényképész pesti műtermében, mely 1870 és 1885 között az Uri utca és a Korona utca sarkán működött.¹ A feleség turnűrös ruhája és magas kontya is az 1870-es évek divatját követi. Mindketten hétköznapi viseletben vannak. A fényképek a Vojnich-hagyatékkal kerültek múzeumunk gyűjteményébe (U–1060, U–1061, 44x38 cm, díszkerettel 67,5x61 cm) (Ninkov K. 2013: 234). Ugyanekkor és ugyanott együtt is „levetette” magát az ifjú pár (I–1708) (Grlica 2003: 65) (1. kép).

E színezett fényképek egy különleges eljárással, kétrétegű chromotípiával (chromophotografia, Chrystoleum, koloriertes Hinterglasbild) készültek.² Ezt az eljárást 1852 körül hozták nyilvánosságra, J. Tardiu írta le először. Nem önálló felvételi technika, hanem térbeliséget imitáló, üveglapra ragasztott egy- vagy többrétegű színezett fotó. Készítése idő- és munkaigényes volt, ezért csak a nevesebb fényképészek csinálták jól fizető megrendelőiknek. Szakkiállításain is szívesen bemutatták chromotípiáikat, magas szintű fényképészeti tudásukat bizonyítva velük. Két darab egyforma sópapír vagy albuminmásolatot készítettek ugyanarról a negatívról. Az első kép hátoldalát akvarellfestékekkel lazúrozták, képoldalán a legfontosabb kis részleteket arany, ezüst vagy fehér festékekkel emelték ki, majd chromoviasz felvitelével áttetszővé tették. A viaszréteg egyúttal az első képet buborékmentesen odaragasztotta az üveglaphoz. A tapadás mellett nagyfokú „brillanciát” is kölcsönzött a fotónak. A másik, hátsó fotót durván, általában olajfestékekkel (esetünkben tempera hatású technikával) lendületesen, elnagyolva színezték a papír képes oldalán. Távtartó kartondarabokat illesztve a két fénykép közé, egymásra helyezték és papírcsíkokkal rögzítették. A köztük lévő kicsi távolság egyfajta térbeliséget ad a képeknek. Néha zselatinnal húzták fel az üvegre a fotót, s csak a hátoldalát vonták be fehér viasszal. Mögéjük kartont tettek (Kincses 2000: 98). Esetünkben a hátsó fényképet is hátoldalával az üvegre kasírozták. A feleséget ábrázoló kép hátsó üvegének törése után az erős enyvvel felragasztott karton tartotta össze a szilánkokat. A korokban is ritkának számító fotográfiák kerettel együtt voltak kaphatók, a szabadkai pár értékét növeli, hogy eredeti kiserelésükben őrződtek meg.

Mindig az első fotó festése dönti el a chromotípia szépségét, a hátsó kevesebb igényességet, inkább csak a jó színkeverést igényli. Csupán egy-két, jó festői képességgel rendelkező fényképész tudta a mechanikus munkálatokat „művészi” igényességgel végezni. A festői megjelenítés fortélyai így csak a leggazdagabb műtermek drága fortélyai maradtak. A szabadkai portrépár méretével is kiemelkedő, a szakirodalomban közölt, a Magyar Fotográfiai Múzeumban őrzött legnagyobb chromotípia 40 x 30 cm-es. E látványos technikát Streliszky Lipót honosította meg a fővárosban, melyért a párizsi világkiállításon kitüntetés (*Mention Honorable*) is

1 Ellinger Ede (Pohořelice, 1846 körül – Siófok, 1915) a Magyar Fényképészek Egyletének alapító tagja volt. Siófoki villájában is műtermet működtetett a nyári hónapokban. A 19. század utolsó harmadának legkeresettebb portréfotósaként több jeles személyt is megörökített: többek között Deák Ferencet, Rippl-Rónai Józsefet, Arany Jánost, Jókai Mórt, Erkel Ferencet, Kossuth Lajost, Karinthy Frigyeszt (Ellinger 2024).

2 Egy- és kétrétegű chromotípiákat különböztetünk meg: az egyrétegű esetében a képoldalt lazúroosan színezik, a hátoldalt durván, majd felviaszolják az üvegre.

kapott 1867-ben. Streliszky a pesti Dorotya utcai kirakata mellett a bécsi Grabenen is kiállította a pesti szépségekről készült színezett fényképeit (Kincses 2000: 99). A Fővárosi Lapok így számol be chromotípiáiról: „A színezés e neme különös fogással jár, mely Streliszky úr titka” (Magyar nők Bécsben 1865: 939), míg a Vasárnapi Ujság így méltatja: „[...] a színek kimondhatatlan lágyaságot és élénkséget mutatnak” (Forgó 1865: 555). A *Nefelejts* 1866-ban arról számolt be, hogy Schrecker Ignác, kinek szerencséje volt a császári gyermekeket Budáról való elutazásuk előtt lefényképezni, a jól sikerült chromo-arcképeket Ischlbe küldte (Mi ujság? Schrecker fényképész 1866). A *Magyarország és a Nagyvilág* lapban Gévy Béla fotográfus karácsonyi és újévi ajándékként reklámozza „chromoképeit” (Gévy 1869). Az 1885-ös Országos Kiállításon Forche és Gálffy (Koller Károly utódai) az uralkodópár nagyméretű chromotípiáival szerepelt. Szinte mindegyik korabeli fényképész művelte e technikát: Borsos József, Alt Rezső, Blahó és Lányi, Botár Imre, Buda Elek, Doctor és Kozmata, Frankó Miklós, Goszleth István, Heller József, Keglovich Emil, Kozich Ede, Landau Alajos, Roth Imre, Thirring Lajos, Veress Ferenc, Zureich Károly műtermeit is dicséri ilyenfajta kép (Kincses 2000: 99, Farkas 2009).

A festő előképzettséggel rendelkező fényképészek vonzódtak leginkább a festményekhez hasonló felépítésű fényképezkedéshez (beállítás, rekvizitumok, hátterek). Ellinger Ede a házaspárt ugyanahhoz a gazdagon faragott asztalkához ültette le műtermében külön-külön, Pilaszánovits Mária bal alkarjával támaszkodik rá, világoskék fogadóruhája duplasoros kabátkából és rávarrt mintákkal díszített aljból áll. Fehér gallérját és kézelőit lapos aranygombok fogják össze. Fonatos kontyában vörös rózsza. Esetében virágcsokrot helyeztek a bútor lapjára, férjénél egy kapcsos könyv fekszik rajta. Mindkét képen az asztalka mögött sárga függöny-drapéria ráncolódik, a háttérrel zöldre színezték. A férjénél jobban látszik az alacsony támlájú, kárpitozott szék. Vojnich Jakab fekete, nyugati szabású öltönyt visel, hajtokájában rózsaszállal. Vörös selyemkendőjét arany nyakkendőűje rögzíti, az felett keménygallérja látszik ki. Mellénygombjáról arany óralánc csüng, két ékköves és egy karikagyűrűt visel, kézelőjét arany mandzsettagomb fogja össze.

A portrépár díszkeretei a sorozatos mechanikai sérülések következtében igen hiányosak és kopottak lettek. Feltehetően csak azért menekültek meg a kiselejteztől, mert a fényképeket nem lehetett biztonságosan tárolni nélkülük. A feleséget ábrázoló portrét korábban javították, azonban az első fénykép felhólyagosodására az utóbbi restaurálás sem adott lehetőséget, a további romlás elkerülése céljából Papp Judit fénykép-restaurátor művész (OSZK) javaslatára eltekintettünk a beavatkozástól. Viszont a díszkeret sajtolt levélmintáinak kiegészítése nem jelentett gondot. Az eredetileg enyves krétamasszából készült levélfüzérről plasztelinnel mintát vettem, majd gipszből kiöntöttem a hiányzó elemeket. A szigetelés után a fekete színezést a teljes felületen rekonstruáltam az egykor aranyozott felületek visszatükrölésével, melyekhez bronzporral retusáltam hozzá a kiegészített részeket (2–10. kép).

A festő-fényképészek tevékenysége Magyarországon 1860–1880 között teljesedett ki, amikor akadémikus művészeink, mint pl. a pesti Borsos József, Barabás Miklós, Simonyi Antal, a kassai Roth Imre, a kolozsvári Szathmári Papp Károly is iparszerű tevékenységet folytatott. Ennek oka elsősorban gazdasági kényszer volt. Működésük

példaértékű lett a többi iparos részére. 1880 után művészi képzettségű fotóssal már nem találkozni. A hagyományos művészeti gyűjteményekben a fénykép művészeti értéke gyakran háttérbe szorul, de a festmény és a fénykép szembeállítására mára már a múlté. A fénykép forradalmasította a képzőművészet minden területét.

IRODALOMJEGYZÉK

- Ellinger Ede. (2024. március 24.). *Wikipédia*. https://hu.wikipedia.org/wiki/Ellinger_Ede
- Farkas, Zs. (2009). Borsos, a fényképész. In: Veszprémi, N., Szücs, Gy. (Eds), *Borsos József festő és fotográfus (1821–1883)*. Budapest: Magyar Nemzeti Galéria.
- Forgó, J. (1965. október 29.). Tárház. Vasárnapi beszélgetés. *Vasárnapi Ujság*, 555.
- Gévay, B. (1869. december 19.). Karácsonyi és ujévi ajándékok [reklám]. *Magyarország és a Nagyvilág*, 612.
- Grlica, M. (2003): *Vojnici od Bajše – plemićka priča / A Bajsai Vojnich család nemesi világa / The Vojnich Family from Bajsa and their World of Nobility*. Subotica: Gradski muzej Subotica /Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum / Subotica: Municipal Museum of Subotica.
- Kincses, K. (2000). *Hogyan [ne] bánjunk [el] régi fényképeinkkel?* Kecskemét: Magyar Fotográfiai Múzeum.
- Magyar nők Bécsben. (1965. október 15.). *Fővárosi Lapok*, 939.
- Mi újság? Schrecker fényképész. (1866. szeptember 30.). *Nefejejs*, 470.
- Ninkov K., O. (2013). *Az idő arcai*. Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum.

Žužana Korhec Pap

RESTAURACIJA DVA UKRASNA RAMA SA FOTOGRAFIJAMA PORODICE VOJNIĆ

Rezime

Rad opisuje restauraciju ukrasnih ramova specijalnih fotografija nastalih oko 1874. godine, koje se nalaze u umetničkoj zbirci Gradskog muzeja Subotica. Obnova je tekla u toku pripreme izložbe *Istoricizam u Subotici*. Rekonstruisani su nedostajući delovi presovanih kredno-tutkalnih ukrasa. Fotografije su lepi primeri hromotipije. Dvoslojni pozitivni snimci razvijeni na papiru se uramljuju po sendvič sistemu: fino tonirani prvi snimak se lepi na staklo, a drugi, koji je nekoliko milimetara udaljen, boji se jarkim uljanim ili gvaš bojama. Kompozicija daje utisak neke vrste trodimenzionalnosti.

1. kép. Vojnich Jakab és Pilaszánovits Mária közös fényképe, 1874 körül
Figure 1. Joint photograph of Jakab Vojnich and Mária Pilaszánovits, circa 1874

2. kép. Vojnich Jakab fényképe, átvételi állapot
Figure 2. Photograph of Jakab Vojnich, condition upon receipt

3. kép. Vojnich Jakabné Pilaszánovits Mária fényképe, átvételi állapot
Figure 3. Photograph of Mária Pilaszánovits, wife of Jakab Vojnich, condition upon receipt

4. kép. Vojnich Jakabné Pilaszánovits Mária fényképének díszkerete, kiegészített állapot
Figure 4. Decorative frame of the photograph of Mária Pilaszánovits, wife of Jakab Vojnich, completed condition

5. kép. Vojnich Jakabné Pilaszanovits Mária chromotípiájának első és hátsó képe együtt, szétnyitva a „szerkezetet”
Figure 5. The front and back images of Mária Pilaszanovits Vojnich's chromotype, with the “structure” exposed

6. kép. Vojnich Jakabné Pilaszanovits Mária chromotípiájának első, üvegre ragasztott fényképének hátoldala
Figure 6. The back of the first chromotype of Mária Pilaszanovits, wife of Jakab Vojnich, mounted onto glass

7. kép. Vojnich Jakabné Pilaszánovits Mária chromotípiájának hátsó, kifestett fényképe
 Figure 7. The back of the hand-coloured chromotype photograph of Mária Pilaszánovits, wife of Jakab Vojnich

8. kép. Vojnich Jakab fényképe, restaurált állapot
 Figure 8. Photograph of Jakab Vojnich, restored condition

9. kép. Vojnich Jakabné Pilaszánovits Mária fényképe, restaurált állapot
Figure 9. Photograph of Mária Pilaszánovits, wife of Jakab Vojnich, restored condition

10. kép. A bekeretezett fénykép hátoldala
Figure 10. Back of the framed photograph

Izabela Papdi*

Gradski muzej Subotica
Trg Sinagoge 3
24000 Subotica, Srbija
izabelapapdi@gmail.com

UDC: 012 Egete G.

Primljeno: 4. jun 2025.
Prihvaćeno: 27. jun 2025.

**PRILOG ZA BIBLIOGRAFIJU GABRIJELE EGETE
I KAMERNOG HORA „PRO MUSICA”
(1966–2024)**

Stručni rad

**APPENDIX TO THE BIBLIOGRAPHY OF GABRIELLA ÉGETŐ
AND CHAMBER CHOIR “PRO MUSICA”
(1966–2024)**

Professional paper

Apstrakt: Bibliografija je polazište istraživačima rada mr Gabrijele Egete (Égető Gabriella), pedagoga i dirigenta Kamernog hora „Pro musica”. 272 bibliografske jedinice nam pružaju uvid u istaknute segmente muzičkog života Subotice od kraja 1968, kada je osnovan ovaj kamerni hor, do 2024. kada je preminula G. Egete. Društvo je prepoznalo značaj dirigenta i hora o čemu svedoče brojne osvojene nagrade.

Ključne reči: Gabrijela Egete, Kamerni hor „Pro musica”, bibliografija, muzički život Subotice, horsko pevanje

Abstract: This bibliography is the starting point for reserchers on the work of Gabriella Égető, teacher and conductor of the Chamber Choir “Pro Musica”. 272 bibliographic entries provide insight into the most important segments of musical life in Subotica from the end of 1968, when the chamber choir was founded, to 2024, when G. Égető passed away. The society recognised the importance of the conductor and the choir by honouring them with several awards.

Keywords: Gabriella Égető, Chamber Choir “Pro Musica”, bibliography, musical life of Subotica, choral singing

* Izabela Papdi, viši bibliotekar
Papdi Izabella, főkönyvtáros
Izabela Papdi, senior librarian

UVOD

Mr Gabrijela Egete (mgr. Égető Gabriella) je rođena 26. septembra 1932. u Subotici. Nakon završene osnovne škole, 1944. godine je upisala subotičku gimnaziju, gde je maturirala 1952. godine. Paralelno sa gimnazijom pohađala je i Muzičku školu u Subotici, teorijski smer i smer klavira. Studirala je na Muzičkoj akademiji u Beogradu od 1957. do 1961. Magistarske studije je pohađala od 1978. do 1980. (Kovács Kenyeres 1979, B. Z. 2001, Horváth 2001, Hódi & Hódi 2004). Zvanje magistra horskog pevanja je stekla 1980. odbranivši magistarski rad *Vokalna muzika renesanse i njena izvođačka praksa* kod profesora Vojislava Ilića. Svoj radni vek je provela u Muzičkoj školi u Subotici od 1961. do 1996. (Horváth 2001, Pekar 2007, Pekár 2021). Bila je dirigent Kamernog hora „Pro musica” od 1968. do 1999. Za svoj rad je nagrađivana više puta. Neke od njenih nagrada su: Oktobarska nagrada grada Subotice (1974), nagrada „Dr Ferenc Bodrogyari” za 1988. godinu (1989), Počasni građanin grada Subotice (2001) (Slika 1), „Mađarsko drvo života” (2011), Zlatni krst za zasluge Republike Mađarske (2011) (B. Z. 2001, Horváth 2001, Lukács 2011). Gabrijela Egete je preminula 8. oktobra 2024. godine u Subotici.

Kamerni hor „Pro musica” je osnovan u decembru 1968. od strane nekolicine ljubitelja muzike, među kojima je bila i Gabrijela Egete. Na repertoaru hora su bila dela iz renesanse, baroka, ali i kompozitora 20. veka. Hor je pod vođstvom Gabrijele Egete već od 1969. učestvovao na mnogim takmičenjima horova i osvajao je nagrade. Nastupali su i na prostorima tadašnje Jugoslavije, ali i u inostranstvu. Imali su uspešnu saradnju sa beogradskim Kamernim orkestrom „Pro musica” pod vođstvom Đure Jakšića. Dok je G. Egete vodila hor, nastupili su oko 565 puta. Imena dirigenata koji su nastavili rad sa Kamernim horom nakon G. Egete: od 1999. do 2000. Eva Gubena (Gubena Éva), od 2000. do 2001. Elvira Husar (Huszár Elvira), od 2001. do 2002. Iren Križak (Krizsák Irén), od 2002. do 2003. Zoltan Dević (Dévity Zoltán), od 2003. do 2011. Čaba Paško (Paskó Csaba), od 2012. godine Kristina Čikoš (Csikós Krisztina) (Pro musica 2025). Predsednici hora od osnivanja do danas su: Franjo Vujkov, dr Stevan Firstner, Katarina Čović, Gabrijela Tumbas (Lukács 2014, Mrđanov 2014), Kristina Čikoš. Neke od nagrada Kamernog hora „Pro musica”: „Iskra kulture” (1974), Oktobarska nagrada grada Subotice (1981), priznanje „Pro urbe” grada Subotice (1996) (Potrebić-Priboj 1996).

U prvoj polovini 2025. godine, posredstvom Marije Sekelj (Székely Mária), profesorice klavira subotičke Muzičke škole u penziji i dugogodišnjeg člana hora „Pro musica”, uz saglasnost naslednika G. Egete, Gradski muzej Subotica je dobio neke od ličnih predmeta ove istaknute ličnosti muzičke pedagogije i istorije horske delatnosti.¹ Među tim predmetima se nalaze i novinski članci u kojima se spominje G. Egete i hor „Pro musica”. Sistematizovanje te vrste građe je bilo pokretač za nastanak ove bibliografije, tokom kojeg smo se obratili i Gabrijeli Tumbas koja je od početka vodila i sačuvala takozvane „listove evidencije” sa unesenim podacima o nastupima hora, te isečcima iz novina, dokumentarnim fotografijama (Slika 2–4)

1 Zahvaljujemo se Mariji Henjel i naslednicima Gabrijele Egete.

i programskim katalozima.² Tako je građa za našu bibliografiju prikupljana iz zbirke Gradskog muzeja Subotica, te iz privatne zbirke, zatim iz fonda specijalne biblioteke Gradskog muzeja Subotica (Merković 1985, 1988, 1989, 1990, 1993, 1994, 1996), iz fonda Gradske biblioteke Subotica i iz Digitalne baze podataka vojvođanskih Mađara (Pastyik 1975a, 1975b, 1979, 1983, Csapó, 1993, 1998, Kiss & Farkas, 1998, Ispánovics Csapó, 2011, 2014, Vajdasági Magyar Digitális Archívum, n.d.). Obrada materijala je rađena prema međunarodnim standardima za bibliografski opis (Međunarodna federacija 2016).

Ova bibliografija kroz 272 bibliografske jedinice svedoči o dugogodišnjem uspešnom radu mr Gabrijele Egete i Kamernog hora „Pro musica”. Bibliografija se deli na tri celine: I Dela Gabrijele Egete, II Literatura o Gabrijeli Egete i Kamernom horu „Pro musica”, III Registri. U prvoj celini građa je podeljena na tri dela: 1. Magistarski rad (1 bibliografska jedinica), 2. Prilozi u monografskim i serijskim publikacijama (3 bibl. jed.), 3. Intervjui, izjave (u okviru koga su Prilozi u monografskim i serijskim publikacijama, sa 62 bibl. jed.). Monografske publikacije (1 bibl. jed.) i Prilozi u monografskim i serijskim publikacijama (205 bibl. jed.) čine drugu celinu bibliografije. Imenski, predmetni registar i registar serijskih publikacija su deo treće celine. U prvoj celini su bibliografske jedinice poredane hronološkim redom, a u okviru iste godine prema abecednom redu prve reči u naslovu rada. Prilikom ređanja bibliografskih jedinica druge celine prednost je data abecednom redu prezimena autora tekstova.

I DELA GABRIJELE EGETE

1. Magistarski rad

1980.

1

EGETE, Gabrijela

Vokalna muzika renesanse i njena izvođačka praksa : [pismeni rad magistrature na odseku dirigovanja Fakulteta muzičke umetnosti u Beogradu] / Egete Gabriella. – [Beograd] : G. Egete, [1980]. – 93 lista : note ; 30 cm
S a d r ž a j : Uvod (1); Ars nova (2–9); Rana renesansa (10–29); Zrela renesansa (30–84); Izvodilačka praksa renesansne muzike (85–92). Literatura ([93]).

2. Prilozi u monografskim i serijskim publikacijama

1966.

2

Zenedébe szeretnék jární / Égető Gabriella.

Gabrijela Egete odgovara na pitanje roditelja iz Stare Moravice o uslovima upisa učenika i o nastavi u subotičkoj muzičkoj školi.

U: Magyar Szó. – 23. évf., 120. (6797.) sz. (1966. máj. 4.), str. 11.

2 Zahvaljujemo se Gabrijeli Tumbas. Ona je do sada donela na obradu građu od osnivanja hora do 1975.

1976.

3

Zenei életünkről : Milyen a zenei nevelés? / Égető Gabriella.
 O problemima muzičkog obrazovanja u osnovnoj školi.
 U: Magyar Szó. – 33. évf., 167. (10436.) sz. (1976. jún. 19.), str. 13.

2002.

4

Recenzija / Égető Gabriella.
 U: Horske kompozicije / Bela Tikvicki. – Subotica : Bunjevačka matica : Birografika, 2002. – Str. 205.

3. Intervjui, izjave

Prilozi u monografskim i serijskim publikacijama

1971.

5

A „Pro musica” kamarakórus : új színfolt Szabadka kultúréletében / [lejegyezte] -y [Suldy György].
 Izjava Gabrijele Egete o osnivanju hora „Pro musica” i nastupima.
 U: Magyar Képes Újság. – 20. évf., 4. sz. (1971. febr. 15.), str. 28.

1972.

6

Nezgoda.
 Gabrijela Egete je slomila nogu na skijanju, ali je ipak držala probe hora.
 U: Subotičke novine. – God. 28, br. 6 (11. feb. 1972), str. 13.

7

Probe.
 Gabrijela Egete daje veći značaj uvežbavanju pesama sa horom nego nastupima hora.
 U: Subotičke novine. – God. 28, br. 4 (28. jan. 1972), str. 13.

1973.

8

Празник за уши : концертом суботичког камерног хора „Про музика” у понедељак отворене Сомборске музичке свечаности / [забележио] М. М.
 Izjava Gabrijele Egete povodom nastupa hora „Pro musica” 8. oktobra 1973. na 13. Somborskim muzičkim večerima.
 U: Сомборске новине. – Год. 19 (11. окт. 1973), str. [6].

9

Publicitet.

Gabrijela Egete o publicitetu i o svom principu da više vrednuje rad od priče.

U: Subotičke novine. – God. 19, br. 50 (14. dec. 1973), str. 10.

10

Visszatekintés az elmúlt évadra : a Pro musica karnagya nyilatkozik / [az interjút készítette] GÁ.

Intervju sa Gabrijelom Egete o nastupima hora „Pro musica” tokom muzičke sezone 1972/1973. – Želja dirigenta hora je da barem dve sezone hor bude u istom sastavu.

U: Magyar Szó. – 30. évf., 198. (9390.) sz. (1973. júl. 21.), str. 7.

11

Zaljubljeni u muziku : povodom petogodišnjice postojanja „Pro muzike” razgovaramo sa Gabrijelom Egete / [intervju vodila] N. [Nada] Nađ.

Gabrijela Egete o počecima rada hora, o repertoaru.

U: Subotičke novine. – God. 19, br. 50 (14. dec. 1973), str. 5.

1974.

12

Dalosverseny sátorban : a Pro musica kamarakórus vendégszereplése Walesben / [lejegyezte] Spiegel Tibor.

Gabrijela Egete o nastupu hora na festivalu u Langolenu, u Velsu, 1974. i o planovima za naredni period.

U: Magyar Szó. – 31. évf., 200. (9751.) sz. (1974. júl. 23.), str. 10.

13

Hazatért walesi vendégszerepléséről a Pro Musica / [lejegyezte] S. T. [Spiegel Tibor].

Gabrijela Egete o nastupu hora na festivalu u Langolenu, u Velsu, 1974.

U: Magyar Szó. – 31. évf., 188. (9739.) sz. (1974. júl. 11.), str. 7.

14

A llangolleni élmény / lejegyezte Marjai Magda.

Gabrijela Egete o učešću hora „Pro musica” na festivalu u Langolenu, u Velsu, 1974.

U: Dolgozók. – 27. évf., 30. sz. (1974. júl. 26.), str. 5, 8.

15

A siker ne ringasson el bennünket : októberi díjasaink / [az interjút készítette] M. M. [Molcer Mátvás].

Intervju sa Gabrijelom Egete povodom dobijanja Oktobarske nagrade Subotice.

U: Magyar Szó. – 31. évf., 279. (9830.) sz. (1974. okt. 10.), str. 9.

1975.

16

És szállt a dal – – – / [lejegyezte] Dormán László.

O nastupu ženskog hora Muzičke škole u Subotici pod vođstvom Gabrijele Egete 1975. na takmičenju u Sarajevu.

U: Képes Ifjúság. – 31. évf., 1370. sz. (1975. jún. 11.), str. 12.

1976.

17

Megerőltető hangverseny évad után : beszélgetés Égető Gabriella karnaggyal / [az interjút készítette] M. M. [Molcer Máttyás].

Intervju sa Gabrijelom Egete o utiscima sa Jugoslovenskih horskih svečanosti 1976. u Nišu.

U: Magyar Szó. – 33. évf., 186. (10455.) sz. (1976. júl. 8.), str. 8.

18

Pesma je deo života : pred sto pedeseti nastup kamernog hora „Pro musica” / [intervju vodio] B. K. [Boško Krstić].

Intervju sa Gabrijelom Egete o koncertu hora 25. juna 1976. u Velikoj većnici Gradske kuće, o saradnji sa beogradskim Kamernim orkestrom „Pro musica”, o nagradama.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 23 (4. jun 1976), str. 8.

19

„Végigénekeltük Lengyelországot – – –” : beszélgetés Égető Gabriella karnaggyal / [az interjút készítette] M. M. [Molcer Máttyás].

Intervju sa Gabrijelom Egete o turneji hora „Pro musica” 1976. u Poljskoj.

U: Magyar Szó. – 33. évf., 346. (10615.) sz. (1976. dec. 17.), str. 8.

1978.

20

Tízéves a Pro Musica / [lejegyezte] Dormán László.

Izjava Gabrijele Egete o počecima hora, o pripremama za koncert 16. decembra 1978. povodom 10 godina postojanja hora „Pro musica”.

U: Képes Ifjúság. – 34. évf., 1497. sz. (1978. dec. 6.), str. 18.

1979.

21

Hogy minél többen megszeressék a kórusmuzsikát / [beszélgetőtárs] Kovács Kenyeres Márta.

Gabrijela Egete o svom životu i radu.

U: Üzenet. – 9. évf., 6. sz. (1979. jún.), str. 359–361.

1980.

22

Kollégákat nevelnek maguknak : szabadkai zenepedagógusok vallomása önmagukról és munkájukról / [lejegyezte] Szöllősy Vágó László.

Izjave profesora Muzičke škole u Subotici: Ane Levai, Mačasa Levaija, Lazara Malagurskog, Ivana Pinkave, Irme Ruzman Šifliš, Petera Varge i Gabrijele Egete povodom njihovog proglašenja počasnim članovima Društva muzičkih pedagoga Srbije.

U: Magyar Szó. – 37. évf., 18. (11724.) sz. (1980. jan. 20.), str. 11.

23

Najveće priznanje – odlazak u Dubrovnik : „blic” susret sa Gabrijelom Egete, dirigentom Kamernog hora „Pro musica”.

Gabrijela Egete o planovima za nastup hora „Pro musica” 13. avgusta 1981. na Dubrovačkim letnjim igrima.

U: Subotičke novine. – God. 36, br. 17 (25. april 1980), str. 4.

24

Negyedik alkalommal az ország kóruspódiumán : a szabadkai Pro Musica sikere a jugoszláv kórusfesztiválon / [az interjút készítette] Szöllősy Vágó László.

Intervju sa Gabrijelom Egete povodom nagrade za nastup Kamernog hora „Pro musica” 1980. godine na Jugoslovenskim horskim svečanostima u Nišu. – Sagovornica je najavila i nastup sa Subotičkim kamernim orkestrom i solistima tokom leta 1981. na Dubrovačkim letnjim igrima.

U: Magyar Szó. – 37. évf., 201. (11907.) sz. (1980. júl. 23.), str. 8.

1981.

25

Idény végi számvetés a szabadkai Pro Musicában : beszélgetés Égető Gabriella karnaggyal / [az interjút készítette] Szöllősy Vágó László.

Intervju sa Gabrijelom Egete o radu sa horom „Pro musica” u protekloj muzičkoj sezoni 1980/1981.

U: Magyar Szó. – 38. évf., 182. (12248.) sz. (1981. júl. 5.), str. 15.

26

Küldetésben : beszélgetés szabadkai amatőrökkel, Mexikó előtt / [lejegyezte] Szöllősy Vágó László ; (Sefcsics Gábor felvétele).

Izjave članova hora: Gabrijele Egete, Gabrijele Tumbas, dr Stevana Firstnera, Đure Molnara, Mirka Molnara, dr Ištvana Varge pred polazak na turneju 27. marta 1981. u Meksiko.

U: Magyar Szó. – 38. évf., 86. (12152.) sz. (1981. márc. 29.), str. 11.

27

Létezésének értelme: a zene : Októberi díjat kapott a Pro Musica kamarakórus / [az interjút készítette] Szöllősy Vágó László.

Intervju sa Gabrijelom Egete o nastupima hora „Pro musica” povodom dodele Oktobarske nagrade grada Subotice Kamernom horu „Pro musica”.

U: Magyar Szó. – 38. évf., 283. (12349.) sz. (1981. okt. 14.), str. 8.

1983.

28

Viva la musica! : a szabadkai Pro Musica Kamarakórus jubileuma / [az interjút készítette] Szöllősy Vágó László.

Intervju sa Gabrijelom Egete o radu sa horom „Pro musica” povodom 15 godina postojanja hora.

U: Magyar Szó. – 40. évf., 346. (13130.) sz. (1983. dec. 18.), str. 13.

29

Sve za muziku : povodom petnaestogodišnjeg postojanja Kamernog hora „Pro musica”. Izjava Gabrijele Egete o počecima hora, o saradnji sa beogradskim Kamernim orkestrom „Pro musica”, o nastupu u Velsu i u Meksiku.

U: Subotičke novine. – God. 41, br. 1 (6. jan. 1984), str. 7.

1985.

30

„Civilben” is zeneművész : háziruhában / [az interjút készítette] Burkus Valéria.

Intervju sa Gabrijelom Egete o radu sa horom „Pro musica” i omiljenim receptima.

U: 7 Nap. – 40. évf., 4. sz. (1985. jan. 25.), str. 42.

31

Elmehetnék tán, de – – – : beszélgetés Égető Gabriellával, a szabadkai Pro Musica karnagyával : válaszút előtt / [az interjút készítette] Brenner János.

Intervju sa Gabrijelom Egete o životu i radu.

U: Dolgozók. – 38. évf., 31. sz. (1985. aug. 8.), str. 8.

32

Mesterdalnokok között Spitalban : Ausztriában járt a Pro Musica Kamarakórus : beszélgetés Égető Gabriella karnaggal / [az interjút készítette] Szöllősy Vágó László.

Intervju sa Gabrijelom Egete povodom nastupa hora „Pro musica” na susretu horova u Špitalu, u Austriji.

U: Magyar Szó. – 42. évf., 198. (13701.) sz. (1985. júl. 21.), str. 13.

1986.

33

A szép szavú múzsa nyomában : nyár végi idénykezdés a szabadkai Pro Musica Kamarakórusban / [az interjút készítette] Szöllősy Vágó László.

Intervju sa Gabrijelom Egete o planovima sa Kamernim horom „Pro musica” za predstojeću muzičku sezonu 1986/1987. godine.

U: Magyar Szó. – 43. évf., 247. (14109.) sz. (1986. szept. 8.), str. 7.

1987.

34

Druženje se nastavlja : hor „Pro muzika” gostovao u SR Nemačkoj / [zabeležio] Š. T. Izjava Gabrijele Egete povodom gostovanja hora od 20. do 24. maja 1987. u Hajbersajdu, u Nemačkoj.

U: Subotičke novine. – God. 43, br. 22 (5. jun 1987), str. 2.

1988.

35

Ahol a művészetek bölcsője ringott : szabadkai dalosok Orpheusz földjén : Görögországban járt a szabadkai Pro Musica Kamarakórus / [az interjút készítette] -sy [Szöllősy Vágó László].

Intervju sa Gabrijelom Egete o nastupu hora 1988. na Međunarodnom festivalu horova u Kardicu, u Grčkoj.

U: Magyar Szó. – 45. évf., 244. (14824.) sz. (1988. szept. 4.), str. 15.

1989.

36

A csodát nem lehet kikényszeríteni : Égető Gabriella, a szabadkai Pro musica kamarakórus vezetője Bodrogvári-díjat kapott / [lejegyezte] Révész Erika ; (Penovác Károly felvétele).

Izjava Gabrijele Egete povodom dobijanja Bodrogvarijeve nagrade za 1988. godinu.

U: Magyar Szó. – 46. évf., 15. (14955.) sz. (1989. jan. 18.), str. 15.

37

Így lehet a zene mindenkié : fonotéka a szabadkai Városi Könyvtárban : a tavaszelő zenei témája : tavasz a zenében / [lejegyezte] -sy [Szöllősy Vágó László] ; (Penovác Károly felvétele).

O radionici na Dečjem odeljenju Gradske biblioteke Subotica sa temom proleća u muzici. – Izjave su dali Judita Šimonček, Veronika Seleši Vago i Gabrijela Egete.

U: Magyar Szó. – 46. évf., 84. (15024.) sz. (1989. március 28.), str. 15.

38

Titkok kapuja előtt : beszélgetés Égető Gabriella zenepedagógussal, a Pro musica kamarakórus karvezetőjével : Bodrogvári-díjasunk / [az interjút készítette] Csordás Mihály. Intervju sa Gabrijelom Egete o pedagoškom radu i radu sa horom „Pro musica” povodom dobijanja Bodrogvarijeve nagrade za 1988. godinu.

U: 7 Nap. – 44. évf., 8. sz. (1989. febr. 24.), str. 25.

1992.

39

Imali smo sluha : Gabrijela Egete, dirigent, o prošlosti i budućnosti hora „Pro muzika” : razgovor s povodom / [intervju vodio] Laslo Kiralj.

Spomenuta je i potreba za podmlađivanjem hora.

U: Subotičke novine. – God. 48, br. 50 (11. dec. 1992), str. 9.

40

Kitartás és lelkesedés : portrévázlat Égető Gabrielláról / [lejegyezte] P. M. Gabrijela Egete o svom odnosu prema muzici i pedagoškom radu.

U: Magyar Szó. – 49. évf., 20. (16037.) sz. (1992. jan. 22.), str. 10.

41

Koncert Hora „66 devojaka” iz Šapca / [zabeležila] Marta Penovac. Izjava Gabrijele Egete o koncertu šabačkog hora 11. aprila 1992. u subotičkoj sinagogi. – Izjavu je dao i Branko Đuraković, dirigent Hora „66 devojaka”.

U: Subotičke novine. – God. 48, br. 16 (17. april 1992), str. 5.

42

A zene vigasztal : Égető Gabriella karnagy a Pro Musica kamarakórus terveiről / [az interjút készítette] re [Révész Erika].

Gabrijela Egete o planovima za nastup Kamernog hora „Pro musica”.

U: Magyar Szó. – 49. évf., 134. (16150.) sz. (1992. máj. 18.), str. 9.

1993.

43

Hogy van, mit csinál? : Égető Gabriella zenetanár / [az interjút készítette] b-y. Gabrijela Egete o planovima za nastup Kamernog hora „Pro musica”.

U: Magyar Szó. – 50. évf., 215. (16590.) sz. (1993. aug. 10.), str. 5.

1994.

44

Az éneklő nagy család : 25 éves a Pro Musica Kamarakórus / [lejegyezte] Bogdán Bernadetta ; (Szabó Attila felvétele).

Gabrijela Egete o radu Kamernog hora „Pro musica” povodom 25 godina postojanja.

U: Szabad Hét Nap. – 1. évf., 13. sz. (1994. okt. 27.), str. 12.

45

Érzik a közönség szeretetét : ma este a szabadkai Szent Teréz-székesegyházban a Pro Musica kamarakórus Bach- és Purcell-műveket ad elő / [az interjút készítette] Mihályi Katalin.

Gabrijela Egete o počecima Kamernog hora „Pro musica”, o koncertu 16. jula 1994. i planovima za naredni period povodom 25 godina postojanja.

U: Magyar Szó. – 51. évf., 145. (16875.) sz. (1994. júl. 16.), str. 10.

1995.

46

Eisenachban járt a Pro Musica / [lejegyezte] R. A. [Roncsák Alexander] ; Szabó Attila felvétele.

Izjava Gabrijele Egete povodom gostovanja Kamernog hora „Pro musica” u septembru 1995. u Ajzenahu, u Nemačkoj.

U: Szabad Hét Nap. – 2. évf., 45. sz. (1995. nov. 9.), str. 5.

47

Mint egy nagy család / [lejegyezte és fényképezte] Burkus Valéria. Gabrijela Egete o životu i radu sa Kamernim horom „Pro musica”.

U: Szabad Hét Nap. – 2. évf., 46. sz. (1995. nov. 16.), str. 58.

48

A zene bűvöletében : ma este a Pro Musica és a kamarazenekar hangversenye / [lejegyezte] K-a.

Izjava Gabrijele Egete o nastupu hora i Subotičkog kamernog orkestra na Paliću i najava koncerta za 1. septembar 1995. godine.

U: Magyar Szó. – 52. évf., 196. (17210.) sz. (1995. aug. 24.), str. 9.

1996.

49

Az együtténeklés gyönyörűsége : Égető Gabriella, a Pro Musica kamarakórus vezetőjével a Pro Urbe Díj kapcsán beszélgettünk / [az interjút készítette] m. k. [Mihályi Katalin].

Intervju sa Gabrijelom Egete povodom dodele priznanja „Pro urbe” Kamernom horu „Pro musica” 1996. godine. – Izjave su dali i Gabrijela Tumbas i Đuro Molnar.

U: Magyar Szó. – 53. évf., 224. sz. (17541.) sz. (1996. szept. 21.), str. 7.

50

Életeleme a tanítás : Égető Gabriellának nyugdíjaztatása után sincs szabadideje / [az interjút készítette] m. k. [Mihályi Katalin].

Gabrijela Egete o radu nakon penzionisanja.

U: Magyar Szó. – 53. évf., 262. sz. (17579.) sz. (1996. nov. 5.), str. 9.

1998.

51

Nálunk nem ment ki szokásból az ének : köszönhető ez a fennállásának 30. évfordulóját ünneplő szabadkai Pro Musicának is / [az interjút készítette] Mihályi Katalin ; (Hevér Miklós felvétele).

Intervju sa Gabrijelom Egete povodom jubileja hora „Pro musica” od 30 godina postojanja.

U: Magyar Szó. – 55. évf., 219. (18148.) sz. (1998. szept. 13.), str. 13.

2000.

52

Hor i dalje u dobrim rukama : Gabrijela Egete, osnivač i donedavni dirigent „Pro musice” odlazi u penziju što je povod za susret / [intervju vodio] Zlatko Romić. Gabrijela Egete o horu koji je vodila 31 godinu, u periodu od 1968. do 1999. godine. U: Subotičke novine. – God. 55, br. 8 (25. feb. 2000), str. 11.

53

Most volt, hamar legyen! : az I. Vajdasági Magyar Kórustalálkozóra emlékezünk Égető Gabriella zenetanárnővel / [az interjút készítette] Soltis Gyula ; (Szabó Attila felvétele).

Intervju sa Gabrijelom Egete povodom prvog Susreta horova vojvođanskih Mađara. U: Szabad Hét Nap. – 7. évf., 39. sz. (2000. szept. 27.), str. 11.

2001.

54

Angyalok, ha énekelnek : beszélgetés Égető Gabriella nyugalmazott zenetanárral : bemutatjuk kitünteteteinket / [az interjút készítette] Soltis Gyula ; (Szabó Attila fotója).

Intervju sa Gabrijelom Egete povodom dobijanja nagrade Počasni građanin grada Subotice 2001. godine.

U: Hét Nap. – 56. évf., 33. sz. (2001. aug. 29.), str. 26.

55

Béres Zoltán, a Palatábla projektum koordinátora... : Szeretném tudni, hogy – –

–.

Odgovor Gabrijele Egete na pitanje Zoltana Bereša o situaciji horova u Vojvodini.

U: Magyar Szó. – 58. évf., 188. (18994.) sz. (2001. aug. 19.), str. 15.

56

Égető Gabriella : vajdasági kincsestár / [az interjút készítette] B. Z. [Barácius Zoltán].

Gabrijela Egete o životu i radu, o nagradama.

U: Hét Nap. – 56. évf., 27. sz. (2001. júl. 18.), str. 39.

2003.

57

Mint egy nagy család : Égető Gabriella / [az interjút készítette] Burkus Valéria. Preštampano iz nedeljnika „Szabad Hét Nap” za 16. novembar 1995. godine.

U: Magunkról / [az interjút készítette] Burkus Valéria. – Szabadka : Hét Nap : Pannon press : Grafoprodukt, 2003. – Str. 125–128.

2004.

58

Renesansu odredio broj članova : o 35 godina „Pro musicе”, osnivač i dirigent Gabrijela Egete / [intervju vodio] Z. R. [Zlatko Romić].

Gabrijela Egete o počecima rada sa horom „Pro musica”. – Hor je 27. aprila 2004. nastupio u Katedrali Svete Terezije Avilske povodom jubileja od 35 godina postojanja. U: Subotičke novine. – God. 59, br. 18 (7. maj 2004), str. 13.

2008.

59

To je bila milina! : osvrt na proteklih 40 godina „Pro muzike” : iz ugla Gabrijele Egete / [intervju vodio] T. M. [Tatjana Mandić].

Gabrijela Egete o radu u Muzičkoj školi u Subotici i sa članovima Kamernog hora „Pro musica”. – U članku je naveden i podatak da je na koncertu hora, pod dirigentskom palicom Čabe Paško, 6. maja 2008. godine Gabrijela Egete proglašena počasnim i doživotnim članom ovog hora.

U: Subotičke. – God. 3, br. 101 (6. jun 2008), str. 13.

2011.

60

A hangjegyek vezére : Égető Gabriella karnagy a Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet is megkapta / [az interjú készítette] Lukács Melinda ; [fotó] Molnár Edvárd.

Gabrijela Egete o svom pedagoškom radu i radu sa Kamernim horom „Pro musica” povodom dobijanja nagrade „Zlatni krst za zasluge Republike Mađarske” 2011. godine.

U: Magyar Szó. – 68. évf., 70. (21936.) sz. (2011. márc. 26., 27.), str. 16.

61

Mindig késésben, lemaradásban : beszélgetés Égető Gabriella Magyar Életfa Díjas kórusvezetővel, nyugalmazott zenedei tanárnővel / [az interjú készítette] Krekity Olga ; Szabó Attila felvétele.

Razgovor sa Gabrijelom Egete povodom dobijanja nagrade „Mađarsko drvo života” 2011. godine koju dodeljuje Kulturni savez vojvođanskih Mađara.

U: Hét Nap. – 66. évf., 10. sz. (2011. márc. 9.), str. 1, 7.

62

Most itt voltak : a magyar kultúra napján, Zentán / [lejegyezte] Fehér Tamás. Izjava Gabrijele Egete povodom dobijanja nagrade „Mađarsko drvo života” 2011. godine. – Navedene su i izjave ostalih nagrađenih.

U: Családi Kör. – 22. évf., 3. sz. (2011. jan. 20.), str. 24–25.

63

Zenei mazsolázgatás : Miért fényes Bach jobb lába? : egyebek között ezt is elárulja nekünk a Magyar Életfa díjas Égető Gabriella / [az interjút készítette] Tápai Renáta ; [fotó] Gergely József.

Gabrijela Egete o radu sa Kamernim horom „Pro musica” povodom dobijanja nagrade „Mađarsko drvo života” 2011. godine.

U: Magyar Szó. – 68. évf., 29. (21895.) sz. (2011. febr. 7.) = Üveggolyó. – 4. évf., 5. (143.) sz., str. 12.

2012.

64

Akit mindenki a vezetéknévén emleget : Égető Gabriellával egy kerek évforduló ürügyén a Pro Musicáról, a pedagógusi pályáról és szabadkai zenei életéről / [az interjút készítette] Mihályi Katalin ; [fotó] Gergely József.

Gabrijela Egete o radu sa Kamernim horom „Pro musica”, o svom pedagoškom radu i muzičkom životu Subotice.

U: Magyar Szó. – 69. évf., 91. (22263.) sz. (2012. ápr. 21.) = Hétvége. – 9. évf., 16. (420.) sz., str. 16.

2015.

65

Mindig késésben, lemaradásban : beszélgetés Égető Gabriella Magyar Életfa díjas nyugalmazott zenedei tanárnővel / [az interjút készítette] Krekity Olga.

Preštampano iz nedeljnika „Hét Nap” za 9. mart 2011. godine.

U: Beszélgetések / [az interjúkat készítette] Krekity Olga. – Újvidék : Forum, 2015. – Str. 91–93.

2018.

66

A földi angyalkar vezetője : Égető Gabriella, a Pro Musica kamarakórus megálmodója szívesen emlékszik vissza minden tanítványára / [az interjút készítette] Szalma Brigitta ; [fotó] Koczó Ferenc.

Gabrijela Egete o počecima rada sa Kamernim horom „Pro musica”. – Izjavu su dali i Kristina Čikoš i dr Stevan Firstner.

U: Magyar Szó. – 75. évf., 285. (24280.) sz. (2018. dec. 6.), str. 9.

II LITERATURA O GABRIJELI EGETE I KAMERNOM HORU „PRO MUSICA”

1. Monografske publikacije

67

KAMERNI hor „Pro Musica” (Subotica)

Trideset godina = Harminc éve = Thirty years : 1968–1998 / [za izdavača Vujkov Franjo]. – [Subotica] : Kamerni hor „Pro musica”, [1988] (Subotica : Globus). – 23 str. : ilustr. ; 20 cm

S a d r ž a j: Trideset godina Kamernog hora „Pro musica” iz Subotice (5–11); A szabadkai „Pro Musica” Kamarakórus 30 éve (13–14); The Chamber Choir „Pro musica” Subotica, Yugoslavia (17–19); Članovi organizacionog odbora proslave = Az ünnepség szervezőbizottságának tagjai = Members of the organizing committee of the celebration (21); Počasni članovi Kamernog hora „Pro musica” = A „Pro musica” Kamarakórus tiszteletbeli tagjai = Honoring members of the choir (23).

2. Prilozi u monografskim i serijskim publikacijama

68

AMATERI osvetlali obraz : na XIX vojvođanskoj smotri horova, orkestara i folkloru u Rumi.

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je 1982. godine na smotri horova u Rumi dobio Zlatnu plaketu i specijalnu nagradu žirija i publike.

U: Subotičke novine. – God. 39, br. 24 (18. jun 1982), str. 2.

69

APLAUZ od žirija : hor „Pro musica” na festivalu u Grčkoj.

O nastupu hora krajem avgusta 1988. na Mađunarodnom festivalu horova u Kardicu, u Grčkoj.

U: Subotičke novine. – God. 44, br. 35 (2. sept. 1988), str. 2.

70

APLAUZI za „Pro muziku”.

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete, Subotički kamerni orkestar i solisti su 17. decembra 1988. godine održali koncert u Katedrali Svete Terezije Avilske povodom 20 godina postojanja hora.

U: Subotičke novine. – God. 44, br. 51 (23. dec. 1988), str. 1.

71

BENSŐSÉGES éneklés : a Pro musica hangversenyéről.

O zajedničkom nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete i duvačkog trija, u sastavu: Mačas Levai, Ede Sabo i Đerđ Olah, 6. juna 1973. godine u Domu kulture u Subotici.

U: Magyar Szó. – 30. évf., 162. (9354.) sz. (1973. jún. 15.), str. 8.

72

[ÉGETŐ Gabriella... = Gabriella Égető... = Габриела Егете...] : Počasni građanin opštine Subotica.

O životu i radu Gabrijele Egete povodom dobijanja nagrade Počasni građanin grada Subotice 2001. godine.

U: Dodela zvanja Počasni građanin opštine Subotica i priznanja „Pro urbe” Subotica, 2001. / [glavni i odgovorni urednik László Horváth]. – Subotica : Skupština opštine, 2001. – Str. 5–12.

73

FRAGMENTI stvaralačkog rada.

O svečanosti na kojoj je Kamernom horu „Pro musica” 1996. dodeljeno priznanje „Pro urbe”.

U: Subotičke novine. – God. 52, br. 36 (6. sept. 1996), str. 5.

74

IDEI Magyar Életfa díjasaink.

Sadržaj: Égető Gabriella / Sutus Áron ; [fotó] Gergely József; Karna Margit / Brestyánszki Boros Rozália; Gracza Antal / A bácskossuthfalvi helyi közösség. – Gabrijele Egete, Margit Karna i Antal Graca su dobitnici nagrade Kulturnog saveza vojvodanskih Mađara „Mađarsko drvo života” za 2011. godinu.

U: Magyar Szó. – 68. évf., 11. (21877.) sz. (2011. jan. 17.) = Üveggyógy. – 4. évf., 2. (140.) sz., str. 12.

75

„ISKRA kulture” horu „Pro muzika”.

Vest o nagradi Pokrajinske kulturno-prosvetne zajednice iz Novog Sada Kamernom horu „Pro musica”. – Uručenje nagrade je predviđeno za 20. novembar 1974. godine.

U: Subotičke novine. – God. 30, br. 45 (15. nov. 1974), str. 5.

76

KAMERNI hor „Pro musica”...

Vest da su članovi Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete i članovi Subotičkog kvinteta za staru muziku u 1977. godini bili na turneji po Sloveniji.

U: Subotičke novine. – God. 33, br. 49 (9. dec. 1977), str. 3.

77

[KAMERNI хор „Про музика”...] = [A szabadkai Pro musica énekkar...] = [Komorni zbor „Pro musica”...] = [„Pro musica” the Choir...].

O radu Kamernog hora „Pro musica” povodom dobijanja priznanja „Pro urbe” grada Subotice 1996. godine.

U: Dodela zvanja Počasni građanin opštine Subotica i priznanja „Pro urbe” Subotica, 1996. / [fotografije Molnár Megyeri Pál]. – Subotica : Skupština opštine, 1996. – Str. 29–31.

78

KAMERNI hor „Pro musica” gostovaće...

Najava gostovanja hora sa dirigentom Gabrijelom Egete od 18. do 21. maja 1978. u Slovačkoj.

U: Subotičke novine. – God. 34, br. 19 (12. maj 1978), str. 3.

79

KAMERNI hor „Pro musica” nastupa sutra...

Najava zajedničkog koncerta subotičkog Kamernog hora „Pro musica” i beogradskog Kamernog orkestra „Pro musica” sa dirigentom Đurom Jakšićem 3. juna 1978. u

atrijumu Narodnog muzeja u Beogradu.

U: Subotičke novine. – God. 34, br. 22 (2. jun 1978), str. 3.

80

KISKUNMAJSA napja.

O uspešnom nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete u 1995. godini u Kiškunmajši, u Mađarskoj. – Na programu su nastupili i kulturna društva iz Bačke Topole i Malog Idoša.

U: Szabad Hét Nap. – 1. évf., 37. sz. (1995. szept. 14.), str. 11.

81

KITÜNTETTÉK Égető Gabriellát.

Udruženje vojvođanskih muzičkih umetnika je Gabrijeli Egete dodelilo Nagradu „Isidor Bajić” za uspešan rad tokom 1976. godine.

U: Magyar Szó. – 33. évf., 347. (10616.) sz. (1976. dec. 18.), str. 8.

82

KONCERT dve „Pro music” : u nedelju u Domu kulture.

Najava zajedničkog koncerta beogradskog Kamernog orkestra „Pro musica” sa dirigentom Đurom Jakšićem, subotičkog Kamernog hora „Pro musica” i solista za 19. februar 1984. povodom 15 godina postojanja hora.

U: Subotičke novine. – God. 41, br. 6 (10. feb. 1984), str. 2.

83

KONCERT subotičkih horova : u Katedrali Sv. Terezije Avilske.

Najava drugog koncerta subotičkih horova za 24. maj 1998. godine na kome će nastupiti i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.

U: Subotičke novine. – God. 53, br. 20 (22. maj 1998), str. 2.

84

MADRIGÁLTÓL a spirituáléig.

Najava koncerta Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete 28. februara 1970. u Muzičkoj školi u Subotici. – U članku su navedena imena svih dvadeset članova hora.

U: 7 Nap. – 25. évf., 10. sz. (1970. febr. 27.), str. IV.

85

MEDU ovogodišnjim dobitnicima znački...

Gabrijela Egete je jedna od dobitnika značke za rad na polju amaterizma Kulturno-prosvetne zajednice Srbije 1982. godine.

U: Subotičke novine. – God. 39, br. 25 (25. jun 1982), str. 3.

86

[A MÉRNÖKÖKBŐL, tanárokból, diákokból és munkásokból...] / (B. [Bora] Vojnović).

O snimanju koncerta Kamernog hora „Pro musica” 3. decembra 1970. u novosadskom „Studiju M” za Radio Novi Sad.

U: Magyar Szó. – 27. évf., 336. (8450.) sz. (1970. dec. 8.), str. 6.

87

MIRKU Molnaru – Zlatna značka : na kongresu je nastupio i subotički Kamerni hor „Pro musica” : održan Kongres Muzičke omladine Jugoslavije.

Spomenut je i nastup Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete 1971. u Baškom Polju, u Hrvatskoj.

U: Subotičke novine. – God. 22, br. 19 (7. maj 1971), str. 6.

88

ODAÍTÉLTÉK a Kultúra Szikrái díjat : kilenc személy és nyolc intézmény részesült elismerésben.

Pokrajinska kulturno-prosvetna zajednica iz Novog Sada je 20. novembra 1974. dodelila nagradu „Iskra kulture” Kamernom horu „Pro musica”. – U članku su navedena imena i ostalih dobitnika nagrade.

U: Magyar Szó. – 31. évf., 309. (9860.) sz. (1974. nov. 9.), str. 14.

89

OTVORENA izložba rumunskih umetnika.

Kamerni hor „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete je 11. maja 1971. nastupio na otvaranju izložbe rumunskih umetnika iz Šepšisentđerđa u Gradskoj kući u Subotici.

U: Subotičke novine. – God. 22, br. 20 (14. maj 1971), str. 6.

90

PERSPEKTIVA bibliotekarstva : otvorena renovirana Gradska biblioteka.

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je 23. novembra 1974. godine nastupio u Gradskoj biblioteci Subotica.

U: Subotičke novine. – God. 30, br. 47 (27. nov. 1974), str. 3.

91

[PETNAEST] 15 godina pevanja / snimio Zlatko Jovanov.

O zajedničkom nastupu subotičkog Kamernog hora „Pro musica” i beogradskog Kamernog orkestra „Pro musica” pod vođstvom Đure Jakšića 19. februara 1984. povodom 15 godina postojanja hora. – Đerđ Olah je uručio nagrade članovima hora.

U: Subotičke novine. – God. 41, br. 8 (24. feb. 1984), str. 10.

92

PRIZNANJE „Pro musici”

Vest o pozivu Kamernom horu „Pro musica” i dirigentu Gabrijeli Egete da u aprilu 1971. nastupe kao predstavnici Srbije na 2. kongresu Muzičke omladine Jugoslavije u Baškom Polju, u Hrvatskoj.

U: Subotičke novine. – God. 26, br. 48 (4. dec. 1970), str. 7.

93

„PRO Musica” i muzičari u Čehoslovačkoj : saradnja subotičke muzičke škole sa bratislavskom.

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete i tri učenika Muzičke škole iz Subotice od 18. do 21. maja 1978. u Slovačkoj.

U: Subotičke novine. – God. 34, br. 22 (2. jun 1978), str. 2.

94

A PRO musica kamarakóts [i. e.] kamarakórus zombori vendégszereplése.

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 6. juna 1971. u somborskoj katedrali. – Andrija Galuni, beogradski kompozitor, orguljaš i profesor je nastupio u drugom delu koncerta.

U: 7 Nap. – 26. évf., 25. sz. (1971. jún. 11.), str. 9.

95

„PRO musica” Muzičkoj omladini.

Najava koncerta kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete za 19. april 1977. u Velikoj većnici Gradske kuće.

U: Subotičke novine. – God. 33, br. 15 (15. april 1977), str. 3.

96

„PRO musica” na ploči : vredno priznanje i uspeh najuspešnijeg subotičkog kamernog hora.

Radio Novi Sad je sa Produkcijom gramofonskih ploča „Beograd” 1977. izdao album „Galerija vojvođanskih umetnika” na kome su snimljene i pesme u izvođenju Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete.

U: Subotičke novine. – God. 33, br. 43 (28. okt. 1977), str. 3.

97

„PRO musica” na televiziji.

Televizija Beograd je pozvala Kamerni hor „Pro musica” i dirigenta Gabrijelu Egete na snimanje emisije o horu.

U: Subotičke novine. – God. 23, br. 24 (16. jun 1972), str. 5.

98

„PRO musica” peva Ivančića : jubilarni koncert subotičkog kamernog hora.

Najava zajedničkog koncerta beogradskog Kamernog orkestra „Pro musica” sa

dirigentom Đurom Jakšićem, subotičkog Kamernog hora „Pro musica” i solista 19. februara 1984. godine u Domu kulture u Subotici.

U: Subotičke novine. – God. 41, br. 7 (17. feb. 1984), str. 2.

99

„PRO musica” peva u Katedrali : sutra svečanim koncertom subotički Kamerni hor obeležava 20 godina postojanja.

O programu koncerta 17. decembra 1988. u Katedrali Svete Terezije Avilske. – Nastupiće i ženski hor KUD „Sonja Marinković” iz Novog Sada i solisti.

U: Subotičke novine. – God. 44, br. 50 (16. dec. 1988), str. 2.

100

„PRO musica” proslavlja : povodom jedne decenije postojanja subotičkog kamernog hora.

O svečanosti održanoj 16. decembra 1978. u Domu kulture u Subotici. – Kulturno-prosvetna zajednica Vojvodine je dodelila nagrade šestorici članova hora.

U: Subotičke novine. – God. 34, br. 50 (15. dec. 1978) = MM : Mozaik magazin. – Br. 50, str. 11.

101

„PRO musica” raspevala Pečuj : uspešno gostovanje subotičkog kamernog hora u Mađarskoj.

O nastupu hora sa dirigentom Gabrijelom Egete od 9. do 11. aprila 1976. na 7. festivalu kamernih horova Mađarske u Pečuju.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 16 (16. april 1976) = Mozaik magazin. – (od 16. do 23. aprila [1976]), str. [1].

102

„PRO musica” sto pedeseti put : u četvrtak u Senti.

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je početkom oktobra 1976. nastupio na proslavi 150 godina postojanja Gimnazije „Moša Pijade” u Senti.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 40 (1. okt. 1976), str. 2.

103

„PRO musica” u Bačkoj Palanci.

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete održanom 12. maja 1971. u Bačkoj Palanci.

U: Subotičke novine. – God. 17, br. 20 (14. maj 1971), str. 6.

104

„PRO musica” u Čelarevu.

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je 16. juna 1973. nastupio u Dvorcu u Čelarevu.

U: Subotičke novine. – God. 19, br. 24 (15. jun 1973), str. 5.

105

„PRO musica” u pohodima.

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je tokom leta 1993. održao koncerte u Staroj Moravici, Čantaviru, Horgošu, na Paliću, u Bajmoku i Tavankutu. U: Subotičke novine. – God. 49, br. 26 (25. jun 1993), str. 2.

106

„PRO musica” u Rumuniji i na – ploči : novi uspesi subotičkog kamernog hora. Najava da će Kamerni hor „Pro musica” nastupiti u Klužu, u Rumuniji i vest da će Radio-televizija Beograd izdati ploču koju je hor „Pro musica” snimio sa kamernim horom iz Bečeja.

U: Subotičke novine. – God. 33, br. 16 (22. april 1977), str. 3.

107

„PRO musica” u većnici : danas.

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete, subotičkih recitatora i pesnika 23. aprila 1976. u Velikoj većnici Gradske kuće.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 17 (23. april 1976) = Mozaik magazin. – (od 23. do 30. aprila [1976]), str. [1].

108

PROSLAVLJENA petogodišnjica „Pro muzike” : prošlog petka – – –.

Vest o proslavi jubileja 14. decembra 1973. – Gavro Radnić, predsednik Skupštine Zajednice kulture, je predao poklon Gabrijeli Egete i diplome članovima koji su najduže u horu.

U: Subotičke novine. – God. 19, br. 51 (21. dec. 1973), str. 5.

109

SUBOTIČANI među najboljima : takmičenje muzičkih društava Vojvodine.

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je 1988. osvojio Zlatnu plaketu na 25. festivalu muzičkih društava Vojvodine u Rumi. – Navedena su i imena ostalih nagrađenih subotičkih društava.

U: Subotičke novine. – God. 44, br. 23 (10. jun 1988), str. 2.

110

SUBOTIČANIMA osam plaketa : uspesi subotičkih amaterskih ansambala u Rumi.

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je 1977. osvojio Zlatnu plaketu na 14. festivalu umetničkih društava Vojvodine u Rumi.

U: Subotičke novine. – God. 33, br. 25 (24. jun 1977), str. 2.

111

SUBOTIČKA kulturno-umetnička društva osvojila su...

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je 1978. osvojio Zlatnu plaketu na Pokrajinskom takmičenju amaterskih horova, orkestara i folklornih

ansambala u Rumi.

U: Subotičke novine. – God. 34, br. 25 (23. jun 1978), str. 3.

112

[A SZABADKAI Pro Musica...] / (Németh M. [Mátyás] felv.).

Na fotografiji Mačasa Nemeta se vidi kako Gabrijela Egete preuzima nagradu „Iskra kulture” (rad vajara Ferenc Kalmara).

U: Magyar Szó. – 31. évf., 322. (9873.) sz. (1974. nov. 22.), str. 12.

113

SZEGEDEN vendégszerepel a Pro Musica.

Najava gostovanja Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete u Segedinu, u Mađarskoj. – Navedena su sva imena članova hora.

U: Magyar Szó. – 27. évf., 299. (8413.) sz. (1970. okt. 30.), str. 8.

114

TIZENKÉT kórus lép fel : vasárnap Szabadkán tartják meg a Vajdasági Magyar Kórusok Találkozóját.

Najava nastupa dvanaest horova 20. oktobra 2024. godine u Katedrali Svete Terezije Avilske u Subotici na Susretu mađarskih horova u Vojvodini. – Jedan od učesnika je i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Kristinom Čikoš. – Na koncertu će se podsetiti Gabrijele Egete i Lajoša Bardoša, profesora Muzičke škole u Subotici.

U: Magyar Szó. – 81. évf., 240. (26056.) sz. (2024. okt. 15.), str. 8.

115

ÚJ kórus.

Vest da se Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete priprema za svoj prvi nastup povodom Dana žena, 7. marta 1969. u Muzičkoj školi u Subotici.

U: 7 Nap. – 24. évf., 8. sz. (1969. febr. 21.), str. IV.

116

URUČENE nagrade „Dr Ferenc Bodrogvari” : na svečanoj sednici SIZ-a kulture. Dobitnici nagrade „Dr Ferenc Bodrogvari” za 1988. godinu su Gabrijela Egete i Lazar Merковиć. – Kamerni hor „Pro musica” je nastupio na svečanosti dodele nagrade 11. januara 1989. godine.

U: Subotičke novine. – God. 45, br. 2 (13. jan. 1989), str. [1].

117

VEČE poezije pod fabričkim dimnjakom : svečano obeležen početak „Meseca knjige” u Vojvodini.

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je nastupio 18. decembra 1976. u subotičkoj Industriji čokolade i bombona „Pionir” na programu koji su organizovali Kulturno-prosvetna zajednica Vojvodine, Društvo književnika i Književna omladina Vojvodine.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 43 (22. okt. 1976), str. 2.

118

WALESBEN vendégszerepel a Pro musica.

Najava gostovanja Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete početkom jula 1974. na muzičkom festivalu u Velsu, u Ujedinjenom Kraljevstvu.

U: Magyar Szó. – 31. évf., 165. (9716.) sz. (1974. jún. 18.), str. 8.

119

ZENEI matiné a zsinagógában : az Újvidéki Kamarazenekar és a szabadkai Pro Musica kamarakórus hangversenye.

Najava zajedničkog koncerta Novosadskog kamernog orkestra i subotičkog Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete 19. septembra 1976. – O životu i radu Đure Jakšića, profesora i dirigenta.

U: Magyar Szó. – 33. évf., 258. (10527.) sz. (1976. szept. 18.), str. 8.

120

AGARDI Brigita

A közösségi szellem varázsa : a szabadkai Pro Musica kamarakórus koncerttel ünnepelte 50. évfordulóját / SzaB [Szalma Brigitta] ; [fotó Szalai Adrián].

O koncertu hora „Pro musica” pod vođstvom Kristine Čikoš 3. decembra 2018. godine povodom 50 godina postojanja. – Izjava dr Stevana Firstnera o horu. – Navedena su i imena dirigenata hora od 2000. godine.

U: Magyar Szó. – 75. évf., 284. (24279.) sz. (2018. dec. 5.), str. 7.

121

ARPAŠI, Ildiko

A város büszkesége : fogadás a polgármesteri hivatalban a Pro Musica negyedszázados fennállása alkalmából / á. [Árpási Ildikó].

Jožef Kasa, gradonačelnik Subotice je razgovarao sa Gabrijelom Egete i Đurom Molnarem, jednim od osnivača hora, povodom 25 godina postojanja Kamernog hora „Pro musica”.

U: Magyar Szó. – 51. évf., 143. (16872.) sz. (1994. júl. 14.), str. 9.

122

B. O. M.

Сусрет с Вивалдијем и још некима / Б. О. М.

Osvrt na zajednički koncert beogradskog Kamernog orkestra „Pro musica” sa dirigentom Đurom Jakšićem, subotičkog Kamernog hora „Pro musica” i solista krajem 1974. godine.

U: Политика. – Год. 71, бр. 21998 (3. јан. 1975), str. 12.

123

BAČIĆ, Pavao

Габријела Егете добитник Октобарске награде града Суботице / Павао Бачић. O radu Gabrijele Egete i Kamernog hora „Pro musica”.

U: Pro musica. – Бр. 75–76 (1974), str. 33.

124

BAČIĆ, Pavao

Суботички Камерни хор „Pro musica” / Павао Бачић.

O nastanku hora i nastupima tokom 1970. i 1971. godine.

U: Pro musica. – Бр. 58 (1972), стр. 17.

125

BAČLIJA, Eva

Dubrovnik – kao doživljeni san : uspešan nastup „Pro musicе” i kamernog orkestra na Dubrovačkim letnjim igrama / E. B. [Eva Bačlija].

Izjave članova hora i orkestra: Mirka Molnara, Đure Molnara, Jasne Gardinovački, Marijane Perić, Jožefa Helfriha i Stevana Firstnera.

U: Subotičke novine. – God. 36, br. 33 (22. avg. 1980), стр. 6.

126

BAČLIJA, Eva

Nagrada za „Pro musicu” / E. B. [Eva Bačlija].

Vest o nagradi Kamernom horu „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete na Jugoslovenskim horskim svečanostima 1976. u Nišu.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 29 (16. jul 1976), стр. 2.

127

BAČLIJA, Eva

„Pro musica” u Poljskoj : gostovanje subotičkog kamernog hora / E. B. [Eva Bačlija].

Vest da se Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete vratio sa turneje po Poljskoj gde su tokom nedelju dana održali 6 koncerata.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 51 (17. dec. 1976), стр. 2.

128

BAČLIJA, Eva

Subotičani u Dubrovniku : priznanje subotičkom Kamernom orkestru i horu „Pro musica” / E. B. [Eva Bačlija].

Najava učešća Subotičkog kamernog orkestra i hora sa dirigentom Gabrijelom Egete 13. avgusta 1980. na Dubrovačkim letnjim igrama. – Mirko Molnar, profesor Muzičke škole u Subotici i član kamernog orkestra je dao izjavu za „Subotičke novine”.

U: Subotičke novine. – God. 36, br. 7 (15. feb. 1980), стр. 9.

129

BOŽIN, Miroslav

Аплауз у доминиканској цркви : успех Суботичана у Дубровнику / М. [Мирослав] Божин.

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete, Subotičkog kamernog orkestra sa solistima na Dubrovačkim letnjim igrama. – Izveden je program „Veče barokne muzike” koji je ujedno i magistarski rad Gabrijele Egete.

U: Дневник. – Год. 39, бр. 12147 (25. авр. 1980), стр. 7.

130

BURKUŠ, Valerija

Ahány háziasszony, annyi szokás : egy háziasszony naplójából / Burkus Valéria.
U članku je Gabrijele Egete otkrila svoje recepte za princes-krofne, pogačice sa sirom i pogaču sa medom, a Katalin Engler je podelila sa čitaocima kako pravi pekmez od zove.
U: Szabad Hét Nap. – 4. évf., 42. sz. (1997. okt. 16.), str. 62.

131

BURKUŠ, Valerija

Esti kérdés / Burkus Valéria.

Erzebet Mišurai, Marija Sekelj i Elvira Husar su razgovarale sa Gabrijelom Egete 25. maja 2004. u Gradskoj biblioteci Subotica u okviru programa Udruženja „Geza Čat”, u organizaciji Eme Horvat. – U članku su navedena i imena ostalih učesnika programa.
U: Hét Nap. – 59. évf., 22. sz. (2004. jún. 2.), str. 19.

132

BUŠ, Oto

Karnagyváltás : fiatalok jelentkezését várják a Pro Musica Kamarakórusban / (bús) [Bús Ottó].

Izjava Đure Molnara o novom dirigentu Kamernog hora „Pro musica” Evi Gubena i njenoj asistentkinji Nini Poljaković od početka 2000. godine. – Upućen je poziv za učlanjenje u hor.

U: Szabad Hét Nap. – 7. évf., 8. sz. (2000. febr. 23.), str. 18.

133

CVITKO, Ferenc

Barokna muzika u vernom izvođenju / Ferenc Cvitko.

O zajedničkom koncertu Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete, Subotičkog kamernog orkestra i solista 4. aprila 1982. godine u Domu kulture u Subotici.

U: Subotičke novine. – God. 39, br. 14 (9. april 1982), str. 5.

134

ČOVIĆ, Katarina

Zajedno s „Musicom Vivom” i „Musicom humanom” : gostovanje „Pro musicce” u Adi / Katarina Čović.

O zajedničkom nastupu horova „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete, „Musica viva” iz Čantavira i „Musica humana” iz Ade 28. februara 1999. u Adi.

U: Subotičke novine. – God. 54, br. 9 (5. mart 1999), str. 2.

135

DER, Dijana

Életét a zenének szentelte : örök nyugalomra helyezték Égető Gabriella karnagyot, nyugalmazott pedagógust / [írta és fényképezte] D. D. [Dér Dianna].

Gabrijela Egete je preminula 8. oktobra, a sahranjena 14. oktobra 2024. na Bajskom groblju u Subotici. – U članku su navedene izjave dr Stevana Firstnera i Kristine Čikoš. – Komemoracija povodom smrti Gabrijele Egete je održana 15. oktobra u Muzičkoj školi u Subotici.

U: Magyar Szó. – 81. évf., 240. (26056.) sz. (2024. okt. 15.), str. 9.

136

FEHER, Tamaš

H-moll misét játszanak, bravó! : története van annak, hogy az amatőr kórus miként üti meg a profik színvonalát : 45 éves jubileumára készül a szabadkai Pro Musica / [az interjúkat készítette] Fehér Tamás.

Gabrijela Tumbas i Eva Čornai Zvekanov, dugogodišnje članice hora, evociraju uspomene povodom 45 godina postojanja Kamernog hora „Pro musica”.

U: Családi Kör. – 25. évf., 12. sz. (2014. márc. 20.), str. 10–12.

137

GOGIĆ, Ljiljana

Veliki povratak u Veliku većnicu : počinju Subotičke muzičke svečanosti : (SUMUS) / Lj. [Ljiljana] Gogić.

Kamerni hor „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete i Simfonijski orkestar učenika Muzičke škole u Subotici su 16. novembra 1992. godine nastupili na Subotičkim muzičkim svečanostima.

U: Subotičke novine. – God. 48, br. 46 (13. nov. 1992), str. 9.

138

GUBENA, Eva

Öröm és örömszerzés – zenével / [az interjút készítette] Krekity Olga.

O životu i radu Eve Gubene, novog dirigenta Kamernog hora „Pro musica” 2000. godine.

U: Hét Nap. – 57. évf., 17. sz. (2002. máj. 1.), str. 7.

139

GVOZDANOVIĆ, Eugen

Афирмација ентузијазма : концерт суботичког хора „Про музика” у новосадском „Студију М” / Еуген Гвоздановић.

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete 9. februara 1972. godine u „Студију М” Телевизије Novog Sada u Novom Sadu.

U: Дневник. – Год. 30, бр. 9081 (13. феб. 1972), str. 13.

140

HEGEDIŠ, Astrid

„Pro musica” u Ajzenahu : Subotičani na svetskoj muzičkoj sceni / A. H. [Astrid Hegediš].

O učešću Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete na festivalu horova od 5. do 10. oktobra 1995. u Ajzenahu, u Nemačkoj.

U: Subotičke novine. – God. 51, br. 13 (31. mart 1995), str. 9.

141

HODI, Eva

Égető Gabriella / [Hódi Éva, Hódi Sándor].

O životu i radu Gabrijele Egete.

U: Ki kicsoda : 2004 / Hódi Éva, Hódi Sándor. – [Ada] : Széchenyi István Stratégiai és Fejlesztési Intézet, 2004. – Str. 107–108.

142

HODI, Šandor

Égető Gabriella / [Hódi Sándor, Hódi Éva].

O životu i radu Gabrijele Egete.

U: Vajdasági magyar ki kicsoda : 2010 / Hódi Sándor, Hódi Éva. – Ada : Széchenyi István Stratégiakutató Intézet : Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület, 2011. – Str. 114.

143

IVANOVIĆ, Mirjana

У знаку изванредног хора из Приштине : Југословенске хорске свечаности у Нишу / Мирјана Ивановић.

O nastupu horova druge večeri na Jugoslovenskim horskim svečanostima 1976. u Nišu. – Među učesnicima je bio i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.

U: Политика. – Год. 73, бр. 22540 (6. јул 1976), str. 15.

144

J. M.

Barokk est : a szabadkai Pro Musica Kamarakórus hangversenyéről / J. M.

O zajedničkom nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete, Subotičkog kamernog orkestra i solista 30. maja 1979. u Domu kulture u Subotici.

U: Magyar Szó. – 36. évf., 150. (11497.) sz. (1979. jún. 3.), str. 13.

145

J. M.

Fiatalok hangversenyén az M-stúdióban : a szabadkai Pro Musica Újvidéken / J. M.

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 9. februara 1972. u prostoriji Televizije Novi Sad „Studio M” u Novom Sadu.

U: Magyar Szó. – 29. évf., 44. sz. (8876.) sz. (1972. febr. 15.), str. 9.

146

JAKŠIĆ, Đura

Elitizmus a zenében, vagy valami más – – – : beszélgetés Djura [i. e.] Đura Jakšić belgrádi karmesterrel és zenetudóssal / [az interjút készítette] Szöllősy Vágó László.

Đura Jakšić, dirigent Kamernog orkestra „Pro musica” iz Beograda, o saradnji sa Gabrijelom Egete i Kamernim horom „Pro musica” i zajedničkom koncertu održanom 16. decembra 1984. u Subotici.

U: Magyar Szó. – 41. évf., 352. (13495.) sz. (1984. dec. 23.), str. 13.

147

JANKOVIĆ, P.

Хорске свечаности сваке године : висок ниво музицирања свих учесника : у Нишу ових дана / П. Јанковић.

O učesnicima 4. jugoslovenskih horskih svečanosti 1972. godine u Nišu, među kojima je i Kamerni hor „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete.

U: Политика. – Год. 69, бр. 21103 (6. јул 1972), стр. 11.

148

KIRALJ, Laslo

Muzika iz – pisma : deset godina saradnje subotičkog hora „Pro muzika” i istoimenog kamernog ansambla iz Beograda / L. [Laslo] Kiralj.

Ђура Јакшић, dirigent Kamernog orkestra „Pro musica” iz Beograda, o saradnji sa Gabrielom Egete i Kamernim horom „Pro musica” i zajedničkom koncertu 16. decembra 1984. u Subotici.

U: Subotičke novine. – God. 40, br. 50 (21. dec. 1984), стр. 9.

149

KONGO, Ibolja

Pro musica / Kongó Ibolya.

O prvih pet godina rada Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete.

U: Jelen. – (1973. dec. – 1974. jan.), стр. 13.

150

KOPECKI, Čaba

A Pro musica sikerei / (-y) [Kopeckzy Csaba].

Najava zajedničkog nastupa Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrielom Egete, Subotičkog kamernog orkestra i solista 13. avgusta 1980. godine na Dubrovačkim letnjim igrama.

U: 7 Nap. – 34. évf., 6. sz. (1980. febr. 8.), стр. 8.

151

KOVAČ Kenjereš, Marta

I staro i novo – perfektно! : koncert hora „Pro musica” / Marta Kovač Kenjereš.

O koncertu održanom 15. juna 1980. u Domu kulture u Subotici.

U: Subotičke novine. – God. 36, br. 24 (20. jun 1980), стр. 4–5.

152

KOVAČIĆ, Ladislav

Uspeh amatera u Rumi / (L. K.) [Ladislav Kovačić].

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrielom Egete je 6. juna 1992. godine nastupio na Festivalu muzičkih društava Vojvodine u Rumi i osvojio je srebrnu plaketu. – Navedeni su i plasmani ostalih subotičkih društava na ovom festivalu.

U: Subotičke novine. – God. 48, br. 24 (11. jun 1992), стр. 3.

153

KRSTIĆ, Boško

Među najboljima u zemlji : novo priznanje Kamernom horu „Pro muzika” / B. K. [Boško Krstić].

Mirko Molnar, profesor Muzičke škole i član Kamernog hora „Pro musica”, o nastupu na 4. jugoslovenskim horskim svečanostima 1972. godine u Nišu.

U: Subotičke novine. – God. 28, br. 28 (14. jul 1972), str. 5.

154

KRSTIĆ, Boško

Pro musica / Boško Krstić.

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete održanom 16. decembra 1978. u Domu kulture u Subotici.

U: Subotičke novine. – God. 34, br. 51 (22. dec. 1978), str. 1.

155

KRSTIĆ, Boško

„Pro musica” nama i muzici : jubileji / B. [Boško] Krstić.

O koncertima Kamernog hora „Pro musica” pod dirigentskom palicom Gabrijele Egete tokom oktobra 1976. godine.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 43 (22. okt. 1976), str. 4.

156

L. Z.

A Pro Musica hangversenye / l. z.

O zajedničkom koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete i duvačkog trija, u sastavu: Mačas Levai, Ede Sabo i Đerd Olah, 6. juna 1973. u Domu kulture u Subotici.

U: 7 Nap. – 28. évf., 24. sz. (1973. jún. 15.), str. 10.

157

LAJBER, Đerd

A IV. Jugoszláv Kórusünnepség Nišben : jól szerepeltek a vajdasági énekkarok / Lajber György.

O horovima koji su učestvovali na 4. jugoslovenskim horskim svečanostima u Nišu 1972. godine. – Navedene su i izjave Mihaila Vukdragovića i Milana Bojšanskog o nastupu horova, među kojima je bio i Kamerni hor „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete.

U: Magyar Szó. – 29. évf., 187. (9019.) sz. (1972. júl. 9.), str. 6.

158

LAJBER, Đerd

Véget ért a hatodik jugoszláv kórusünnepség / L. Gy. [Lajber György].

O 6. jugoslovenskim horskim svečanostima u Nišu početkom jula 1976. godine. –

Izjava Mihaila Vukdragovića povodom nastupa subotičkog Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete.

U: Magyar Szó. – 33. évf., 186. (10455.) sz. (1976. júl. 8.), str. 4.

159

LEVAI, Endre

Hangverseny a kiállítási csarnokban / Lévy Endre.

O zajedničkom nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete i Duvačkog trija 19. juna 1972. u Likovnom susretu u Subotici.

U: 7 Nap. – 27. évf., 26. sz. (1972. jún. 30.), str. 10.

160

LUKAČ, Melinda

Aki a széket is megtanítaná énekelni : Égető Gabrielláról, a nyolcvanadik évét nemrég betöltő zenetanárnőről, karnagyról, kórusalapítóról mesélnek egykori tanítványai, munkatársai / [lejegyezte] L. M. [Lukács Melinda], Iya [Gruik Ibolya] ; [fotó Molnár Edvárd].

Izjave Marije Sekelj, Emeke Šoti Sobonja, Judit Papilion, Elvire Husar i Ernea Verebeša o Gabrijeli Egete povodom proslave njenog 80. rođendana 26. septembra 2012. u Gradskoj kući.

U: Magyar Szó. – 69. évf., 227. (22399.) sz. (2012. szept. 29., 30.), str. 8.

161

LUKAČ, Melinda

Kórusdalokkal köszöntötték : Égető Gabriella 80. születésnapját ünnepelte a Pro Musica / L. M. [Lukács Melinda] ; [fotó] Molnár Edvárd.

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” povodom 80. rođendana Gabrijele Egete. – Naveden je i program koncerta.

U: Magyar Szó. – 69. évf., 226. (22398.) sz. (2012. szept. 28.), str. 9.

162

LUKAČ, Melinda

Egy különleges nap : Horváth Emmát, Égető Gabriellát és B. Foky Istvánt köszöntötték születésnapjuk alkalmából az Életjel – Csáth Géza Művészetbaráti Kör gálaműsorán / [írta és fényképezte] L. M. [Lukács Melinda].

Udruženje ljubitelja umetnosti „Geza Čat – Eletjel” je 26. septembra 2016. organizovalo svečani program u Gradskoj kući povodom rođendana Eme Horvat, Gabrijele Egete i Ištvana B. Fokija.

U: Magyar Szó. – 73. évf., 226. (23614.) sz. (2016. szept. 28.), str. 7.

163

LUKAČ, Melinda

A zene iránti szeretetet hirdetik : fennállásának 45. évét ünnepli a Pro Musica kamarakórus / L. M. [Lukács Melinda].

Gabrijela Tumbas, članica Kamernog hora „Pro musica”, je govorila o radu hora. – Navedena su i imena predsednika i dirigenta hora od 1968. do 2014. godine. U: Magyar Szó. – 71. évf., 56. (22837.) sz. (2014. márc. 11.), str. 9.

164

M.

A dotáció, a pianínó és egyebek / (m).
O materijalnim teškoćama Kamernog hora „Pro musica” 1977. godine.
U: Dolgozók. – 30. évf., 29. sz. (1977. júl. 21.), str. 8.

165

M.

A huszadik vajdasági könyvhónap megnyitója Szabadkán / M. ; (fotó Kovács Károly).
Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je nastupio 18. oktobra 1976. na otvaranju manifestacije „Mesec knjige” u Subotici.
U: Magyar Szó. – 33. évf., 290. (10559.) sz. (1976. okt. 20.), str. 9.

166

M.

Októberi díjas munkások Szabadkán / (m).
Među dobitnicima Oktobarske nagrade za 1974. godinu je i Gabrijela Egete.
U: Dolgozók. – 27. évf., 40. sz. (1974. okt. 4.), str. 2.

167

MAKSIMOVIC, Rajko

Откровење из Суботице : Камерни хор „Pro musica” у београдској Галерији фресака : концерт у организацији Музичке омладине / Рајко Максимовић.
Pohvala o nastupu hora sa dirigentom Gabrijelom Egete 13. decembra 1971. godine.
U: Политика. – Год. 68, бр. 20908 (22. дец. 1971), str. 9.

168

MARIJAŠ, Zoltan

Rövid zenetörténeti kalauz : a szabadkai Pro Musica Kamarakórus újvidéki hangversenyéről / Máriás Zoltán.
O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete, Subotičkim kamernim orkestrom i solistima 1989. godine u Novom Sadu.
U: Magyar Szó. – 46. évf., 42. (14982.) sz. (1989. febr. 14.), str. 14.

169

MARJAI, Magda

A fuga művészete / Marjai Magda.
Anegdota o Gabrijeli Egete nastala povodom analize Bahovog dela „Umetnost fuge”.
U: Magyar Szó. – 23. évf., 327. (7004.) sz. (1966. nov. 28., 29., 30.), str. 6.

170

MIHALEK, Ivan

Спој разнородних вредности / Иван Михалек.

O zajedničkom koncertu Novosadskog kamernog orkestra, subotičkog Kamernog hora „Pro musica” i beogradskih solista 19. septembra 1976. u Sinagogi u Novom Sadu. – Dirigenti su bili Gabrijela Egete i Đura Jakšić.

U: Дневник. – Год. 35, бр. 10742 (26. септ. 1976), стр. 14.

171

MIHALEK, Ivan

У високом друштву : година афирмације суботичког хора „Pro musica” / И. М. [Иван Михалек].

O radu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete tokom 1971. godine.

U: Дневник. – Год. 30, бр. 9051 (14. јан. 1972), стр. 12.

172

MIHALJI, Katalin

Hozzártazdik a város névjegyéhez : harmincéves a Pro Musica Kamarakórus / m. k. [Mihályi Katalin] ; (Hevér Miklós felvétele).

Franjo Vujkov je govorio na svečanosti povodom 30 godina Kamernog hora „Pro musica” 25. septembra 1998. u Gradskoj kući. – Najavljen je zajednički koncert hora sa Subotičkim kamernim orkestrom za 28. septembar 1998. godine u Katedrali Svete Terezije Avilske.

U: Magyar Szó. – 55. évf., 230. (18159.) sz. (1998. szept. 26.), str. 11.

173

MIHALJI, Katalin

Új karnagy a Pro Musica élén : Gubena Éva vette át a karmesteri pálcát Égető Gabriellától – Várják az új tagokat! / m. k. [Mihályi Katalin].

Izjava Đure Molnara na konferenciji za štampu povodom novog dirigenta Kamernog hora „Pro musica” Eve Gubene i njene asistentkinje Nine Poljaković. – Upućen je i poziv zainteresovanima da se učlane u hor.

U: Magyar Szó. – 57. évf., 38. (18537.) sz. (2000. febr. 16.), str. 8.

174

MIHALJI, Katalin

Az ünnepek ünnepe : az Életjel és a Pro Musica szerdai húsvéti műsoráról / m. k. [Mihályi Katalin].

Preštampan članak iz lista „Magyar Szó” za 5. april 1996. godine.

U: Életjel : Évkönyv. 7., 1995–1998 / [a kötetet szerkesztette... Dévavári Zoltán]. – Subotica : Szabadegyetem, 2000. – Str. 203–204.

175

MIHALJI, Katalin

Az ünnepek ünnepe : az Életjel és a Pro Musica szerdai húsvéti műsoráról / m. k. [Mihályi Katalin].

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete na uskršnjem programu „Eletjel”-a 1996. u Gradskoj biblioteci Subotica.

U: Magyar Szó. – 53. évf., 81. (17398.) sz. (1996. apr. 5.), str. 9.

176

MIHOK, Rudolf

„Újra érdemes álmodni” / Mihók Rudolf ; (Kovács Attila felvétele).

Gabrijela Egete je dobitnica nagrade Počasni građanin grada Subotice. – Kamerni hor „Pro musica” je nastupio na svečanosti povodom dodele nagrade.

U: Magyar Szó. – 58. évf., 200. (19006.) sz. (2001. szept. 2.), str. 1.

177

MILIĆ, Slobodan

Renesansa horskog pevanja : „Sjećanje na HPD ‘Neven’” u Gradskoj kući i katedrali / Sl. M. [Slobodan Milić], Z. R. [Zlatko Romić].

Ljudevit Vujković Lamić i Tomislav Žigmanov su 22. maja 1997. u Gradskoj kući održali predavanje o radu Hrvatskog pjevačkog društva „Neven”. – Na prvom svečanom koncertu pevačkih horova Subotice 25. maja 1997. u Katedrali Svete Terezije Avilske nastupilo je sedam horova, među kojima i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.

U: Subotičke novine. – God. 52, br. 21 (30. maj 1997), str. 9.

178

MIROSAVLJEVIĆ, Vera

Еуген Гвоздановић – председник : завршен други Конгрес Музичке омладине Југославије / Вера Миросављевић.

Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete je 1971. nastupio na 2. kongresu Muzičke omladine Jugoslavije u Baškom Polju, u Hrvatskoj.

U: Дневник. – Год. 29, бр. 8794 (26. април 1971), str. 5.

179

MOLCER, Mačas

Az amatőr együttesek bemutatkozása Csantavéren / Mol. [Molcer Mátyás].

Prikaz smotre amaterskih horova, orkestara i folklornih sekcija u Čantaviru. – Dana 23. maja 1970. je u Domu kulture u Čantaviru nastupio i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.

U: Magyar Szó. – 27. évf., 144. (8258.) sz. (1970. máj. 28.) = Szabadkai Napló. – 2. évf., 20. (63.) sz., str. [1].

180

MOLCER, Mačas

Csantavér, a muzsika otthona / Molcer Mátyás.

O učesnicima smotre amaterskih horova, orkestara i folklornih sekcija u Čantaviru. – Nastupio je i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.

U: 7 Nap. – 24. évf., 22. sz. (1969. máj. 30.), str. IV.

181

MOLCER, Mačas

Életvidám harmóniák : sikeres Vivaldi-est a Művelődési Otthonban / Molcer Mátyás.

O zajedničkom koncertu beogradskog Kamernog orkestra „Pro musica” sa dirigentom Đurom Jakšićem i subotičkog Kamernog hora „Pro musica” 20. decembra 1975. u Domu kulture u Subotici.

U: Magyar Szó. – 32. évf., 352. (10262.) sz. (1975. dec. 24.), str. 8.

182

MOLCER, Mačas

Hamisítatlan ünnepi atmosféra : a Pro musica kamarakórus vendégszereplése Zomborban / Molcer Mátyás.

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 8. oktobra 1973. na 13. somborskim muzičkim večerima.

U: 7 Nap. – 28. évf., 42. sz. (1973. okt. 19.), str. 8.

183

MOLCER, Mačas

Hangversenykalauz / Mol. [Molcer Mátyás].

O zajedničkom nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete i duvačkog trija 5. oktobra 1973. u Đurđinu. – Najavljen je i koncert hora u Somboru i beogradskih umetnika u Subotici.

U: Magyar Szó. – 30. évf., 274. (9466.) sz. (1973. okt. 5.), str. 8.

184

MOLCER, Mačas

Hat koncert három nap alatt : a Pro musica hangversenykörútja Szerbiában / Mol. [Molcer Mátyás].

O zajedničkim nastupima Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete i duvačkog trija, u sastavu: Mačas Levai, Mirko Molnar i Pavao Bačić, od 14. do 16. januara 1974. u Smederevu, Boru i Kraljevu.

U: Magyar Szó. – 31. évf., 16. (9567.) sz. (1974. jan. 18.), str. 7.

185

MOLCER, Mačas

Ihletett éneklés : a Pro Musica kamarakórus hangversenyéről / Molcer Mátyás.

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 13.

marta 1975. u Gradskoj biblioteci Subotica povodom 10 godina postojanja Muzičke omladine Subotice.

U: Magyar Szó. – 32. évf., 79. (9989.) sz. (1975. márc. 22.), str. 9.

186

MOLCER, Mačas

Kifinomult előadásművészi kultúra : a Pro musica Kamarakórus sikere Zomborban / Mol. [Molcer Mátyás].

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 8. oktobra 1973. na 13. somborskim muzičkim večerima.

U: Magyar Szó. – 30. évf., 279. (9471.) sz. (1973. okt. 10.), str. 8.

187

MOLCER, Mačas

Kórusok találkozája közönség nélkül / Mol. [Molcer Mátyás].

O programu koncerta održanom 13. novembra 1973. uz nastup horova „Bartók Béla” iz Čantavira, „Lányi Ernő” iz Subotice i Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.

U: Magyar Szó. – 30. évf., 315. (9507.) sz. (1973. nov. 15.), str. 10.

188

MOLCER, Mačas

Madrigáltól a spirituáléig : a Pro musica kamarakórus sikeres hangversenye / Molcer Mátyás.

Preštampan članak iz nedeljnika „7 Nap” od 6. marta 1970. godine.

U: Életjel : 1967–1972 / [sajtó alá rendezte Dévavári Zoltán és Lévy Endre]. – Subotica : Szabadegyetem, [1973]. – Str. 46–47.

189

MOLCER, Mačas

Madrigáltól a spirituáléig : a Pro musica kamarakórus sikeres hangversenye / Molcer Mátyás.

O koncertu „Od madrigala do spirituala” održanom 28. februara 1970. u Muzičkoj školi u Subotici uz učešće Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete i solistima.

U: 7 Nap. – 25. évf., 11. sz. (1970. márc. 6.), str. IV.

190

MOLCER, Mačas

Martha Kessler és a két Pro musica / Molcer Mátyás.

O zajedničkom koncertu beogradskog Kamernog orkestra „Pro musica” sa dirigentom Đurom Jakšićem, subotičkog Kamernog hora „Pro musica” i soliste Marte Kesler 26. maja 1974. u Domu kulture u Subotici.

U: 7 Nap. – 29. évf., 23. sz. (1974. jún. 7.), str. 8.

191

MOLCER, Maćaš

Megjelenítő erejű egybezengető hangok : a Pro musica kamarakórus hangversenyéről / M. M. [Molcer Mátyás].

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 20. juna 1977. u Domu kulture u Subotici.

U: Magyar Szó. – 34. évf., 169. (10798.) sz. (1977. jún. 22.), str. 8.

192

MOLCER, Maćaš

Monumentális megnyilatkozás : Vivaldi-est a Kultúra Székházában / M. M. [Molcer Mátyás].

O zajedničkom koncertu beogradskog Kamernog orkestra „Pro musica” pod vođstvom Đure Jakšića, subotičkog Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete i solistima 22. decembra 1974. u Velikoj većnici Gradske kuće u Subotici. – Na repertoaru su bila Vivaldijeva dela.

U: Magyar Szó. – 31. évf., 352. (9903.) sz. (1974. dec. 24.), str. 17.

193

MOLCER, Maćaš

Nincs veszélyben az amatőrizmus : kórusok, zenekarok és táncsoportok zónaközi szemléje Csantavéren / Molcer Mátyás.

O smotri amaterskih horova, orkestara i folklornih sekcija 23. i 24. maja u Čantaviru. – Izjava Mirka Hadnađeva, predsednika žirija. – Među učesnicima je i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.

U: Magyar Szó. – 26. évf., 147. (7901.) sz. (1969. máj. 31.), str. 8.

194

MOLCER, Maćaš

A VIII. Zeneegyesületi Szemle Rumán / Molcer Mátyás.

O učesnicima 8. festivala muzičkih društava Vojvodine u Rumi. – Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete su sa uspehom nastupili 12. juna 1971. godine.

U: Magyar Szó. – 28. évf., 164. (8637.) sz. (1971. jún. 17.) = Szabadkai Napló. – 2. évf., 24. (117.) sz., str. 2.

195

MOLCER, Maćaš

A Pro Musica hangversenyéről / M. M. [Molcer Mátyás].

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 17. oktobra 1975. u Gradskoj biblioteci Subotica.

U: Magyar Szó. – 32. évf., 290. (10200.) sz. (1975. okt. 21.), str. 9.

196

MOLCER, Maćaš

A Pro Musica hangversenykörútja Szerbiában / M. M. [Molcer Mátyás].
O srpskoj turneji Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete od 13. do 15. decembra 1971. – Nastupili su u Beogradu, Mladenovcu, Arandjelovcu i u manastiru Oplenac.

U: Magyar Szó. – 28. évf., 349. (8822.) sz. (1971. dec. 21.), str. 8.

197

MOLCER, Maćaš

A Pro Musica jubileumi hangversenye / Mol. [Molcer Mátyás].
O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete održanom 7. marta 1974. u Galeriji fresaka Narodnog muzeja u Beogradu.

U: Magyar Szó. – 31. évf., 72. (9623.) sz. (1974. márc. 15.), str. 8.

198

MOLCER, Maćaš

A Pro Musica kamarakórus hangversenyei / Molcer Mátyás.
Kamerni hor „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete je 4. juna 1971. nastupio u Domu kulture u Subotici.

U: 7 Nap. – 25. évf., 24. sz. (1971. jún. 4.), str. 9.

199

MOLCER, Maćaš

A Pro musica kamarakórus jelentős sikere / Mol. [Molcer Mátyás].
O pozivu Kamernom horu „Pro musica” i dirigentu Gabrijeli Egete da kao predstavnik Srbije učestvuje na 2. kongresu Muzičke omladine Jugoslavije 1971. godine u Baškom Polju, u Hrvatskoj.

U: Magyar Szó. – 27. évf., 326. (8440.) sz. (1970. nov. 26.), str. 3.

200

MOLCER, Maćaš

A Pro musica kamarakórus jubileuma / Molcer Mátyás.
O radu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete povodom 5 godina postojanja i o koncertu 14. decembra 1973. u Muzičkoj školi u Subotici.

U: 7 Nap. – 28. évf., 50. sz. (1973. dec. 14.), str. 8.

201

MOLCER, Maćaš

A Pro musica kamarakórus szegedi vendégszereplése / Molcer Mátyás.
O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 31. oktobra 1970. na otvaranju zajedničke izložbe subotičkih i segedinskih umetnika u Segedinu, u Mađarskoj.

U: 7 Nap. – 25. évf., 47. sz. (1970. nov. 13.), str. 6.

202

MOLCER, Maćaš

A Pro Musica Kamarakórus tevékenysége / M. M. [Molcer Mátyás].

O radu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete u prvoj polovini 1974. godine.

U: Magyar Szó. – 31. évf., 182. (9733.) sz. (1974. júl. 5.), str. 7.

203

MOLCER, Maćaš

A Pro Musica nagy sikere / (M. M.) [Molcer Mátyás].

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete, Subotičkog kamernog orkestra i solista 13. avgusta 1980. godine na Dubrovačkim letnjim igrama.

U: Dolgozók. – 32. évf., 33. sz. (1980. aug. 21.), str. 2.

204

MOLCER, Maćaš

A Pro Musica valjevói és újvidéki vendégszereplése / Mol. [Molcer Mátyás].

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete početkom novembra 1970. na Valjevskim susretima amatera „Abrašević”. – U članku je prikazan i koncert hora u novosadskoj katedrali 15. novembra 1970. gde je nastupila i Marija Malinka na orguljama.

U: Magyar Szó. – 27. évf., 319. (8433.) sz. (1970. nov. 19.), str. 8.

205

MOLCER, Maćaš

A rumai fesztiválról : énekkarok, zenekarok és néptáncsoportok szemléje Rumán / Molcer Mátyás.

O nastupu mešovítog Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 14. juna 1969. na 6. festivalu muzičkih društava Vojvodine u Rumi.

U: 7 Nap. – 24. évf., 25. sz. (1969. jún. 20.), str. IV.

206

MOLCER, Maćaš

A szabadkai Pro musica Kamarakórus hangversenye : néhány szó a muzsikáról / Molcer Mátyás.

O programu koncerta Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete i solista 28. februara 1970. u Muzičkoj školi u Subotici. – Naziv koncerta je bio „Od madrigala do spirituala”.

U: Magyar Szó. – 27. évf., 64. (8178.) sz. (1970. márc. 7.), str. 11.

207

MOLCER, Maćaš

Sikeres volt a Pro musica pécsi vendégszereplése / M. M. [Molcer Mátyás].

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete na 7.

festivalu kamernih horova Mađarske od 9. do 11. aprila 1976. u Pečuju, u Mađarskoj.
– Hor je nastupio i u biblioteci u Sigetvaru, u Mađarskoj.
U: Magyar Szó. – 33. évf., 104. (10373.) sz. (1976. ápr. 15.), str. 9.

208

MOLCER, Mačas

Tavaszi üdvözet : a Zeneiskola női kamarakórusának hangversenye / Molcer Mátyás.

O nastupu Ženskog kamernog hora Muzičke škole u Subotici sa dirigentom Gabrijelom Egete 24. marta 1969. u organizaciji „Eletjela”. – Nastupili su i recitatori.
U: Magyar Szó. – 26. évf., 83. (7837.) sz. (1969. márc. 26.), str. 9.

209

MOLCER, Mačas

Ünnepel a Pro musica : ma / Mol. [Molcer Mátyás].

Najava koncerta Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 14. decembra 1973. u Muzičkoj školi u Subotici povodom 5 godina postojanja hora. – Izjava Gabrijele Tumbas o radu hora.

U: Magyar Szó. – 30. évf., 342. (9534.) sz. (1973. dec. 14.), str. 8.

210

MOLNAR, Mirko

Kolozsvárott hangversenyezett a szabadkai Pro musica : beszélgetés Mirko Molnarral / [az interjút készítette] M. M. [Molcer Mátyás].

Razgovor sa Mirkom Molnarem, sekretarom Kamernog hora „Pro musica”, o gostovanju hora u Rumuniji od 22. do 25. aprila 1977. godine i nastupu u gradu Klužu.

U: Magyar Szó. – 34. évf., 117. (10746.) sz. (1977. ápr. 29.), str. 5.

211

MOLNAR, Mirko

„Pro musica” / Mirko Molnar.

O nastupima Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete tokom 1971. godine.

U: Rukovet. – God. 18, knj. 35, sv. 5–6 (maj–jun 1972), str. 276–277.

212

MOLNAR, Mirko

Pro musica / Mirko Molnar ; Gönci Sára fordítása.

O radu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete od nastanka hora 1968. do 1973. godine.

U: Üzenet. – 3. évf., 4–5. sz. (1973. ápr. 1.), str. 341–343.

213

MOLNAR, Mirko

„Pro musica” na junskim večerima : saradnja subotičkog i hora iz Dolina u Italiji / M. [Mirko] Molnar.

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 1984. godine u Italiji.

U: Subotičke novine. – God. 41, br. 24 (15. jun 1984), str. 2.

214

MOLNAR, Mirko

Subotički koncert u Mađarskoj / M. [Mirko] Molnar.

O koncertima Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete, Subotičkim kamernim orkestrom i solistima 8. i 9. maja 1982. u Kečkemetu i Kaloči, u Mađarskoj.

U: Subotičke novine. – God. 39, br. 19 (14. maj 1982), str. 4.

215

MOLNAR Krekić, Olga

A Pro Musica Mexikóban / K. O. [Krekity Olga].

O uspešnoj turneji Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete tokom aprila 1981. godine u 6 meksičkih gradova.

U: 7 Nap. – 36. évf., 17. sz. (1981. ápr. 24.), str. 7.

216

MURENJI, Ljiljana

Koncert hora Pro musica : u povodu 44. rođendana / Lj. M. [Ljiljana Murenji]. Najava koncerta Kamernog hora „Pro musica” 18. aprila 2012. u Velikoj većnici Gradske kuće u Subotici povodom 80. rođendana Gabrijele Egete i 44 godine postojanja hora. – Nastupiće i Ženski hor Muzičke škole iz Subotice „Dalkötő” i Crkveni hor „Sveti Roman Melod” iz Subotice.

U: Subotičke novine. – God. 67, br. 15 (12. april 2012), str. 23.

217

NAĐ, Nada

„Pro muzika” u Engleskoj : veliko priznanje subotičkom horu / N. [Nada] Nađ. Najava gostovanja Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete na Međunarodnom festivalu amaterskih horova i folklora početkom jula 1974. u Langolenu, u Velsu.

U: Subotičke novine. – God. 30, br. 24 (21. jun 1974), str. 5.

218

NAĐ, Nada

Solidno mesto – oko sredine : „Pro muzika” se vratila iz Langolena / N. N. [Nada Nađ].

Izjava Đure Molnara, člana Kamernog hora „Pro musica”, o nastupu hora početkom jula 1974. na festivalu u Langolenu, u Velsu.

U: Subotičke novine. – God. 30, br. 27 (12. jul 1974), str. 5.

219

NAĐ, Nada

Za muziku / Nada Nađ.

Najava nastupa Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete u julu 1974. godine na festivalu horova u Langolenu, u Velsu.

U: Subotičke novine. – God. 30, br. 6 (8. feb. 1974), str. 5.

220

PANDI, Oskar

CD a jubileumra : Pro Musica Kamarakórus / Pándi Oszkár.

Najava predstavljanja CD-a Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Čabom Paškom 6. maja 2008. godine u Velikoj većnici Gradske kuće.

U: Magyar Szó. – 65. évf., 99. sz. (21049.) sz. (2008. máj. 3., 4.), str. 11.

221

PANDI, Oskar

Igéretes távlatok előtt / Pándi Oszkár ; [fotó] Novák Mihály.

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Čabom Paškom sa solistima 27. aprila 2004. godine u Katedrali Svete Terezije Avilske povodom 35 godina postojanja hora.

U: Magyar Szó. – 61. évf., 101. sz. (19824.) sz. (2004. máj. 1., 2., 3.), str. 11.

222

PAVLOVIĆ Vučinić, Dragica

Muzika Antonija Vivaldija : u Domu kulture / D. P. [Dragica Pavlović].

Najava zajedničkog koncerta Kamernog orkestra „Pro musica” iz Beograda sa dirigentom Đurom Jakšićem, subotičkog Kamernog hora „Pro musica” sa solistima 29. decembra 1976. godine u Subotici.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 52 (24. dec. 1976) = Mozaik magazin. – (od 24. dec. do 30. dec. [1976]), str. [1].

223

PAVLOVIĆ Vučinić, Dragica

„Pro musica” u Nišu / D. P. [Dragica Pavlović].

Najava nastupa Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete na Jugoslovenskim horskim svečanostima u Nišu koje su organizovane od 3. do 7. jula 1976. godine.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 26 (25. jun 1976), str. 3.

224

PAVLOVIĆ Vučinić, Dragica

„Pro musica” u Novom Sadu / D. P. [Dragica Pavlović].

Najava zajedničkog koncerta Kamernog orkestra „Pro musica” iz Beograda sa dirigentom Đurom Jakšićem i Kamernog hora „Pro musica” 19. septembra 1976. godine u Sinagogi u Novom Sadu.

U: Subotičke novine. – God. 32, br. 38 (17. sept. 1976), str. 3.

225

PEKAR, Tibor

In memoriam Égető Gabriella : (1932–2024) / [írta és fényképezte] Pekár Tibor.

O životu i radu Gabrijele Egete.

U: Magyar Szó. – 81. évf., 236. (26052.) sz. (2024. okt. 10.), str. 9.

226

PEKAR, Tibor

A siker teljes volt / Pekár Tibor.

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Kristinom Čikoš održanom 26. septembra 2012. u Subotici povodom 80. rođendana Gabrijele Egete i 44 godine postojanja hora.

U: Magyar Szó. – 69. évf., 226. (22398.) sz. (2012. szept. 28.), str. 9.

227

POŽAR, Eržebet

Színes kórusmuzika az M-stúdióban / Pozsár Erzsébet.

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 21. oktobra 1976. na Novosadskim muzičkim svečanostima. – Nastupio je i Hor „Collegium musicum” kojim je dirigovala Darinka Matić-Marović.

U: Magyar Szó. – 33. évf., 300. (10569.) sz. (1976. okt. 30.), str. 12.

228

PRODANOV-Krajišnik, Ira

Muzika za dušu / Ira Prodanov-Krajišnik.

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Čabom Paškom 24. aprila 2005. godine u Katedrali Svete Terezije Avilske u Subotici.

U: Subotičke novine. – God. 113, br. 18 (6. maj 2005), str. 4.

229

RADENKOVIĆ, M.

Дела Антонија Вивалдија : три концерта камерног ансамбла „Про музика”, диригент Ђура Јакшић / М. Раденковић.

O koncertima Kamernog orkestra „Pro musica” sa dirigentom Đurom Jakšićem 16. i 21. decembra 1974. godine u atrijumu Narodnog muzeja u Beogradu. – Nastupio je i subotički Kamerni hor „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete.

U: Политика. – Год. 71, бр. 21992 (26. дец. 1974), стр. 15.

230

REVES, Erika

Elismerés Szabadka művelődési élete legjobbjainak / re [Révész Erika].
Gabrijela Egete je 11. januara 1989. primila Bodrogvarijevu nagradu za 1988. godinu.
– Kamerni hor „Pro musica” je nastupio na svečanosti povodom dodele nagrade. – U članku su navedena i imena ostalih dobitnika nagrade.
U: Magyar Szó. – 46. évf., 10. (14950.) sz. (1989. jan. 13.), str. 11.

231

REVES, Erika

Il est bel et bon : jegyzet a Pro Musica hétfő esti fellépéséről / re [Révész Erika].
O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete održanom 22. avgusta 1988. u Muzičkoj školi u Subotici.
U: Magyar Szó. – 45. évf., 234. (14814.) sz. (1988. aug. 25.), str. 13.

232

ROMIĆ, Zlatko

Eva Gubena novi dirigent : „Pro musica” nastavlja sa radom / Z. R. [Zlatko Romić].
Đuro Molnar je na konferenciji za štampu izjavio da su 14. februara 2000. godine počele probe hora sa novim dirigentom Evom Gubenom.
U: Subotičke novine. – God. 55, br. 7 (18. feb. 2000), str. 4.

233

ROMIĆ, Zlatko

Koncert subotičkih horova : u nedelju u katedrali / Z. R. [Zlatko Romić].
O trećem koncertu subotičkih horova na kome je učestvovao i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.
U: Subotičke novine. – God. 54, br. 20 (21. maj 1999), str. 2.

234

S. E.

A Pro musica együttesek hangversenye / Sz. E.
O koncertu Kamernog orkestra „Pro musica” iz Beograda pod vođstvom Đure Jakšića i subotičkog Kamernog hora „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete 1. juna 1975. godine u Domu kulture u Subotici. – Na programu su bila Bahova dela.
U: Magyar Szó. – 32. évf., 150. (10060.) sz. (1975. jún. 3.), str. 9.

235

SABO, Ede

Égető Gabriella emlékére / Szabó Ede.
Sećanje na Gabrijelu Egete.
U: Magyar Szó. – 81. évf., 240. (26056.) sz. (2024. okt. 15.), str. 9.

236

SEGEDI, Jene

A határ a művészek között sem jelent válaszfalat : megnyílt Szegeden a szabadkai és szegedi művészek első közös kiállítása – A Pro Musica énekkarának nagy sikerű bemutatkozása / Szegedi Jenő.

Izveštaj sa otvaranja izložbe subotičkih i segedinskih umetnika 31. oktobra 1970. godine u Segedinu. – Na otvaranju je nastupio i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.

U: Magyar Szó. – 27. évf., 302. (8416.) sz. (1970. nov. 2.), str. 5.

237

SELEŠI Vago, Laslo

Dalt muzsikál a szív : tízéves a szabadkai Pro Musica Kamarakórus / Szöllősy Vágó László.

O nastupima Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete tokom deset godina svog rada.

U: Magyar Szó. – 35. évf., 344. (11332.) sz. (1978. dec. 16.), str. 9.

238

SELEŠI Vago, Laslo

Felemelték lelkünket az Úrhoz : szubjektív gondolatok a Pro Musica ünnepi hangversenye után / Szöllősy Vágó László.

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete održanom 28. septembra 1998. u Katedrali Svete Terezije Avilске u Subotici povodom 30 godina postojanja hora.

U: Szabad Hét Nap. – 5. évf., 41. sz. (1998. okt. 7.), str. 16.

239

SELEŠI Vago, Laslo

A legősibb emberi beszéd : a Pro Musica Kamarakórus jubileumára / Szöllősy Vágó László.

Osvrt na 15 godina rada Kamernog hora „Pro musica” pod vodstvom Gabrijele Egete.

U: Üzenet. – 14. évf., 4. sz. (1984. ápr.), str. 217–218.

240

SELEŠI Vago, Laslo

Nagy koncertélmények emléke, újak ígérete : húszéves fennállását ünnepli a szabadkai Pro Musica Kamarakórus / Szöllősy Vágó László.

Izjava dr Stevana Firstnera povodom 20 godina postojanja Kamernog hora „Pro musica”.

U: Magyar Szó. – 45. évf., 335. (14915.) sz. (1988. dec. 6.), str. 13.

241

SELEŠI Vago, Laslo

Egy sikerkoncert / Szöllősy Vágó László.

O nastupu subotičkog Kamernog hora „Pro musica”, beogradskog Kamernog orkestra „Pro musica” pod vođstvom Đure Jakšića i solista na koncertu pod nazivom „Veče baroka” 1979. godine u Subotici.

U: Híd. – 43. évf., 7–8. sz. (1979. júl.–aug.), str. 984–986.

242

SELEŠI Vago, Laslo

Ünnep után : gondolatok a Pro Musica jubileumi hangversenyén / Szöllősy Vágó László.

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 17. decembra 1988. u Katedrali Svete Terezije Avilske u Subotici povodom jubileja od 20 godina postojanja hora.

U: Magyar Szó. – 45. évf., 349. (14929.) sz. (1988. dec. 20.), str. 15.

243

SELEŠI Vago, Laslo

A zene szerény nagykövetei : beszélgetés a Pro Musica tagjaival a Dubrovnik-i Nyári Játékok után / Szöllősy Vágó László.

Utisci nekoliko članova Kamernog hora „Pro musica” i Subotičkog kamernog orkestra sa nastupa na Dubrovačkim letnjim igrama 13. avgusta 1980. godine.

U: Magyar Szó. – 37. évf., 230. (11936.) sz. (1980. aug. 21.), str. 13.

244

ŠAROVIĆ, Marija

Praizvedba „Misse Hungarice” : autorsko veče Lajoša Međerija / M. Š. [Marija Šarović].

Najava koncerta 15. juna 1995. povodom 30 godina rada Lajoša Međerija. – U prvom delu koncerta je nastupio Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete, a u drugom gudački kvartet iz Novog Sada.

U: Subotičke novine. – God. 51, br. 23 (9. jun 1995), str. 2.

245

ŠAROVIĆ, Marija

„Pro musica” na festivalu u Nišu / M. Š. [Marija Šarović].

Najava učešća Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete na 17. jugoslovenskim horskim svečanostima u Nišu, koje su trajale od 1. do 4. jula 1998.

U: Subotičke novine. – God. 53, br. 25 (26. jun 1998), str. 2.

246

ŠULHOF, Jožef

A szabadkai Zeneiskola centenáris ünnepségeinek záróhangversenye : száz év után / Sulhóf József.

Dušan Miladinović je dirigovao orkestrom i mešovitim horom na svečanom koncertu 1968. godine povodom proslave 100 godina od osnivanja Muzičke škole u Subotici. – Gabrijela Egete je uvežbala sa horom Mocartovu „Krunidbenu misu”.

U: Magyar Szó. – 25. évf., 307. (7701.) sz. (1968. nov. 6.), str. 8.

247

TOMO, Margareta

Énekelj, ne háborúzz! : negyvenéves a szabadkai Pro Musica kamarakórus / tm [Tómó Margaréta] ; [fotó] Zlatko Jovanov.

O koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Čabom Paškom održanom 6. maja 2008. u Velikoj većnici Gradske kuće povodom 40 godina postojanja.

U: Magyar Szó. – 65. évf., 94. (21044.) sz. (2008. máj. 8.), str. 27.

248

TOT, Livija

Szenvedéllyel alkotni, lámpásként világítani / Tóth Livia ; Szabó Attila fotói.

O programu svečanosti 14. januara 2011. u Domu kulture u Senti. – Gabrijela Egete je jedna od dobitnica nagrade „Mađarsko drvo života” koju dodeljuje Kulturni savez vojvođanskih Mađara.

U: Hét Nap. – 66. évf., 3. sz. (2011. jan. 19.), str. 1, 22–23.

249

TRBOJEVIĆ, Dušan

Искрено признање вредном музичком уметнику / Душан Трбојевић.

Dušan Trbojević, beogradski pijanista, o radu Gabrijele Egete.

U: Политика. – Год. 71, бр. 21994 (28. дец. 1974), str. 12.

250

TUMBAS, Gabrijela

Az ének szebbé teszi az életet / [az interjút készítette] -sy [Szöllősy Vágó László].

Gabrijela Tumbas, članica Kamernog hora „Pro musica” o nastupima sa horom 1974. u Beogradu i 1980. u Dubrovniku.

U: Magyar Képes Újság. – 29. évf., 18. sz. (1980. okt. 1.), str. 10.

251

URBAN, Gabor F.

Negyed évszázad a zenéért : a 25 éves Pro Musica jubileumi hangversenyéről / Urbán F. Gábor.

Prikaz koncerta Subotičkog kamernog orkestra i Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete održanom 16. jula 1994. u Katedrali Svete Terezije Avilske u Subotici povodom 25 godina postojanja hora.

U: Üzenet. – 24. évf., 9. sz. (1994. szept.), str. 632.

252

URBAN, Gabor F.

A zene örök : a szabadkai Pro Musica kamarakórus évi hangversenye / Urbán F. Gábor ; [fotó] Nada Sudarević.

O godišnjem koncertu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Čabom Paškom 2007. godine u Katedrali Svete Terezije Avilske u Subotici.

U: Magyar Szó. – 64. évf., 114. (20758.) sz. (2007. máj. 19., 20.), str. 11.

253

URBAN, Janoš

Zombor, Szabadka, Eszék művelődési ünnepe : április 9-étől 19-éig Eszéken / u. [Urbán János].

Jedan od navedenih programa u okviru kulturne saradnje gradova Sombora, Subotice i Osijeka je i koncert Somborskog pevačkog društva i Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 14. aprila 1970. u Domu JNA u Osijeku u organizaciji Hrvatskog pjevačkog društva „Lipa” iz Osijeka.

U: Magyar Szó. – 27. évf., 97. (8211.) sz. (1970. apr. 9.) = Szabadkai Napló. – 2. évf., 14. (57.) sz., str. 2.

254

V. S.

„Про музика” наставља свој подухват : (седми циклус концерата музике барока, овог пута – Вивалдија) / В. С.

O koncertima Kamernog orkestra „Pro musica” sa dirigentom Đurom Jakšićem i solistima 17, 22. i 27. decembra 1975. u atrijumu Narodnog muzeja u Beogradu. – Nastupio je i subotički Kamerni hor „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete.

U: Политика. – Год. 72, бр. 22344 (19. дец. 1975), str. 16.

255

V. S.

„Pro musica” са Баховим делима / В. С.

Kamerni orkestar „Pro musica” sa dirigentom Đurom Jakšićem i solistima održali su koncerte 12, 13, 18. i 22. maja 1976. godine u atrijumu Narodnog muzeja u Beogradu. – Nastupio je i subotički Kamerni hor „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete.

U: Политика. – Год. 73, бр. 22485 (12. мај 1976), str. 16.

256

V. S.

Прво извођење четрнаест Вивалдијевих дела : четврти циклус концерата оркестра „Про музика” : наставак једног подухвата / В. С.

Najava koncerata Kamernog orkestra „Pro musica” sa dirigentom Đurom Jakšićem i solistima 16, 18. i 21. decembra 1974. godine u atrijumu Narodnog muzeja u Beogradu. – Nastupio je i subotički Kamerni hor „Pro musica” pod vođstvom Gabrijele Egete.

U: Политика. – Год. 71, бр. 21979 (13. дец. 1974), str. 14.

257

V. S.

За аутентичног Баха : (циклус концерата ансамбла „Про музика” који је оцењен као значајан подухват) : иницијативе / В. С.

О концертима Камерног оркестра „Pro musica” са диригентом Ђуrom Јакшићем и солистима 22, 24. и 27. маја 1974. у атријуму Народног музеја у Београду. – Први пут је са њима наступио и суботички Камерни хор „Pro musica” под вођством Габријеле Егете.

У: Политика. – Год. 71, бр. 21779 (25. мај 1974), стр. 15.

258

VESELINOVIĆ, Mirjana

Непролазни Бах : завршни концерт из циклуса посвећеног Баховим делима / Мирјана Веселиновић.

О концерту Камерног оркестра „Pro musica” са диригентом Ђуrom Јакшићем, суботиčkog Камерног хора „Pro musica” и солистима 1976. године.

У: Политика. – Год. 73, бр. 22512 (8. јун 1976), стр. 15.

259

VUJIĆ, Marija

Концерт као празник / Марија Вујић.

О заједничком концерту Суботичке филхармоније, Камерног хора „Pro musica” са диригентом Габријелом Егете и солистима 1986. године. – На репертоару су била дела Бетовена и Мокарта.

У: Суботичке новине. – Год. 42, бр. 15 (18. април 1986), стр. 4–5.

260

VUJIĆ, Marija

Од обећања – ка испуњењу / Марија Вујић.

О заједничком концерту Камерног хора „Pro musica” са диригентом Габријелом Егете и дуваčkog трија у саставу: Маџаш Леваи, Еде Сабо и Ђерђ Олах, одржаном 6. јуна 1973.

У: Суботичке новине. – Год. 19, бр. 24 (15. јун 1973), стр. 5.

261

VUJIĆ, Marija

Погон на ентузијазам : шта се све крије на 190 страница дневника ових аматера чија је песма, по квалитету, професионална : Камерни хор „Pro musica” прославља десет година рада / Марија Вујић.

О концерту Камерног хора „Pro musica” са диригентом Габријелом Егете одржаном 16. децембра 1978. и о неким наступима хора током 10 година постојања.

У: Суботичке новине. – Год. 34, бр. 49 (8. дец. 1978), стр. 8.

262

VUJIĆ, Marija

Premijera Bahove mise : iz muzičkog života Subotice / Marija Vujić.

O nastupi Kamernog orkestra „Pro musica” iz Beograda pod vođstvom Đure Jakšića, subotičkog Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete i beogradskih solista 1985. godine u Subotici, a nakon toga i u Beogradu.

U: Subotičke novine. – God. 41, br. 18 (3. maj 1985), str. 4.

263

VUJIĆ, Marija

„Pro musica” – verna muzici : koncert horske muzike / M. [Marija] Vujić.

O nastupu mešovitog Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 17. oktobra 1975. u Gradskoj biblioteci Subotica.

U: Subotičke novine. – God. 31, br. 42 (24. okt. 1975), str. 7.

264

VUJIĆ, Marija

Susret sa Rudolfom Matzom / Marija Vujić.

O koncertu kompozicija Rudolfa Maca održanom 12. marta 1974. u Domu kulture u Subotici. – Među izvođačima je bio i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.

U: Subotičke novine. – God. 30, br. 12 (22. mart 1974), str. 6.

265

VUJIĆ, Marija

Tri kamerna koncerta / Marija Vujić.

O tri subotička koncerta u okviru Dana muzičke omladine. – Jedan od prikazanih koncerata je i koncert Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete održanom 15. marta 1975. u Gradskoj biblioteci Subotica.

U: Subotičke novine. – God. 30, br. 12 (28. mart 1975), str. 5.

266

VUJIĆ, Marija

„Veče baroknog zvuka” / Marija Vujić.

O koncertu Kamernog orkestra „Pro musica” iz Beograda sa dirigentom Đurom Jakšićem, subotičkog Kamernog hora „Pro musica” i solistima krajem decembra 1974. u Subotici. – Izvedena su Vivaldijeva dela.

U: Subotičke novine. – God. 30, br. 1 (10. jan. 1975), str. 5.

267

VUJIĆ, Marija

Veliki trenuci „Pro muzike” / Marija Vujić.

O koncertu Kamernog orkestra „Pro musica” iz Beograda sa dirigentom Đurom Jakšićem, subotičkog Kamernog hora „Pro musica” i solistima 26. maja 1974. u

Domu kulture u Subotici. – Dana 27. maja 1974. su nastupili u atrijumu Narodnog muzeja u Beogradu. – Izvedena su Bahova dela.

U: Subotičke novine. – God. 30, br. 21 (31. maj 1974), str. 5.

268

VUJKOV, Franjo

I horu treba dobar pravnik : Franjo Vujkov, bivši predsednik „Pro musicæ” / [intervju vodio] Z. R. [Zlatko Romić].

F. Vujkov je preko 30 godina bio član i preko 20 godina predsednik Kamernog hora „Pro musica”.

U: Subotičke novine. – God. 59, br. 19 (14. maj 2004), str. 11.

269

VUJKOVIĆ Lamić, Ljudevit

Izvanredan glazbeni ugođaj : koncert subotičkih zborova u katedrali / Ljudevit Vujković Lamić.

O koncertu subotičkih horova 23. maja 1999. u Katedrali Svete Terezije Avilske u Subotici. – Među učesnicima je bio i Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete.

U: Subotičke novine. – God. 54, br. 21 (28. maj 1999), str. 9.

270

ZVEKANOV, Vladimir

Egy kicsit a szabadkai Pro Musica kamarakórusról / Vlado Zvekanov.

O radu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete od 1968. do 1984. godine.

U: Sada = Jelen. – (sept. – okt. 1984), str. 20.

271

ŽIHA, Mikloš

A szabadkai Kamarazenekar és a Pro Musica kórus átütő sikere Zomborban / Zsiha Miklós.

O koncertu Subotičkog kamernog orkestra i Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 1981. godine na Somborskim muzičkim večerima.

U: Magyar Szó. – 38. évf., 311. (12377.) sz. (1981. nov. 11.), str. 5.

272

ŽIHA, Mikloš

A szabadkai Pro musica vegyes kamarakórus hangversenye Zomborban / Zsiha Miklós.

O nastupu Kamernog hora „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete 13. novembra 1978. na Somborskim muzičkim večerima.

U: Magyar Szó. – 35. évf., 322. (11310.) sz. (1978. nov. 22.) = Dunatáj. – 9. évf., 45. (447.) sz., str. 6.

III REGISTRI

Imenski registar

Agardi, Brigita (Agárdi Brigitta) 66, 120
Arpaši, Ildiko (Árpási Ildikó) 121
b-y 43
B. O. M. 122
Bačić, Pavao 123, 124, 184
Bačlija, Eva 125–128
Bah, Johan Sebastijan (Bach, Johann Sebastian) 45, 234, 255, 257, 258, 262, 267
Baraciuš, Zoltan (Barácius Zoltán) 56
Bardoš, Lajoš (Bárdos, Lajos) 114
Bereš, Zoltan (Béres Zoltán) 55
Betoven, Ludvig van (Beethoven, Ludwig van) 259
Bogdan, Bernadeta (Bogdán Bernadetta) 44
Bojšanski, Milan 157
Božin, Miroslav 129
Brener, Janoš (Brenner János) 31
Breščanski Boroš, Rozalija (Brestyánszki Boros Rozália) 74
Burkuš, Valerija (Burkus Valéria) 30, 47, 57, 130, 131
Buš, Oto (Bús Ottó) 132
Cvitko, Ferenc (Cvitkó Ferenc) 133
Čikoš, Kristina (Csikós Krisztina) 66, 135, 226
Čordaš, Mihalj (Csordás Mihály) 38
Čović, Katarina 134
Der, Dijana (Dér Diana) 135
Devavari, Zoltan (Dévavári Zoltán) 174
Dorman, Laslo (Dormán László) 16, 20
Đuraković, Branko 41
Engler, Katalin 130
Feher, Tamaš (Fehér Tamás) 62, 136
Firstner, Stevan (Füerstner István) 26, 66, 120, 125, 135, 240
Foki, Istvan B. (Foky István, B.) 162
GÁ 10
Galuni, Andrija 94
Gardinovački, Jasna 125
Genci, Šara (Gönci Sára)
Gergelj, Jožef (Gergely József) 63, 64
Gogić, Ljiljana 137
Graca, Antal (Gracza Antal) 74
Gruik, Ibolja (Gruik Ibolya) 160
Gubena, Eva (Gubena Éva) 132, 138, 173, 232
Gvozdanović, Eugen 139, 178
Hadnađev, Mirko 193
Hegediš, Astrid 140
Helfrih, Jožef (Helfrich József) 125
Hever, Mikloš (Hevér Miklós) 51, 172
Hodi, Eva (Hódi Éva) 141, 142
Hodi, Šandor (Hódi Sándor) 141, 142
Horvat, Ema (Horváth Emma) 162
Horvat, Laslo (Horváth László) 72
Husar, Elvira (Huszár Elvira) 131, 160
Ivanović, Mirjana 143
J. M. 144, 145
Jakšić, Đura 79, 82, 91, 98, 119, 122, 146, 148, 170, 181, 190, 192, 222, 224, 229, 234, 254, 255–258, 262, 266, 267
Janković, P. 147

Jovanov, Zlatko 247
 K-a 48
 Kalmar, Ferenc (Kalmár Ferenc) 112
 Karna, Margit 74
 Kasa, Jožef (Kasza József) 121
 Kesler, Marta (Kessler Martha) 190
 Kiralj, Laslo (Király László) 39, 148
 Koco, Ferenc (Koczó Ferenc) 66
 Kongo, Ibolja (Kongó Ibolya) 149
 Kopecki, Čaba (Kopieczky Csaba) 150
 Kovač, Atila (Kovács Attila) 176
 Kovač, Karolj (Kovács Károly) 165
 Kovač Kenjereš, Marta (Kovács Kenyeres Márta) 21, 151
 Kovačić, Ladislav 152
 Krekić, Olga vidi Molnar Krekić, Olga
 Krstić, Boško 18, 153–155
 L. Z. 156
 Lajber, Đerđ (Lajber György) 157, 158
 Levai, Ana (Lévai Anna) 22
 Levai, Endre (Lévay Endre) 159
 Levai, Mačas (Lévai Mátyás) 22, 71, 156, 184, 260
 Lukač, Melinda (Lukács Melinda) 60, 160–163
 (m) 164, 166
 M. 165
 M. M. 8
 Mac, Rudolf (Matz, Rudolf) 264
 Maksimović, Rajko 167
 Malagurski, Lazar 22
 Malinka, Marija 204
 Mandić, Tatjana 59
 Marijaš, Zoltan (Máriás Zoltán) 168
 Marjai, Magda 14, 169
 Matić-Marović, Darinka 227
 Međeri, Lajos (Megyeri Lajos) 244
 Merković, Lazar 116
 Mihalek, Ivan 170, 171
 Mihalji, Katalin (Mihályi Katalin) 45, 49–51, 64, 172–175
 Mihok, Rudolf (Mihók Rudolf) 176
 Miladinović, Dušan 246
 Milić, Slobodan 177
 Mirosavljević, Vera 178
 Mišurai, Eržebet (Missuray Erzsébet) 131
 Mozart, Wolfgang Amadeus (Mozart, Wolfgang Amadeus) 246, 259
 Molcer, Mačas (Molcer Mátyás) 15, 17, 19, 179–209
 Molnar, Đuro 26, 49, 121, 125, 132, 173, 218, 232
 Molnar, Edvard (Molnár Edvárd) 60, 160–162
 Molnar, Mirko 26, 87, 125, 128, 153, 184, 210–214
 Molnar Krekić, Olga (Molnár Krekity Olga) 61, 65, 138, 215
 Molnar Međeri, Pal (Molnár Megyeri Pál) 77
 Murenji, Ljiljana 216
 Nađ, Nada 11, 217–219
 Nemet, Mačas (Németh Mátyás) 112
 Novak, Mihalj (Novák Mihály) 221
 Olah, Đerđ (Oláh György) 71, 91, 156, 260
 P. M. 40
 Pandi, Oskar (Pándi Oszkár) 220, 221
 Papilion, Judit 160
 Paško, Čaba (Paskó Csaba) 59, 220, 221, 228, 247, 252

- Pavlović, Dragica vidi Pavlović Vučinić, Dragica
Pavlović Vučinić, Dragica 222–224
Pekar, Tibor (Pekár Tibor) 225, 226
Penovac, Karolj (Penovác Károly) 36, 37
Penovac, Marta 41
Perić, Marijana 125
Persel, Henri (Purcell, Henry) 45
Pinkava, Ivan (Pinkava Iván) 22
Plankoš, Judita (Plankos Judit) 37
Poljaković, Nina 132, 173
Požar, Eržebet (Pozsár Erzsébet) 227
Prodanov-Krajišnik, Ira 228
Radenković, M. 229
Radnić, Gavro 108
Reves, Erika (Révész Erika) 36, 42, 230, 231
Romić, Zlatko 52, 58, 177, 232, 233, 268
Rončak, Aleksander (Roncsák Alexander) 46
Ruzmane Šifliš, Irma (Ruzmanné Siflis Irma) 22
S. E. (Sz. E.) 234
Sabo, Atila (Szabó Attila) 44, 46, 53, 54, 61, 248
Sabo, Ede (Szabó Ede) 71, 156, 235, 260
Salai, Adrijan (Szalai Adrián) 120
Salma, Brigita vidi Agardi, Brigita
Segedi, Jene (Szegedi Jenő) 236
Sekelj, Marija (Székely Mária) 131, 160
Seleši Vago, Laslo (Szöllősy Vágó László) 22, 24–28, 32, 33, 35, 37, 146, 237–243, 250
Seleši Vago, Veronika (Szöllősy Vágó Veronika) 37
Sudarević, Nada 252
Š. T. 34
Šarović, Marija 244, 245
Šefčić, Gabor (Sefcsics Gábor) 26
Šimonček, Judita vidi Plankoš, Judita
Šoltiš, Đula (Soltis Gyula) 53, 54
Šoti Sobonja, Emeke (Sóti Szobonya Emőke) 160
Špigel, Tibor (Spiegel Tibor) 12, 13
Šuldi, Đerd (Suldy György) 5
Šulhof, Jožef (Sulhóf József) 246
Šutuš, Aron (Sutus Áron) 74
Tapai, Renata (Tápai Renáta) 63
Tikvicki, Bela 4
Tomo, Margareta (Tómó Margaréta) 247
Tot, Livija (Tóth Livia) 248
Trbojević, Dušan 249
Tumbas, Gabrijela (Tumbász Gabriella) 26, 49, 136, 163, 209, 250
Urban, Gabor F. (Urbán Gábor, F.) 251, 252
Urban, Janoš (Urbán János) 253
V. S. 254–257
Varga, Istvan (Varga István) 26
Varga, Peter 22
Verebeš, Erne (Verebes Ernő) 160
Veselinović, Mirjana 258
Vivaldi, Antonije (Vivaldi, Antonio) 122, 192, 222, 254, 256, 266
Vojnović, Bora 86
Vujić, Marija 259–267
Vujkov, Franjo 67, 172, 268
Vujković Lamić, Ljudevit 177, 269
Vukdragović, Mihailo 157, 158
Zvekanov, Vladimir 270

Zvekanov Čornai, Eva 136

Žigmanov, Tomislav 177

Žiha, Mikloš (Zsiha Miklós) 271, 272

Registar razrešenih inicijala i pseudonima

-á – Árpási Ildikó

A. H. – Astrid Hegediš

B. K. – Boško Krstić

B. Z. – Barácius Zoltán

(bús) – Bús Ottó

D. D. – Dér Dianna

D. P. – Dragica Pavlović

E. B. – Eva Bačlija

I. M. – Ivan Mihalek

K. O. – Krekity Olga

L. Gy. – Lajber György

(L. K.) – Ladislav Kovačić

L. M. – Lukács Melinda

Lj. M. – Ljiljana Murenji

lya – Gruik Ibolya

m. k. – Mihályi Katalin

M. M. – Molcer Mátyás

Mol. – Molcer Mátyás

N. N. – Nada Nađ

R. A. – Roncsák Alexander

re – Révész Erika

Sl. M. – Slobodan Milić

-sy – Szöllősy Vágó László

SzaB – Szalma Brigitta

S. T. – Spiegel Tibor

tm – Tómos Margaréta

T. M. – Tatjana Mandić

u. – Urbán János

(-y) – Kopeczky Csaba

Z. R. – Zlatko Romić

Predmetni registar

Egete, Gabrijela (1932–2024) 6, 7, 9, 37, 40, 41, 55, 130, 131, 135, 141, 142, 160, 162, 169, 225, 235, 249

– Intervjui 10–12, 14, 18, 19, 21, 25, 27, 28, 30–33, 35, 39, 42, 43, 45, 49–53, 56–59, 64, 66

– Nagrade 15, 36, 38, 54, 60–63, 65, 72, 74, 81, 85, 116, 123, 166, 176, 230, 248

Gubena Eva – Intervjui 138

Horska muzika 4

Jakšić, Đura – Intervjui 146

Kamerni hor „Pro musica” 5, 23, 47, 67, 96, 97, 115, 124, 132, 155, 164, 171, 173, 198, 202, 211, 212, 232

– Jubilarni koncerti u Subotici

– 14. decembar 1973. – 108, 149, 200, 209

– 16. decembar 1978. – 20, 100, 154, 237, 261

– 19. februar 1984. – 29, 239, 270

– 17. decembar 1988. – 70, 99, 240, 242

– 16. jul 1994. – 44, 121, 251

– 28. septembar 1998. – 172, 238

– 27. april 2004. – 221

– 6. maj 2008. – 220, 247

– 18. april 2012. – 216

– 26. septembar 2012. – 161, 226

– 20. maj 2014. – 163

- 3. decembar 2018. – 120
- Nagrade 73, 75, 77, 88, 112
- Nastupi u Srbiji
 - Ada 134
 - Arandelovac 196
 - Bačka Palanka 103
 - Beograd 167, 196, 197
 - Saradnja sa Kamernim orkestrom „Pro musica” (Beograd) 79, 82, 91, 98, 122, 148, 181, 190, 192, 222, 229, 234, 241, 254–258, 262, 267, 266
 - Bajmok 105
 - Bor 184
 - Čantavir 105, 179, 180, 193
 - Čelarevo 104
 - Đurđin 183
 - Horgoš 105
 - Kraljevo 184
 - Mladenovac 196
 - Niš 17, 24, 126, 143, 147, 153, 157, 158, 223, 245
 - Novi Sad 86, 119, 139, 145, 168, 170, 224, 227
 - Palić 105
 - Ruma 68, 109, 110, 111, 152, 194, 204, 205
 - Senta 102
 - Smederevo 184
 - Sombor 8, 94, 182, 183, 186, 271, 272
 - Stara Moravica 105
 - Subotica 20, 29, 44, 48, 70, 71, 83, 84, 89, 90, 95, 99, 100, 107, 108, 114, 117, 120, 121, 133, 137, 144, 149, 151, 154, 156, 159, 161, 163, 165, 172, 174, 175, 177, 185, 187–189, 191, 195, 200, 206, 209, 216, 220, 221, 226, 228, 231, 233, 237–240, 242, 244, 247, 251, 252, 259–261, 263–265, 269, 270
 - Tavankut 105
- Nastupi u inostranstvu
 - Austrija 32
 - Grčka 35, 69
 - Hrvatska 87, 92, 125, 128, 129, 150, 178, 199, 203, 243, 253
 - Italija 213
 - Mađarska 80, 101, 113, 201, 207, 214, 236
 - Meksiko 26, 215
 - Nemačka 34, 46, 140,
 - Poljska 19, 127
 - Rumunija 106, 210
 - Slovačka 78, 93
 - Slovenija 76
 - Velika Britanija 12–14, 118, 217–219
- Muzička škola (Subotica) 2, 16, 22, 208, 246
- Obrazovanje – Muzička kultura u osnovnoj školi 3
- Tumbas, Gabrijela – Intervjui 136, 250,
- Vokalna muzika – 14–16. v. 1
- Vujkov, Franjo – Intervjui 268
- Zvekanov Čornai, Eva – Intervjui 136

Registar serijskih publikacija

7 Nap vidi Hét Nap

Családi Kör ISSN 0353-9121 62, 136

Дневник ISSN 0350-7556 129, 139, 170, 171, 178

Dolgozók ISSN 0416-2277 14, 31, 164, 166, 203

Hét Nap ISSN 0352-2717 30, 38, 54, 56, 61, 84, 94, 115, 131, 138, 150, 156, 159, 180, 182, 189, 190, 198, 200, 201, 205, 215, 248

Híd ISSN 0350-9079 241

Jelen 149

Képes Ifjúság ISSN 0352-647X 16, 20

Magyar Képes Újság ISSN 0460-5578 5, 250

Magyar Szó ISSN 0350-4182 2, 3, 10, 12, 13, 15, 17, 19, 22, 24–28, 32, 33, 35–37, 40, 42, 43, 45, 48–51, 55, 60, 63, 64, 66, 71, 74, 81, 86, 88, 112–114, 118–121, 135, 144–146, 157, 158, 160–163, 165, 168, 169, 172, 173, 175, 176, 179, 181, 183–187, 191–197, 199, 202, 204, 206–210, 220, 221, 225–227, 230, 231, 234–237, 240, 242, 243, 246, 247, 252, 253, 271, 272

Политика ISSN 0350-4395 122, 143, 147, 167, 229, 249, 254–258

Pro musica ISSN 0555-2117 123, 124

Rukovet ISSN 0035-9793 211

Sada 270

Сомборске новине ISSN 0038-1276 8

Subotičke ISSN 1452-6026 59

Subotičke novine ISSN 0351-6466 7, 9, 11, 18, 23, 29, 34, 39, 41, 52, 58, 68–70, 73, 75, 76, 78, 79, 82, 83, 85, 87, 89–93, 95–111, 116, 117, 125–128, 133, 134, 137, 140, 148, 151–155, 177, 213, 214, 216–219, 222–224, 228, 232, 233, 244, 245, 259–269

Szabad Hét Nap 44, 46, 47, 53, 80, 130, 132, 238

Üzenet ISSN 0350-493X 21, 212, 239, 251

Szótár

Br. – broj

Évf. – évfolyam (godiste)

God. – godiste

I. e. – to jest

Ilustr. – ilustracije

Str. – strana

Sz. – szám (broj)

V. – vek

LITERATURA

B. Z. [Barácius, Z.] (2001. július 18.). Égető Gabriella. *Hét Nap*, 39.

Csapó, J. (1993). *A jugoszláviai magyar irodalom 1988. évi bibliográfiája*. Újvidék: A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Forum.

Csapó, J. (1998). *A jugoszláviai magyar irodalom 1994. évi bibliográfiája*. Újvidék: Magyar Tanszék, Forum.

Horváth, L. (ed) (2001). *Dodela zvanja Počasni gradanin opštine Subotica i priznanja Pro urbe Subotica, 2001*. Subotica: SO Subotica.

Hódi, É., Hódi S. (2004). *Ki kicsoda 2004*. Ada: A Széchenyi István Stratégiai és Fejlesztési Intézet.

Ispánovics Csapó, J. (2011). *A jugoszláviai magyar irodalom 2003. évi bibliográfiája*. Újvidék: Bölcsészettudományi Kar.

Ispánovics Csapó, J. (2014). *A jugoszláviai magyar irodalom 2004. évi bibliográfiája*. Újvidék: Bölcsészettudományi Kar.

Pro musica (2025). Диригенти. <http://promusica.org.rs/dirigenti/>

Kiss, G., Farkas, A. (1998). *Üzenet (1971–1997)*. Szabadka: Szabadegyetem.

Kovács Kenyeres, M. (1979). Hogy minél többen megszeressék a kórusmuzsikát. *Üzenet*, 6, 359–361.

Lukács, M. (2011. március 26., 27.). A hangjegyek vezére. *Magyar Szó*, 16.

Lukács, M. (2014. március 11.). A zene iránti szeretetet hirdetik. *Magyar Szó*, 9.

Međunarodna federacija bibliotečkih udruženja i institucija (ed) (2016). *Međunarodni standardni bibliografski opis* [prev. Ana Savić]. Beograd: Narodna biblioteka Srbije. <https://repository.ifla.org/server/api/core/bitstreams/4ef3649f-a9c8-4dd2-8ead-f67a80d0f21b/content>

Merković, L. (4. januar 1985). Događaji i saradnici u 1984. godini. *Subotičke novine*, 11–18.

Merković, L. (8. januar 1988). Događaji 1987. *Subotičke novine*, 15–22.

Merković, L. (6. januar 1989). Događaji 1988. *Subotičke novine*, 13–18.

Merković, L. (5. januar 1990). Događaji 1989. *Subotičke novine*, 14–17.

Merković, L. (8. januar 1993). Pregled događaja u 1992. godini. *Subotičke novine*, 11–15.

Merković, L. (7. januar 1994). Pregled događaja u 1993. godini. *Subotičke novine*, 11–14.

Merković, L. (5. januar 1996). Pregled događaja u 1995. godini. *Subotičke novine*, 13–17.

Mrđanov, A. (2014). *Kamerni hor Pro musica* [master rad]. Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu, Akademija umetnosti, Departman muzičke umetnosti .

Pastyik, L. (1975a). *A jugoszlávai magyar irodalom 1973. évi bibliográfiája*. Újvidék: Hungarológiai Intézet.

Pastyik, L. (1975b). *A jugoszlávai magyar irodalom 1974. évi bibliográfiája*. Újvidék: Hungarológiai Intézet.

Pastyik, L. (1979). *A jugoszlávai magyar irodalom 1977. évi bibliográfiája*. Újvidék: Magyar Nyelv, Irodalom, és Hungarológiai Kutatások Intézete.

Pastyik, L. (1983). *A jugoszlávai magyar irodalom 1980. évi bibliográfiája*. Újvidék: A Magyar Nyelv, Irodalom, és Hungarológiai Kutatások Intézete.

Pekar, T. (2007). *140 godina Muzičke škole u Subotici*. Subotica: Čikoš štampa.

Pekár, T. (2021). *A 150 éves szabadkai zeneiskola*. Szabadka: Életjel.

Potrebić-Priboj, V. (ed) (1996). *Dodela zvanja Počasni građanin opštine Subotica i priznanja Pro urbe Subotica, 1996*. Subotica: SO Subotica.

Vajdasági Magyar Digitális Archívum. (n.d.). <https://www.vamadia.rs>

Papdi Izabella

ADALÉK ÉGETŐ GABRIELLA ÉS A PRO MUSICA KAMARAKÓRUS BIBLIOGRÁFIÁJÁHOZ (1966–2024)

Összefoglaló

Mgr. Égető Gabriella 1932. szeptember 26-án született Szabadkán. Az általános iskola elvégzése után, 1944-ben beiratkozott a szabadkai gimnáziumba, ahol 1952-ben érettségizett. A gimnáziummal párhuzamosan a szabadkai Zeneiskola elméleti és zongora szakára is járt. 1957 és 1961 között a belgrádi Zeneakadémián tanult. 1978 és 1980 között magiszteri képzésen vett részt. Magiszteri fokozatot kórusvezényletből szerzett 1980-ban, miután Vojislav Ilić tanáránál megvédte a *Vokalna muzika renesanse i njena izvođačka praksa (A reneszánsz ének és előadói gyakorlata)* című diplomamunkáját. 1961-től 1996-ig a szabadkai Zeneiskola tanára volt, emellett 1968-tól 1999-ig vezette a Pro Musica Kamarakórust. Többször is díjazták munkásságáért, számos elismeréséből néhány díj: Szabadka Város Októberi Díja (1974), Bodrogvári Ferenc-díj az 1988-as évre (1989), Szabadka Város Díszpolgára (2001), Magyar Életfa díj (2011), A Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje (2011). Égető Gabriella 2024. október 8-án hunyt el Szabadkán.

A Pro Musica Kamarakórust 1968 decemberében alapította néhány zenekedvelő, akik között ott volt Égető Gabriella is. A kórus repertoárjában reneszánsz, barokk és 20. századi zeneszerzők művei szerepelnek. Égető Gabriella vezetésével a kórus 1969 óta számos kórusversenyen vett részt és nyert díjakat. Felléptek az akkori Jugoszlávia területén, de külföldön is. Sikeres együttműködést folytattak a belgrádi Pro Musica Kamarazenekarral, melynek karmestere Đura Jakšić volt. Amíg Égető Gabriella vezényelte a kórust, mintegy 565 fellépésük volt. A következő karmesterek folytatták a munkát a Pro Musica Kamarakórussal Égető Gabriella után: Gubena Éva (1999–2000), Huszár Elvira (2000–2001), Krizsák Irén (2001–2002), Dévity Zoltán (2002–2003), Paskó Csaba (2003–2011) és Csikós Krisztina (2012-től). A kórus elnökei az alapításától napjainkig: Franjo Vujkov, dr. Fürstner István, Katarina Čović, Tumbász Gabriella, Csikós Krisztina. A kórus néhány elismerése: A kultúra szikrája (1974), Szabadka Város Októberi Díja (1981), Szabadka Város Pro Urbe díja (1996). Székely Mária, a Szabadkai Zeneiskola nyugalmazott zongoratanára és a Pro Musica kórus régi tagja, Égető Gabriella örököseinek beleegyezésével, 2025 első felében a Szabadkai Városi Múzeumnak ajándékozta a zenepedagógia és a kórustörténet kiemelkedő alakjának néhány személyes tárgyát.³ E tárgyak között Égető Gabrielláról és a Pro Musica kórusról szóló újságcikkek is találhatók. Ezen anyagok rendszerezése volt a jelen bibliográfia összeállításának kiindulópontja. A bibliográfia összeállítását Tumbász Gabriella is segítette, aki kezdettől fogva nyilvántartást vezetett a kórus fellépéseiről, melyben a fellépések adatait, dokumentumfotóit, műsorkatalógusait, illetve az azokról megjelent újságkivágásokat gyűjtötte össze.⁴ Bibliográfiánk anyaga, mindent

3 Köszönet Hényel Máriának és Égető Gabriella örököseinek.

4 Köszönet Tumbász Gabriellának, aki a kórus alapításától 1975-ig felölelő időszak anyagát hozta el feldolgozásra.

összevetve, a Szabadkai Városi Múzeum gyűjteményéből, magángyűjteményből, a Szabadkai Városi Múzeum szakkönyvtárának állományából, a Szabadkai Városi Könyvtár állományából és a Vajdasági Magyar Digitális Adatbázisból lett összegyűjtve. Az anyag feldolgozása a bibliográfiai leírásra vonatkozó nemzetközi szabványok szerint történt.

Ez a bibliográfia 272 bibliográfiai egységen keresztül tanúskodik mgr. Égető Gabriella és a Pro Musica Kamarakórus sokéves sikeres munkásságáról. A bibliográfia három részre oszlik: I. Égető Gabriella művei, II. Égető Gabrielláról és a Pro Musica Kamarakórusról, III. Mutatók. Az első egységben az anyag három részre tagolódik: 1. Magiszteri dolgozat (1 tétel), 2. Adalékok a monografikus és időszaki kiadványokban (3 tétel), 3. Interjúk, nyilatkozatok (ezen belül az Adalékok a monografikus és időszaki kiadványokban, 62 tétellel). A monografikus kiadványok (1 tétel) és az Adalékok a monografikus és időszaki kiadványokban (205 tétel) alkotják a bibliográfia második részét. A név-, a tárgymutató és az időszaki kiadványok mutatója a harmadik egység részét képezi. Az első részben a bibliográfiai tételek időrendi sorrendben, ugyanabban az évben megjelent írások pedig betűrend szerint vannak elrendezve. A második egység bibliográfiai tételeinek rendezésénél elsőbbséget élvez a szerző vezetéknévének betűrendje szerinti besorolás.

Slika 1. Gabrijela Egete, fotograf Pal Molnar Međeri (Horváth 2001: 5)

Figure 1. Gabriella Égető, photograph by Pal Molnar Međeri (Horváth 2001: 5)

Slika 2. Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete na koncertu u Muzičkoj školi u Subotici 7. marta 1969. godine povodom Dana žena (iz dokumentacije Gabrijele Tumbas o Kamernom horu „Pro musica”)

Figure 2. Chamber Choir “Pro Musica” with conductor Gabriella Égető at a concert at the Music School in Subotica on 7 March 1969 on the occasion of Women’s Day (from Gabrijela Tumbas’ documentation on the Chamber Choir “Pro Musica”)

Slika 3. Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete na koncertu u Galeriji Fresaka u Beogradu 13. decembra 1971. godine, fotograf V. Savatić (iz dokumentacije Gabrijele Tumbas o Kamernom horu „Pro musica”)

Figure 3. The “Pro Musica” Chamber Choir conducted by Gabriella Égető at a concert in the Gallery of Frescoes in Belgrade on 13 December 1971, photograph by V. Savatić (from Gabriella Tumbas’s documentation on the “Pro Musica” Chamber Choir)

Slika 4. Kamerni hor „Pro musica” sa dirigentom Gabrijelom Egete na koncertu na Međunarodnom festivalu horova u velškom gradu Llangollen, 1974. godine (iz dokumentacije Gabrijele Tumbas o Kamernom horu „Pro musica”)

Figure 4. The “Pro Musica” Chamber Choir with conductor Gabriella Égető at a concert at the International Choir Festival in Llangollen, Wales, 1974 (from Gabriella Tumbas’ documentation on the “Pro Musica” Chamber Choir)

IN MEMORIAM DR JUDIT RAFAI (RAFFAI JUDIT, 1966–2025)

Sa velikom tugom se opraštamo od etnologinje dr Judite Rafai.

Rođena je 1966. godine u Subotici. Diplomirala je na Katedri za hungarologiju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, a etnologiju na Univerzitetu „Lorand Etveš” u Budimpešti, gde je i doktorirala. U Gradskom muzeju Subotica je bila zaposlena od 2003. do 2013. godine na radnom mestu muzejskog pedagoga, nakon čega je prešla da radi na Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici, gde je prenosila generacijama studenata ljubav prema narodnoj kulturi.

Pamtićemo je po njenoj posvećenosti, kolegijalnosti i angažovanosti, po njenom vedrom duhu i njenom radu. Tokom godina provedenih u Gradskom muzeju Subotica Judit Rafai je posredovala između muzejskih izložbi i publike, a bavila se i naučnim radom iz područja muzejske pedagogije i etnologije. Ostavila je neizbrisiv trag u programskoj delatnosti, razvijanju muzejske struke i pedagoške prakse našeg muzeja. Autor je nekoliko važnih izložbi i publikacija, a radove je objavljivala i u muzejskom časopisu *Museion*. Deo svojeg radnog angažmana svesrdno je uložila u postojanje i funkcionisanje Gradske suvenirnice, koja je delovala u okviru Gradskog muzeja Subotica od 2004. godine, a nalazila se u prizemlju Gradske kuće. U ovoj izložbeno-prodajnoj galeriji sarađivala je kao konsultant vezan za odabir suvenira te kao autor i organizator izložbi na temu tradicionalne kulture, narodnih rukotvorina i starih zanata. Svojim socijalnim veštinama ostvarila je kvalitetne međuljudske odnose kako sa kolegama, tako i sa publikom. Njenim odlaskom ostali smo bez velike stručnjakinje, koleginice i prijateljice.

Dr Judit Rafai je sahranjena na Bajskom groblju u Subotici.

IN MEMORIAM DR. RAFFAI JUDIT (1966–2025)

Mély szomorúsággal búcsúzunk dr. Raffai Judit néprajzkutatótól.

Dr. Raffai Judit 1966-ban született Szabadkán. Az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén diplomázott, majd Budapesten az Eötvös Loránd Tudományegyetem néprajz szakán újabb diplomát, illetve doktori címet szerzett. A Szabadkai Városi Múzeumban 2003 és 2013 között dolgozott múzeumpedagógusként, ezt követően a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karra került, ahol hallgatók generációinak adta át a népi kultúra iránti szeretetet.

Raffai Juditra szeretettel fogunk emlékezni elhivatottságáért, kollegialitásáért, derűs lelkületéért és nem utolsósorban munkásságáért. A Szabadkai Városi Múzeumban eltöltött évei alatt Judit közvetítő szerepet játszott a múzeumi kiállítások és a közönség között, ugyanakkor tudományos munkát is végzett a múzeumpedagógia és az etnológia területén. Kitörölhetetlen nyomot hagyott múzeumunk szakmai és pedagógiai gyakorlatának fejlesztésében, és intézményünk programtevékenységében. Több fontos kiállítás és kiadvány szerzője volt, tanulmányait a *Museion* című múzeumi folyóiratban is publikálta. Munkájának egy részét szívvel-lélekkel a Városi Ajándékbolt működtetésébe és fennmaradásába fektette, amely 2004-től a Szabadkai Városi Múzeum keretében, a Városháza földszintjén működött. Ebben a kiállításra és eladásra szolgáló galériában tanácsadóként vett részt az árusított emléktárgyak kiválasztásában, ugyanakkor az itt bemutatott, a hagyományos kultúra, a népi kézművesség és a régi mesterségek témáját feldolgozó kiállítások szerzőjeként és szervezőjeként is működött. Szociális készségei révén értékes emberi kapcsolatokat alakított ki munkatársaival és a közönséggel egyaránt. Távozásával nagy szakembert, kolléganőt és barátot veszítettünk el.

Dr. Raffai Juditot a szabadkai Bajai úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Izložbe / Kiállítások

2006. *Subotički fotografi u svetlu svadbenih fotografija (1862–1940)* / Szabadkai fényképészek az esküvői fényképek tükrében (1862–1940) (autorska izložba / szerzői kiállítás); Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum

2011. *Grad biciklista – istorijski, etnološki i umetnički aspekti bicikla u Subotici* / A biciklisek városa – A kerékpár történeti, néprajzi és művészeti aspektusai Szabadkán (koautor / társszerző); Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum

2012. *Anđeli i jaganjci – kakve su bile subotičke božićne jelke u godinama između 1859. i 1975.* / Angyalok és bárányok – avagy milyenek voltak a szabadkai karácsonyfák az 1859 és 1975 közötti években? (autorska izložba / szerzői kiállítás); Suvenirnica / Emléktárgybolt

2013. *Sasvim belo – narodne rukotvorine Valerije Šebek, pletena čipka i beli vez* / Csupa fehér – Sebők Valéria népi iparművész hímzései és fonott csipkéi (autorska izložba / szerzői kiállítás); Suvenirnica / Emléktárgybolt

2013. *Putevi i kulture – Kulturne vrednosti Kiškunhalaškog i Severnobačkog okruga* / Utak és kultúrák – A Kiskunhalasi járás és az Észak-bácskai körzet kulturális értékei (koautor / társszerző); Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum

2014. *Rišelje – mašinski vez Valerije Bardoš* / Richelieu – Bárdos Vali gépi hímzései (autorska izložba / szerzői kiállítás); Suvenirnica / Emléktárgybolt

Tekstovi u časopisu Gradskog muzeja Subotica *Museion*

A Szabadkai Városi Múzeum *Museion* című folyóiratában megjelent munkái

1. *A szabadkai fényképészek az esküvői fényképek tükrében* című kiállítás múzeumpedagógiai terve / Mogućnosti rada muzejskog pedagoga predstavljene u okvirima izložbe *Istorijat subotičkih fotografija u svetlu svadbenih fotografija (1862–1940)*. *Museion* 5, 2006, 211–226.
2. A vajdasági magyar mesekutatás története. *Museion* 8, 2009, 103–117.
3. A száz évvel ezelőtt született Ortutay Gyula vajdasági kötődései. *Museion* 9, 2010, 145–157.
4. Szociális állapot, identitás és női divat: adatok a Subotica városi női divatjához az 19. század második feléből és az első két évtizedéből. *Museion* 10, 2011, 113–123.
5. Népi hagyományok – A népi hagyományok elnevezésű választható tantárgy programja az általános iskola magyar nyelvű első és második osztálya számára. *Museion* 11, 2012, 64–79.

Publikacije koje su objavljene u izdanju Gradskog muzeja Subotica

A Szabadkai Városi Múzeum kiadásában megjelentetett publikációi

1. *Subotički fotografi u svetlu svadbenih fotografija (1862–1940)* [katalog] / Szabadkai fényképészek az esküvői fényképek tükrében (1862–1940) [katalógus], 2005.
2. Kosztolányi és Szabadka (Pedagógiai füzetek 3.), 2009.
3. Szabadkai mesterségek (Pedagógiai füzetek 1.), 2009.
4. *Anđeli i jaganjci – kakve su bile subotičke božićne jelke u godinama između 1859. i 1975.* [katalog] / Angyalok és bárányok – avagy milyenek voltak a szabadkai karácsonyfák az 1859 és 1975 közötti években? [katalógus], 2012.
5. *Városok a pusztában: A Kiskunhalasi járás és az Észak-bácskai körzet kulturális értékei* / Градови на нископ: Културне вредности Кишкунхалашког и Севернобачког округа (koautor i urednik / társszerző és szerkesztő); Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum, Kiskunhalas: Thorma János Múzeum, 2013.
6. Svakodnevna upotreba bicikla u Subotici – A kerékpár mindennapi használata Szabadkán. In: *Grad biciklista: istorijski, etnološki i umetnički aspekti bicikla u Subotici* [katalog] / A biciklisek városa: a kerékpár történeti, néprajzi és művészeti aspektusai Szabadkán [katalógus], 2014.
7. *Séta Kosztolányival* (koautor / társszerző); Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum, Újvidék: Forum Könyvkiadó Intézet, 2014.
8. *Komponovane fotografije – subotički fotografi od 1860. do 1941. godine* / Megkomponált fényképek – Szabadkai fényképészek 1860 és 1941 között, 2014.

Ljubica Vuković Dulić

ИЗЛОЖБЕНА ДЕЛАТНОСТ

KIÁLLÍTÁSOK

IZLOŽBENA DELATNOST

EXHIBITIONS

АУТОРСКЕ ИЗЛОЖБЕ
SZERZŐI TÁRLATOK
AUTORSKE IZLOŽBE
EXHIBITIONS

Istoricizam u Subotici – tematska izložba
Historizmus Szabadkán – időszaki kiállítás
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
13. 5. 2022 – 01. 02. 2025. / 2022. 5. 13. – 2025. 02. 01.
Autori / Szerzők: dr. Olga K. Ninkov, Ljubica Vuković Dulić,
dr. Korhecz Papp Zsuzsanna
Grafčki dizajn / Grafikai tervező: Lality Csaba
Foto / Fotó: Svetlana Kolović
Restauratori / Restaurátorok: dr. Korhecz Papp Zsuzsanna
(slikarstvo / festészet), Molnár Imre, Ábrahám Gergő (drvo / fa), Gyurik Melinda (papir / papír), Kovács József és Mészáros Rudolf (vitraž / színes üveglak)
Prevod / Fordítás: Kristina Vlahović, Sebők Viktória,
dr. Hicsik Dóra, Viktorija Šimon Vuletić
Lektor / Lektorálás: Mihályovity Anikó, Klara Dulić Šefčić
Filmovi / Filmek: učenici Gimnazije „Svetozar Marković”,
Gimnazije „Deže Kostolanji” i Srednje muzičke škole,
studenti Učiteljskog fakulteta na mađarskom nastavnom
jeziku / a Svetozar Markovic Gimnázium, a Kosztolányi
Gimnázium és a Zeneiskola középiskolásai, a Magyar
Tannyelvű Tanítóképző Kar hallgatói
Tehnički saradnici / Műszaki munkatársak: Horváth K.
Ferenc, Bajári Eszter, Horváth Eleonóra
U okviru Interreg projekta *Istoricizam u Bačkoj* /
A Historizmus a Bácskában című Interreg projekt keretében
(HUSRB/1903/33/0040)

Akvizicije Gradskog muzeja Subotica 2014–2023. (izbor) –
tematska izložba
Válogatás a Szabadkai Városi Múzeum szerzeményeiből
2014–2023 – időszaki kiállítás
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
30. 11. 2023 – 15. 03. 2024. / 2023. 11. 30 – 2024. 03. 15.
Autori / Szerzők: Slađana Aleksić, Neda Dimovski,
dr. Hicsik Dóra, Kubičковиć Ákos, dr. Kajdoci Lovász
Gabriella, dr. Olga K. Ninkov, dr. Papp Árpád, Ljubica
Vuković Dulić
Saradnici / Munkatársak: Lality Csaba, Horváth K. Ferenc

POČETAK I KRAJ 50 A KEZDET ÉS A VÉG

50 godina od ukidanja subotičkog tramvaja

Postavka fotografija i predmeta iz zbirke Gradskog muzeja Subotica, te iz privatnog vlasništva, u okviru izložbe „Istorizam u Subotici“

50 éve szüntették meg a szabadkai villamost

A Szabadkai Városi Múzeum gyűjteményéből és magántulajdonból származó, a szabadkai villamosra vonatkozó tárgyak és fotók kiállítása a *Historizmus Szabadkán* című tárlat keretében

Početak i kraj – 50 godina od ukidanja subotičkog tramvaja – izložba fotografije subotičkih fotografa, Edvarda Kirbusa i Zlatka Jovanova (1949–2014), nastalih 2. aprila 1974. te predmeta iz zbirke muzeja i onih donetih od strane stanovništva

A kezdet és a vég – 50 éve szüntették meg a szabadkai villamost – Edvard Kirbus és Zlatko Jovanov (1949–2014) szabadkai fényképészek 1974. április 2-án készült fotóinak, valamint a múzeum gyűjteményéből és a lakosság köréből származó tárgyak kiállítása
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
4. 4. 2024 – 22. 8. 2024. / 2024. 4. 4. – 2024. 22. 15.

Autor / Szerző: dr Olga K. Ninkov

Dizajn plakata i pozivnice / A plakát és a meghívó tervezője: Lality Csaba

Tehnički saradnici / Műszaki munkatársak:

Ivković Ilijana, Horváth K. Ferenc

Otvorili / Megnyitották: Kubičević Ákos,

Edvard Kirbus

Ukus prošlosti – Julije Korhec (1899–1973) – tematska izložba

A múlt íze – Korhec Gyula (1899–1973) – időszaki kiállítás

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
5. 4. 2024 – 15. 7. 2024. / 2024. 4. 5. – 2024. 7. 15.

Autori / Szerzők: dr. Korhec Papp Zsuzsanna,
Kubičković Ákos

Foto / Fotó: Svetlana Kolović

Grafički dizajn / Grafikai tervező:

dr. Korhec Papp Zsuzsanna

Prevod / Fordítás: Kubičković Ákos, Papp Sarolta

Tehnički saradnici / Műszaki munkatársak:

Horváth K. Ferenc, Lality Csaba

Otvorili / Megnyitották: Stevan Mačković

Putovanje kroz vreme – stalna etnološka postavka

Időutazás – állandó néprajzi tárlat

Gradiški muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum

2. 9. 2024. – / 2024. 9. 2. –

Autor / Szerző: dr. Papp Árpád

Vizuélno rešenje izložbe / A kiállítás látványterve:

Papp Katalin, dr. Papp Árpád

Stručni saradnik / Szakmunkatárs: Horváth Andor

Restaurator / Restaurátor: dr. Korhecz Papp Zsuzsanna

Foto / Fotó: Kolović Svetlana

Grafički dizajn / Grafikai tervező: Sutus Pesti Emma

Prevod / Fordítás: Mačković Papp Márta,

Ljubica Vuković Dulić, Zakinszky Toma Viktória

Lektori / Lektorálás: Bojana Đorojević,

Mačković Papp Márta, Ljubica Vuković Dulić,

Zakinszky Toma Viktória

Tehnički saradnici / Műszaki munkatársak:

Horváth K. Ferenc, Horváth Eleonóra, Bajári Eszter

Otvorili / Megnyitották: dr. Kemecsi Lajos,

Bogdan Šekarić, Góli Csilla, Kudlik Zoltán

Sjećanje na dr. Belu Šturca – kamerna izložba
 Dr. Sturc Béla emlékkiállítás – kamarakiállítás
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 11. 9. 2024 – / 2024. 9. 11. –
 Autori / Szerzők: dr. Kajdocsi Lovász Gabriella,
 Sladana Aleksić
 Grafički dizajn / Grafikai tervező: Lality Csaba
 Tehnički saradnici / Műszaki munkatársak:
 Horváth K. Ferenc, Bajári Eszter, Horváth Elenonóra
 Otvorili / Megnyitották: prof. dr. Czékus Géza,
 dr. Milica Rat

IZLOŽBA-KIÁLLÍTÁS-EXHIBITION

PEJZAŽI, PORTRETI I ANIMALISTIČKI PRIKAZI

POVODOM 130 GODINA OD
ROĐENJA LAJOŠA HUŠVETA
I 30 GODINA OD SMRTI
GABORA ALMAŠIJA

TÁJKÉPEK, ARCKÉPEK ÉS ÁLLATÁBRÁZOLÁSOK

HUSVÉTH LAJOS SZÜLETÉSÉNEK 130. ÉS ALMÁSI GÁBOR
HALÁLÁNAK 30. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

GRADSKI MUZEJ SUBOTICA, GALERIJA MAĐARSKE LIKOVNE UMETNOSTI U VOJVODINI
SZABADKAI VÁROSI MÚZEUM, VAJDASÁGI MAGYAR KÉPTÁR

2024 / 2025

Pejzaži, portreti i animalistički prikazi – povodom 130 godina od rođenja Lajoša

Hušveta i 30 godina od smrti Gabora Almašija – tematska izložba

Tájképek, arcképek és állatábrázolások – Husvéth Lajos születésének 130. és Almási Gábor halálának 30. évfordulója alkalmából – időszaki kiállítás

Gradski muzej Subotica, Galerija mađarske likovne umetnosti u Vojvodini (1830–1930) / Szabadkai Városi Múzeum, Vajdasági Magyar Képtár (1830–1930)

14. 11. 2024 – / 2024. 11. 14. –

Autori / Szerzők: dr. Olga K. Ninkov,
Ljubica Vuković Dulić

Restaurator / Restaurátor:

dr. Korhecz Papp Zsuzsanna

Foto / Fotó: Svetlana Kolović

Grafički dizajn / Grafikai tervező: Lality Csaba

Prevod / Fordítás: Mácsai Tibor,

Viktorija Šimon Vuletić

Tehnički saradnici / Műszaki munkatársak:

Ilijana Ivković, Aleksandar Cvijin, Lality Csaba

Otvorila / Megnyitotta: dr. Baranyi Anna

ALMÁSI GÁBOR (1911–1994)

Kiállítás
Almási Gábor
szobrászművész
halálának 30.
évfordulója
alkalmából

Képválogatás:

Lality Csaba

dr. Ninkov K. Olga

Szöveg:

dr. Ninkov K. Olga

Fotó:

Kolovics Svetlana

Lektor:

Kajdócsi Lovász Gabriella

Korrektor:

Huszka Márta

Formatervezés:

Lality Csaba

2024 / 2025

A pannókiállítás a Magyar Nemzeti Tanács anyagi támogatásával jött létre

Vajar Gabor Almaši (1911–1994) – izložba panoa povodom 30 godina od smrti umetnika
Almási Gábor szobrászművész (1911–1994) – pannókiállítás a művész halálának 30. évfordulója alkalmából

Dom učenika „Ištvan Kasap”, Totovo selo / Kaszap István Kollégium, Tóthfalu

14. 11. 2024. / 2024. 11. 14.

Mesna zajednica Orom, Dan sela / Oromi Helyi Közösség, Falunap

15. 11. 2024. / 2024. 11. 15.

Foto / Fotó: Svetlana Kolovics

Urednik i autor teksta / Szerkesztő és szövegíró:

dr. Ninkov K. Olga

Grafički dizajn / Grafikai tervező: Lality Csaba

Ptičji svet Subotice – ptice urbanih sredina – tematska izložba

Szabadka madárvilága – madarak urbánus környezetben – időszaki kiállítás

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
20. 12. 2024 – 10. 8. 2025. / 2024. 12. 20. – 2025. 08. 10.

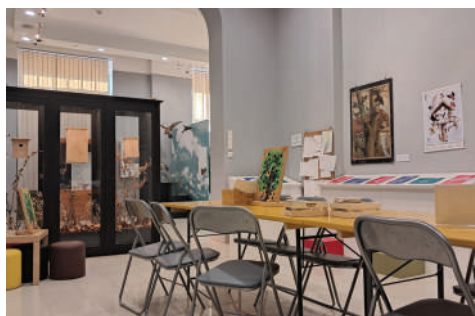
Autori / Szerzők: dr. Kajdócsi Lovász Gabriella,
Sladana Aleksić

Grafički dizajn / Grafikai tervező: Lality Csaba
Fordítás / Prevod: Rajsli Emese

Lektori / Lektorálás: Bojana Đorojević, Huszka Márta
Tehnički saradnici / Műszaki munkatársak:

Bajári Eszter, Aleksandar Cvijin, Horváth Eleonóra,
Ilijana Ivković, Vörös Dezső

Otvorili / Megnyitották: Slavko Spasić,
mgr. Hulló István

Subotički sport na prelomu XIX i XX veka – kamerna izložba povodom Subotičkog polumaratona
A szabadkai sport a XIX–XX. század fordulóján – kamarakiállítás a Szabadkai Félmaraton alkalmából
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 23. 8. 2024 – 30. 9. 2024. / 2024. 8. 23. – 2024. 9. 30.
 Autor / Szerző: Mirko Grlica, Kubičković Ákos
 Foto / Fotó: Fotografska grada Gradskog muzeja Subotica / A Szabadkai Városi Múzeum fotógyűjteménye
 Grafički dizajn / Grafikai tervező: Lality Csaba
 Tehnički saradnik / Műszaki munkatárs: Horváth K. Ferenc

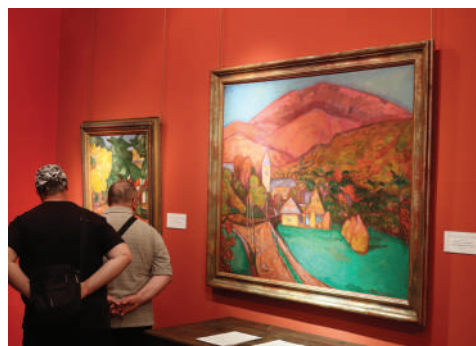
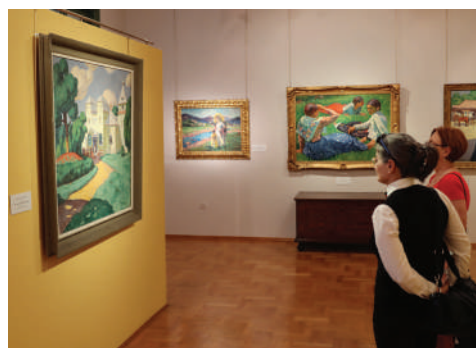
Istoricizam u Subotici – izložba panoa u okviru proslave 100 godina od osnivanja sela Kelebija
Historizmus Szabadkán – pannókiállítás Kelebia falu megalapításának 100. évfordulója alkalmából
 Kelebija, Mađarska / Kelebia, Magyarország
 4. 12. 2024 – 12. 12. 2024. / 2024. 12. 4. – 12. 12. 2024.
 Autori / Szerzők: dr Olga K. Ninkov, Ljubica Vuković Dulić, dr. Korhecz Papp Zsuzsanna
 Foto / Fotó: Svetlana Kolović
 Grafički dizajn / Grafikai tervező: Lality Csaba
 Saradnici u instalaciji / A tárlat felállítása: Horváth Andor, Lality Csaba

ГОСТУЈУЋЕ ИЗЛОЖБЕ
VENDÉGIÁLLÍTÁSOK
GOSTUJUĆE IZLOŽBE
GUEST EXHIBITIONS

Remek dela Umetničke kolonije Nađbanja iz privatnih zbirki
Nagybányai remekművek magángyűjteményekből
Gradski muzej Subotica, Galerija mađarske likovne
umetnosti u Vojvodini (1830–1930) / Szabadkai Városi
Múzeum, Vajdasági Magyar Képtár (1830–1930)
14. 5. 2024 – 30. 6. 2024. / 2024. 5. 14. – 2024. 6. 30.
Autor / Szerző: Eleni Korani
Kustos domaćin / Kurátor a múzeum részéről:
dr. Ninkov K. Olga
Otvorili / Megnyitották: dr. Pásztor Bálint,
dr. Pacsay-Tomassich Orsolya, dr. Vigh Annamária,
Eleni Korani

Šta se krije ispod ravnice?

Mi rejtőzik a síkság alatt?

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum

7. 8. 2024 – 31. 10. 2024. / 2024. 8. 7. – 2024. 10. 31.

Autor / Szerző: dr Ivan Dulić

Kustosi domaćini / Kurátorok: Slađana Aleksić,

dr. Kajdocsi Lovász Gabriella

Prevod / Fordítás: Rajsli Emese

Lektorisanje / Lektorálás: dr. Kajdocsi Lovász Gabriella

Korektura / Korrektúra: Izabela Papdi

Grafički dizajn / Grafikai tervezés: mr Vladislav Gajić,

mr Milena Dunčić

Plakat / Plakát: Lality Csaba

Fotografije / Fényképek: Tijana Dulić,

mr Vladislav Gajić

Saradnici / Munkatársak: Miša Dulić, Svetlana Kolović,

Horváth K. Ferenc, Ines Dragić

Partnerska institucija / Együttműködő intézmény:

NTC NIS Naftagas d.o.o, Novi Sad / Újvidék

Otvorili / Megnyitották: Leonid Stulov,

prof. dr Dejan Prelević

ПРОМОЦИЈЕ, ПРЕДАВАЊА И ДРУГА ДОГАЂАЊА
BEMUTATÓK, ELŐADÁSOK ÉS MÁS ESEMÉNYEK
PROMOCIJE, PREDAVANJA I DRUGA DOGAĐANJA
PROMOTIONS AND EVENTS

Viktorija Šimon Vuletić: *Tibor Sekelj – život i rad* –
promocija knjige
Viktorija Šimon Vuletić: *Székely Tibor – élete és
munkássága* – könyvbemutató
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
14. 2. 2024. / 2024. 2. 14.
Učesnici / Résztevők: Viktorija Šimon Vuletić,
Đorđe Dragojlović
Organizator / Szervező: Viktorija Šimon Vuletić

Iso Planić: *Siguran korak 2.* – promocija planinarskog
priručnika / hegymászótankönyv-bemutató
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
28. 2. 2024. / 2024. 2. 28.
Moderator/ Moderátor: Andrea Štraka
Učesnik / Résztevő: Kubičković Ákos
Organizator / Szervező: Planinarski klub „Spartak” i
Gradski muzej Subotica / Spartacus Hegymászó Klub
és a Szabadkai Városi Múzeum

Žene u muzičkom životu Subotice – Neli Gaboš Farkaš,
Marija Budanovič, Kora Milko – predavanje
Nők Szabadka zenei életében – Farkasné Gábos Nelly,
Budánovits Mária, Milkó Cora – előadás
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
7. 3. 2024. / 2024. 3. 7.
Predavač / Előadó: Pekár Tibor
Organizator / Szervező: dr Olga K. Ninkov

Vladimir Todorović: *Dnevnički zapisi Yohanana
Lakicevica* – promocija kataloga / katalógusbemutató
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
20. 3. 2024. / 2024. 3. 20.
Učesnici / Résztevők: Vladimir Todorović,
Mirjana Rodić

„Carstvo dobre hrane” – „29. Novembar” – uspomene na subotičku industriju mesa i konzervi – spomen veče „A kiváló étek császársága” – November 29 – A szabadkai hús-és konzervipar emlékei – emlékest
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
8. 5. 2024. / 2024. 5. 8.

Učesnici / Résztevők: Barna Antal, Dejan Mrkić
Organizator / Szervező: dr. Korhec Papp Zsuzsanna

Slađana Aleksić, Čaba Lalić, Gabrijele Kajdoči Lovas:
Priroda i čovek – promocija muzejsko-pedagoške publikacije

Kajdocsi Lovász Gabriella, Slađana Aleksić,
Lality Csaba: *A természet és az ember* –
múzeumpedagógiai kiadvány bemutatója
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
15. 5. 2024. / 2024. 5. 15.

Učesnici / Résztevők: Slađana Aleksić, Lality Csaba,
dr. Kajdocsi Lovász Gabriella, učenici osnovnih škola /
általános iskolák tanulói
Organizatori / Szervezők: dr. Kajdocsi Lovász Gabriella,
Slađana Aleksić
Uoči Međunarodnog dana muzeja / A múzeumok
világnapja alkalmából

Museion 21 – promocija zbornika / folyóiratbemutató
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
18. 5. 2024. / 2024. 5. 18.

Učesnici / Résztevők: Ljubica Vuković Dulić,
dr. Korhec Papp Zsuzsanna, Neda Dimovski,
dr. Hicsik Dóra, Viktorija Šimon Vuletić,
Kubičković Ákos, dr. Olga K. Ninkov
U okviru programa Noći muzeja na Međunarodni dan
muzeja / A Múzeumok éjszakája rendezvény keretében
a múzeumok világnapján

Akvizicije Gradskog muzeja Subotica, izbor (2014–2023)
– promocija kataloga

*Válogatás a Szabadkai Városi Múzeum szerzeményeiből
(2014–2023)* – katalógusbemutató
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
18. 5. 2024. / 2024. 5. 18.

Governik / Felszólaló: dr. Hicsik Dóra,
dr. Olga K. Ninkov
U okviru programa Noći muzeja na Međunarodni dan
muzeja / A Múzeumok éjszakája rendezvény keretében
a múzeumok világnapján

Srednjovekovni i renesansni dvorski plesovi – program izložbe Istoricismam u Subotici
Középkori és reneszánsz táncok – a Historizmus Szabadkán kiállítás programja
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 18. 5. 2024. / 2024. 5. 18.

Učesnici / Résztevők: Društvo za negovanje srednjovekovnih tradicija „Sveti Longin” / Szent Longinus Középkori Hagymányörző Egyesület
 U okviru programa Noći muzeja / A Múzeumok éjszakája rendezvény keretében

In Taberna – koncert
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 18. 5. 2024. / 2024. 5. 18.

Učesnici / Résztevők: Vokalni ansambl „Quadrivia”, Sombor / Quadrivia Énekegyüttes, Zombor
 U okviru programa Noći muzeja / A Múzeumok éjszakája rendezvény keretében

Penjanje na veštačkoj steni, saradnja sa Planinarskim klubom „Spartak”
 Műszikla-mászás, Spartacus Hegymászó Klub bemutatója

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 18. 5. 2024. / 2024. 5. 18.

Vojvodanski učesnici likovne kolonije u Nadbanji – predavanje

A Nagybányai Művésztelep vajdasági résztvevői – előadás

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 28. 5. 2024, 30. 5. 2024. / 2024. 5. 28., 2024. 5. 30.

Predavač / Előadó: dr Olga K. Ninkov

U okviru izložbe Remek dela Umetničke kolonije Nadbanja iz privatnih zbirki / A Nagybányai remekművek magángyűjteményekből kiállítás keretében

Tihomir Mišić: *Prvi vek subotičkog rvanja* – promocija knjiga / könyvbemutató
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 29. 5. 2024. / 2024. 5. 29.
 Učesnici / Résztvevők: Tihomir Mišić,
 Sreten Damjanović, Davor Štefanek, Slaven Dželebdžić,
 Ana Dželebdžić
 Organizator / Szervező: Kubičković Ákos
 U okviru izložbe *Ukus prošlosti – Julije Korhec (1899–1973)* / *A múlt íze – Korhec Gyula (1899–1973)* kiállítás keretében

Korhec Papp Zsuzsanna (ed): *Vitraži* – promocija zbornika konferencije
 Korhec Papp Zsuzsanna (ed): *Festett üveglablakok – konferenciakötet-bemutató*
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 13. 6. 2024. / 2024. 6. 13.
 Organizator i govornik / Szervező és felszólaló:
 dr. Korhec Papp Zsuzsanna
 U okviru programa za Svetski dan secesije /
 A szecesszió világnapja alkalmából

Da li su Neoši iz Nadbanje bili fovisti, odnosno divljaci?
 – predavanje
Fauve-ok, azaz „Vadak” voltak-e a nagybányai Neósok?
 – előadás
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 15. 6. 2024. / 2024. 6. 15.
 Predavač / Előadó: Barki Gergely
 Organizator / Szervező: Eleni Korani,
 dr Olga K. Ninkov

Komunikacija sa publikom na primeru izložbi Arheološkog odeljenja – predavanje
Kommunikáció a közönséggel a Régészeti osztály kiállításainak példán keresztül – előadás
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 9. 7. 2024. / 2024. 7. 9.
 Predavač / Előadó: Neda Dimovski
 U okviru programa „Erazmus+” Muzeja grada Pregrade / A Predgradai Városi Múzeum Erasmus+ programja keretében

Muzejska pedagogija na temu secesije – predavanje
Múzeumpedagógia a szecesszió témájára – előadás
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 9. 7. 2024. / 2024. 7. 9.

Predavač / Előadó: dr Olga K. Ninkov

U okviru programa „Erasmus+” Muzeja grada
 Pregrade / A Predgradai Városi Múzeum Erasmus+
 programja keretében

Muzej grada Pregrade – kultura, nasleđe i projekti – predavanje

Pregrada város múzeuma – kultúra, örökség és projektek – előadás

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 10. 7. 2024. / 2024. 7. 10.

Predavač / Előadó: dr Davor Špoljar

U okviru programa „Erasmus+” Muzeja grada
 Pregrade / A Predgradai Városi Múzeum Erasmus+
 programja keretében

Muzičko dvorište – koncert

Muzsikáló udvar – koncert

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 2. 9. 2023. / 2023. 9. 2.

Učesnici / Résztevők: profesori i učenici Muzičke škole Subotica, učenici OŠ „10. oktobar”, Ansambl „Kamaraš”, Kamerni hor „Pro Musica” / A Szabadkai Zeneiskola tanárai és diákjai, az Október 10. Á. I. diákjai, Kamarás Együttes, Pro Musica Kamarakórus
 Organizatori / Szervezők: Društvo klasične muzike Zanatsko-kulturnog udruženja „Lanji Erne”, Subotica, Gradski muzej Subotica / Lányi Ernő Iparos Művelődési Egyesület Hang Klasszikus Zenei Társulata, Szabadka, Szabadkai Városi Múzeum

Veče sa geologom Ivanom Dulićem – stručno vođenje i projekcija dokumentarnog filma Dolina vulkana na planinskim vencima istočnog Sajana

Egy este Ivan Dulić geológussal – szakmai tárlatvezetés és a Vulkánvölgy a Kelet-Szaján hegynyomlaton (Szibéria) című dokumentumfilm vetítése

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 3. 9. 2024. / 2024. 9. 3.

Predavač / Előadó: dr Ivan Dulić

Organizator / Szervező: Sladana Aleksić

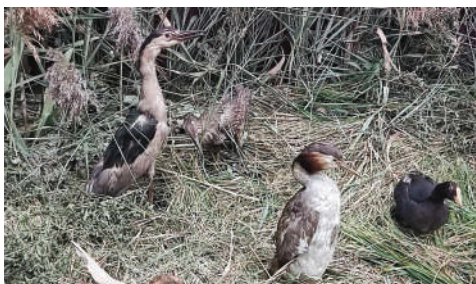
Povodom Dana grada Subotice / Szabadka város napja alkalmából

Renesansa Šturcovog herbarijuma u 21. veku – predavanje
A Sturc-gyűjtemény 21. századi reneszánsza – előadás
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 11. 9. 2024. / 2024. 9. 11.
 Predavač / Előadó: dr Milica Rat
 U okviru otvaranje kamerné izložbe *Sećanje na dr Belu Šturca / A dr. Sturc Béla emlékkiállítás*
 című kamarakiállítás megnyitója keretében

Veče sa geologom Ivanom Dulićem – stručno vođenje i projekcija dokumentarnog filma Bajkal
Egy este Ivan Dulić geológussal – szakmai tárlatvezetés és a Bajkál című dokumentumfilm vetítése
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 18. 9. 2024. / 2024. 9. 18.
 Predavač / Előadó: dr Ivan Dulić
 Organizator / Szervező: Slađana Aleksić
 Povodom Dana geologije / A geológia napja alkalmából

Prikaz živog sveta tršćaka Ludaškog jezera u vidu diorame
Dioráma a Ludasi-tó nádasának élővilágáról
 Mesna zajednica Hajdukovo / Hajdújárás Helyi Közösség
 19. 9. 2024 – 22. 9. 2024. / 2024. 9. 19. – 2024. 9. 22.
 Kustosi / Kurátorok: Slađana Aleksić,
 dr. Kajdócsi Lovász Gabriella
 U okviru programa 56. Berbanskih dana u Hajdukovu /
 Az 56. Hajdújárás Szüreti Napok programja keretében

Modernizam u Bačkoj – svečano otvaranje projekta Modernizmus a Bácskában – projektnyitó rendezvény
 Muzej „Ištván Tír”, Baja / Türr István Múzeum, Baja
 1. 10. 2024. / 2024. 10. 1.
 Učesnici / Résztevők: Csubákne Besesek Andrea,
 dr. Ninkov K. Olga, Schäfer Andrea, Döme Szabolcs,
 N. Kovács Zita
 U okviru Interreg VI-A IPA Mađarska-Srbija
 programa / Interreg VI-A IPA Magyarország-Szerbia
 program keretében

Sjedinjeni vodom – Tradicija kupanja na Paliću – predavanje
Együtt válni a vízzel – A fürdőzés hagyománya Palicson – előadás
 Savremena galerija Subotica / Kortárs Galéria Szabadka
 2. 10. 2024. / 2024. 10. 2.
 Predavač / Előadó: Kubičkovíc Ákos
 Organizator / Szervező: Savremena galerija Subotica /
 Kortárs Galéria Szabadka

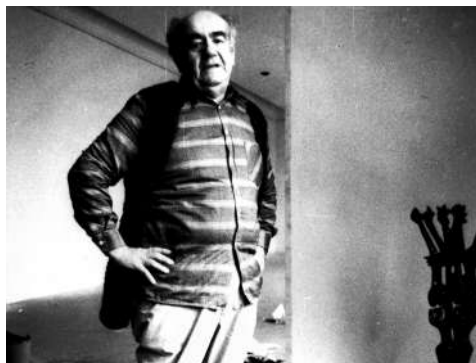
Istorija sporta na Paliću – predavanje
A palicsi sport története – előadás
 Park prirode „Palić” / Palics Természeti Park
 12. 10. 2024. / 2024. 10. 12.
 Predavač / Előadó: Kubičkovíc Ákos
 U sklopu 50. Paličkog susreta planinara / Az 50. Palicsi Hegymászó Találkozó keretében
 Organizator / Szervező: Planinarski klub „Spartak” / Spartacus Hegymászó Klub

Niko me ne pita kako sam – predavanje
Senki sem kérdezi, hogy vagyok – előadás
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 12. 10. 2024. / 2024. 10. 12.
 Učesnici / Résztevők: Sanja Mihajlović, Tihana Mladenović
 Organizator / Szervező: Udruženja građana „Pruži mi ruku” / Nyújts Kezet Egyesület
 U okviru programa Festivala mentalnog zdravlja Subotica / A Lelki Egészség Fesztivál programja keretében

Ovde se sve stalno menja, samo su promene stalne – radionica
Állandóan változik itt minden, csak a változás az, ami állandó – műhelymunka
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 16. 10. 2024. / 2024. 10. 16.
 Voditelji radionice / A műhely vezetői: Margit Mária, Szarka Mándity Krisztina
 U okviru programa Festivala mentalnog zdravlja Subotica / A szabadkai Lelki Egészség Fesztivál programja keretében

100 godina od rođenja vajara Nandora Glida (Subotica, 1924 – Beograd, 1997) – predavanje
Glid Nándor (Szabadka, 1924 – Belgrád, 1997)
szabadkai származású szobrászművész születésének 100. évfordulója – előadás
 Jevrejska opština, Subotica / Zsidó Hitközség, Szabadka
 24. 10. 2024. / 2024. 10. 24.
 Predavač / Előadó: dr Olga K. Ninkov
 U okviru programa 10. Jesenjeg festivala jevrejske kulture / A 10. Őszi Zsidó Kulturális Fesztivál programja keretében
 Organizator / Szervező: Jevrejska opština, Subotica / Zsidó Hitközség, Szabadka

Osam decenija od Sekeljevog uspona na Akonkagvu – spomen večer

Székelly Tibor nyolc évtizede hódította meg az Aconaguát – emlékest

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum

26. 10. 2024. / 2024. 10. 26.

Voditelj programa / A programot vezette:

Németh János

Učesnici / Résztvevők: Iso Planić, Đorđe Dragojlović, Stipan Milodanović, László Aranka, Nikola Perušić, učenice OŠ „Jovan Mikić” / a Jovan Mikić Á. I. tanulói
Organizator / Szervező: Društvo za esperanto „Tibor Sekelj”, Subotica / Székely Tibor Eszperantó Egyesület, Szabadka

Ikonografija secesije na primerima u Subotici – predavanje / előadás

Narodni muzej Zrenjanin / Nagybecskerekai Népmúzeum

21. 11. 2024. / 2024. 11. 21.

Predavač / Előadó: dr. Olga K. Ninkov

U okviru izložbe *Secesija u Velikom Bečkereku* /

A Szeccszió Nagybecskereken kiállítás keretében

Organizator / Szervező: Narodni muzej Zrenjanin /

Nagybecskerekai Népmúzeum

Predstavljanje 3 publikacije Istorijskog arhiva Subotica / A Szabadkai Történelmi Levéltár 3 kiadványának bemutatója:

Stevan Mačković: *Subotica na granici, grad i ljudi*

(13. 11. 1918 – 4. 6. 1920), *beleške jednog arhiviste*

Ex Pannonia 28

Papp Árpád: *Urbana patologija – upotreba prostora jednog grada iz provincije, društvo i istorija Subotice (1867–2010)* / *Várospatológia: Szabadka – egy vidéki város társadalma, térfelhasználata és a térfelhasználata tanulságai (1867–2010)*

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum

27. 11. 2024. / 2024. 11. 27.

Učesnici / Résztvevők: Stevan Mačković, Dejan Mrkić, dr. Papp Árpád

Organizator / Szervező: Istorijski arhiv Subotica / Szabadkai Történelmi Levéltár

Božićni koncert

Karácsonyi koncert

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum

12. 12. 2024. / 2024. 12. 12.

Organizatori / Szervezők: Društvo klasične muzike Zanatsko-kulturnog udruženja „Lanji Erne”, Subotica, Gradski muzej Subotica/ Lányi Ernő Iparos Művelődési Egyesület Hang Klasszikus Zenei Társulata, Szabadka, Szabadkai Városi Múzeum

МУЗЕЈСКА ЕДУКАЦИЈА
MŰZEUMPEDAGÓGIA
MUZEJSKA EDUKACIJA
MUSEUM EDUCATION

Raslojavanje prošlosti – prateći program arheološke stalne postavke (9 stručnih vođenja i radionica)
A múlt rétegei – a régészeti állandó tárlat kísérő programja (9 szakmai tárlatvezetés és múzeumpedagógiai foglalkozás)
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
9. 2. 2024 – 17. 10. 2024. / 2024. 2. 9. – 2024. 10. 17.
Predavač / Előadó: Neda Dimovski

Lepeza – muzejska radionica na izložbi *Istoricizam u Subotici*
Legyező – múzeumpedagógiai foglalkozás a *Historizmus Szabadkán* kiállításon
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
13. 2. 2024. / 2024. 2. 13.
Predavač / Előadó: Ljubica Vuković Dulić

Priroda i čovek – stručna vođenja na prirodnačkoj stalnoj postavci (12 vođenja)
A természet és az ember – szakmai tárlatvezetés a természettudományi állandó kiállításon (12 alkalom)
Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
22. 2. 2024 – 31. 10. 2024. / 2024. 2. 22. – 2024. 10. 31.
Predavači / Előadók: Slađana Aleksić,
dr. Kajdoci Lovász Gabriella

PTIČIJI SVET SUBOTICE

SZABADKA MADÁRVILÁGA

PSZIKLOS

JÉLENTKEZ
A SZABADKAI VÁROSI MÚZEUM
TERMÉSZETTUDOMÁNYI OSZTÁLYÁNAK
FOTÓPÁLYÁZATÁRA!

PRILÁGI SE
NA FOTO KONKURS
PRIRODNJAČKOG ODELJENJA
GRADSKOG MUZEJA SUBOTICE

TERAJANJE KONKURSA: 01. 03. 2024. – 01. 11. 2024.

A PÁLYÁZAT ÍDŐTARTAMA: 2024. 03. 01. – 2024. 11. 01.

KATEGÓRIJE:
- partéti ptice
- ptice i njihovo okruženje
- ponedenje ptice

KATEGÓRIÁK:
- madárpartéti
- madarak és környezetük
- madarak viselkedése

GLAVNI MAGAZINER, BODOL, OSZAKLYIVANAK
MADÁRKÉP FOTÓPÁLYÁZATJA ÉS KONKURSAJÓRULÁS

KEZDÉS, HÉBERÉS, É SZÉKES KÖNYV
MADÁRÁLLÁS ÉS MADÁRKÉPÁZÁS

Organizatori / Szervezők: dr. Kajdoci Lovász Gabriella, Slađana Aleksić

Povodom pripreme izložbe *Ptičiji svet Subotice* – ptice urbanih sredina / A Szabadka madárvilága – madarak urbánus környezetben című kiállítás előkészületei keretében

Džinovi ledenog doba – muzejska radionica na prirodnjačkoj stalnoj postavci
Jégkorszaki óriások – múzeumpedagógiai foglalkozás a természettudományi állandó kiállításon
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 1. 3. 2024. / 2024. 3. 1.

Predavač / Előadó: dr. Kajdocsi Lovász Gabriella

Svetski dan divljih vrsta – edukativni program paličkog zoološkog vrta i Gradskog muzeja Subotica
Vadvilág világnap – a Pálcsi Állatkert és a Szabadkai Városi Múzeum pedagógiai programja
 ZOO Palić / Pálcsi Állatkert
 3. 3. 2024. / 2024. 3. 3.

Organizator / Szervező: Jelena Toljagić

Kustos / Kurátor: Slađana Aleksić

Evolucija, filogenija čoveka, fosili – muzejska radionica na prirodnjačkoj stalnoj postavci
Evolúció, az ember törzsfelődése, kövületek – múzeumpedagógiai foglalkozás a természettudományi állandó kiállításon

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 21. 3. 2024. / 2024. 3. 21.

Predavač / Előadó: Slađana Aleksić

Život i umetnosti naših navrbaba i navrdeda u Subotici i okolini – muzejska radionica na izložbi *Istoricizam u Subotici* (3 radionice)

Szépszüleink élete és művészete Szabadkán és környékén – múzeumpedagógiai foglalkozás a *Historizmus Szabadkán* kiállításon (3 alkalom)

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 21. 3. 2024. / 2024. 3. 21.

Predavači / Előadók: dr. Olga K. Ninkov,
 Ljubica Vuković Dulić

Šta zuji ovde? – muzejska radionica na prirodnjačkoj stalnoj postavci (4 radionica)

Mi zümmög itt? – múzeumpedagógiai foglalkozás a természettudományi állandó kiállításon (4 alkalom)
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 22. 3. 2024 – 6. 6. 2024. / 2024. 3. 22 – 2024. 6. 6.
 Predavači / Előadók: Slađana Aleksić,
 dr. Kajdócsi Lovász Gabriella

Dan planete Zemlje – predavanje i muzejska radionica na prirodnjačkoj stalnoj postavci

A Föld napja – előadás és múzeumpedagógiai foglalkozás a természettudományi állandó kiállításon
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 22. 4. 2023. / 2024. 4. 22.
 Predavač / Előadó: Slađana Aleksić

Ukus prošlosti – Julije Korhec (1899–1973) – stručno vođenje (2 vođenja)

A múlt íze – Korhec Gyula (1899–1973) – szakmai tárlatvezetés (2 alkalom)
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 24. 4. 2024. / 2024. 4. 24.
 Predavači / Előadók: dr. Korhec Papp Zsuzsanna,
 Kubičković Ákos

Igraonica o salamama – muzejska radionica na izložbi *Ukus prošlosti – Julije Korhec (1899–1973)*

Szalámis játszóház – múzeumpedagógiai foglalkozás
A múlt íze – Korhec Gyula (1899–1973) kiállításon
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 4. 6. 2024 / 2024. 6. 4.
 Predavač / Előadó: dr. Korhec Papp Zsuzsanna

Uloga prirode na Umetničkoj koloniji Nađabnja u periodu secesije – stručno vođenje na izložbi Remek dela Umetničke kolonije Nađabnja iz privatnih zbirki
A természet szerepe a Nagybányai Művésztelepen a szecesszió korában – szakmai tárlatvezetés a Nagybányai remekművek magángyűjteményekből kiállításon
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 8. 6. 2024. / 2024. 6. 8.

Predavač / Előadó: dr Olga K. Ninkov
 U okviru programa za Svetski dan secesije /
 A szecesszió világnapja alkalmából

Obojena svetlost – muzejska radionica na izložbi Istorizam u Subotici

Színes fény – múzeumpedagógiai foglalkozás a Historizmus Szabadkán kiállításon
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 10. 6. 2024. / 2024. 6. 10.

Predavač / Előadó: Ljubica Vuković Dulić
 U okviru programa za Svetski dan secesije /
 A szecesszió világnapja alkalmából

Remek dela Umetničke kolonije Nađabnja iz privatnih zbirki – stručno vođenje

Nagybányai remekművek magángyűjteményekből – szakmai tárlatvezetés

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 10. 6. 2024, 27. 6. 2024. / 2024. 6. 10., 2024. 6. 27.

Predavač / Előadó: dr Olga K. Ninkov

Međunarodni dan bez plastičnih kesa: Furošiki pakovanja pomoću tekstila – predavanje i muzejska radionica na prirodnjačkoj stalnoj postavci
Zacsókómentes világnap: a furoshiki csomagolókendő – előadás és múzeumpedagógiai foglalkozás a természettudományi állandó kiállításon

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 3. 7. 2024, 9. 7. 2024. / 2024. 7. 3., 2024. 7. 9.

Predavač / Előadó: Sladana Aleksić

Arheološka muzejska radionica
 Régészeti múzeumpedagógiai foglalkozás
 Letnji kamp „Čupava Kata”, OŠ „Vuk Karadžić”, Bajmok /
 Kócos Kata nyári tábor, Vuk Karadžić Á. I., Bajmok
 7. 8. 2024. / 2024. 8. 7.
 Predavač / Előadó: Neda Dimovski

Heraldika – predavanje i muzejska radionica
 Címertan – előadás és múzeumpedagógiai foglalkozás
 Kamp za ekološku svesnost i očuvanje tradicije, Šupljak /
 Ludasi Környezetismereti és Hagyományörző Tábor
 12. 8. 2024. / 2024. 8. 12.
 Predavač / Előadó: Horváth Andor

Putovanje kroz vreme – stručna vođenja na etnološkoj
 stalnoj postavci (27 vođenja)
 Időutazás – szakmai tárlatvezetés a néprajzi állandó
 kiállításon (27 alkalom)
 Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
 2. 9. 2024 – 31. 12. 2024. / 2024. 9. 2. – 2024. 12. 31.
 Predavači / Előadók: Horváth Andor, dr. Papp Árpád

Šta se krije ispod ravnice? – stručno vođenje i muzejska
 radionica (11 grupa)
 Mi rejtőzik a síkság alatt? – szakmai tárlatvezetés és
 múzeumpedagógiai foglalkozás (11 alkalom)
 15. 8. 2024 – 30. 10. 2024. / 2024. 8. 15. – 2024. 10. 30.
 Predavač / Előadó: dr Ivan Dulić
 Organizator / Szervező: Slađana Aleksić

Evropska Noć istraživača

Európai kutatók éjszakája

Visoka tehnička škola strukovnih studija u Subotici / Szabadkai Műszaki Szakfőiskola, Szabadka
27. 9. 2024. / 2024. 9. 27.

Učesnici / Résztevők: Kubičković Ákos,
Ilijana Ivković, Tóth Alex

Geološki sastav i postanak osnovnih geotektonskih celina Srbije – neobičan čas geografije sa učenicima Tehničke škole „Ivan Sarić”, Hemijsko-tehnološke škole, OŠ „Jovan Mikić” i OŠ „Ivan Goran Kovačić”

Szerbia geotektonikai alapegységeinek földtani összetétele és eredete – rendhagyó földrajzórá az Ivan Sarić Műszaki Iskola, a Vegyészeti és Technológiai Iskola, a Jovan Mikić Á. I. és az Ivan Goran Kovačić Á. I. diákjai számára

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
27. 10. 2024 / 2024. 10. 27.

Predavač / Előadó: Andrea Štraka

Moj zavičaj – stručno vođenje kroz izložbi muzeja, obilazak Gradske kuće i gradskog jezgra

Szülőföldem – szakmai tárlatvezetés a múzeumi kiállításokon, a Városháza és a városközpont megtekintése

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
17. 10. 2024. / 2024. 10. 17.

Predavači / Előadók: Neda Dimovski, Sonja Korponaić

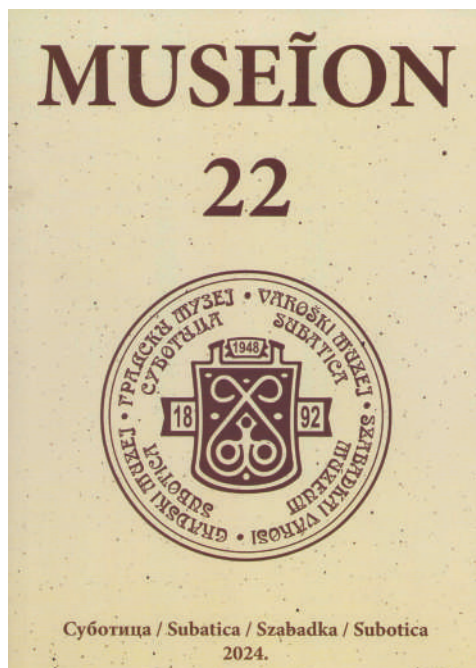
Vođenje kroz izložbe članovima Udruženja za podršku osobama sa psihofizičkim smetnjama „Zajedno” grada Subotice, kluba „Zvuci srca” i Udruženja „Pruži mi ruku”, volonterima subotičkog Festivala mentalnog zdravlja
Szakmai tárlatvezetés a szabadkai Zajedno Pszichofizikai Fogytékossággal Élőket Támogató Egyesület, a Szívhangok Klub és a Nyújts Kezet Egyesület tagjai, valamint a Szabadkai Mentális Egészség Fesztivál önkéntesei számára

Gradski muzej Subotica / Szabadkai Városi Múzeum
3. 12. 2024. / 2024. 12. 3.

Predavači / Előadók: dr Olga K. Ninkov, Sonja Korponaić, Ljubica Vuković Dulić

Povodom Svetskog dana osoba sa invaliditetom / A fogyatékosággal élő emberek világnapja alkalmából

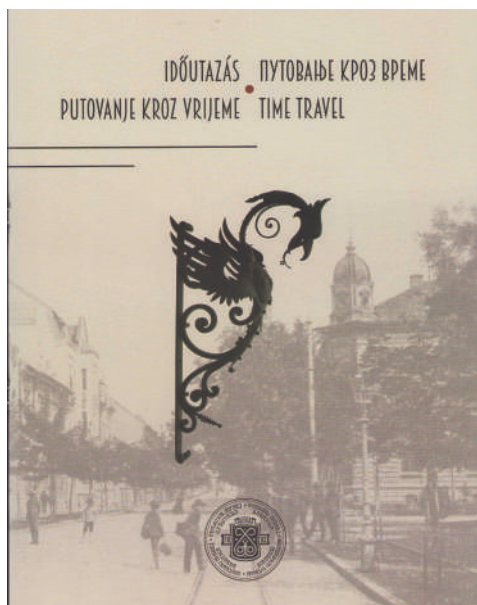
ИЗДАЊА
KIADVANYOK
IZDANJA
PUBLICATIONS

Kajdoci Lovász, Gabriella (Ed) (2024). *Museion 22 – Godišnjak Gradskog muzeja Subotica / A Szabadkai Városi Múzeum évkönyve / Godišnjak Gradskog muzeja Subotica / Yearbook of the Municipal Museum of Subotica*. Суботица: Градски музеј Суботица / Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum / Subotica: Gradski muzej Subotica / Subotica: Municipal Museum of Subotica.

Aleksić, Sladana – Kajdoci Lovász, Gabriella (Eds) (2024). *Ptičiji svet Subotice – kalendar: izbor fotografija sa foto konkursa Gradskog muzeja Subotica / Szabadka madárvilága – naptár: válogatás a Szabadkai Városi Múzeum fotópályázatára érkezett fényképekből*. Subotica: Gradski muzej Subotica / Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum.

Horváth, Andor (2024). *Időutazás – képes katalógus / Путovanje kroz vreme – илустровани каталог / Putovanje kroz vrijeme – ilustrirani katalog / Time travel – illustrated catalog. Суботица / Subotica: Varoški muzej Subotica / Subotica: Gradski muzej Subotica / Subotica: Municipal Museum of Subotica.*

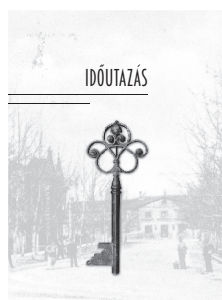
Dulić, Ivan A. (2024). *Šta se krije ispod ravnice? Geološka izložba u Gradskom muzeju Subotica / Mi rejtőzik a síkság alatt? Geológiai kiállítás a Szabadkai Városi Múzeumban. Subotica: Gradski muzej Subotica, Novi Sad: Naučno-tehnološki centar NIS-Naftagas / Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum, Újvidék: Naučno-tehnološki centar NIS-Naftagas.*

Korhec Papp, Zsuzsanna – Kubičković, Ákos (2024). *A múlt íze – Korhec Gyula (1899–1973) / Ukus prošlosti – Julije Korhec (1899–1973). Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum / Subotica: Gradski muzej Subotica.*

Korhecz Papp, Zsuzsanna (Ed) (2024). *Festett üvegablakok – konferenciakötet / Vitraži – zbornik konferencije*. Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum / Subotica: Gradski muzej Subotica.

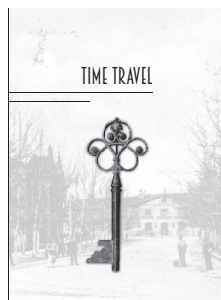

Papp, Árpád (Ed) (2024). *Időutazás: a Szabadkai Városi Múzeum állandó néprajzi kiállításának kalauza*. Szabadka: Szabadkai Városi Múzeum.

Пап, Арпад (Ed) (2024). *Путовање кроз време: водич кроз сталну етнографску поставку Градског музеја Суботица*. Суботица: Градски музеј Суботица.

Papp, Árpád (Ed) (2024). *Putovanje kroz vrijeme: vodič kroz stalni etnografski postav Gradskog muzeja*. Subotica: Gradski muzej Subotica.

Papp, Árpád (Ed) (2024). *Time travel: permanent ethnographical exhibition of the Subotica City Museum*. Subotica: Municipal Museum of Subotica.

POBEDNICI FOTO KONKURSA PTIČIJI SVET SUBOTICE
A SZABADKA MADÁRVILÁGA FOTÓPÁLYÁZAT NYERTESEI

Kategorija: Portreti ptica / Kategória: Madárportrék

Milan Vukotić: *Athene noctua* / Kukumavka / Kuvik, Makova Sedmica, Subotica / Makkhetes, Szabadka

Kategorija: Ponašanje ptica / Kategória: Madarak viselkedése

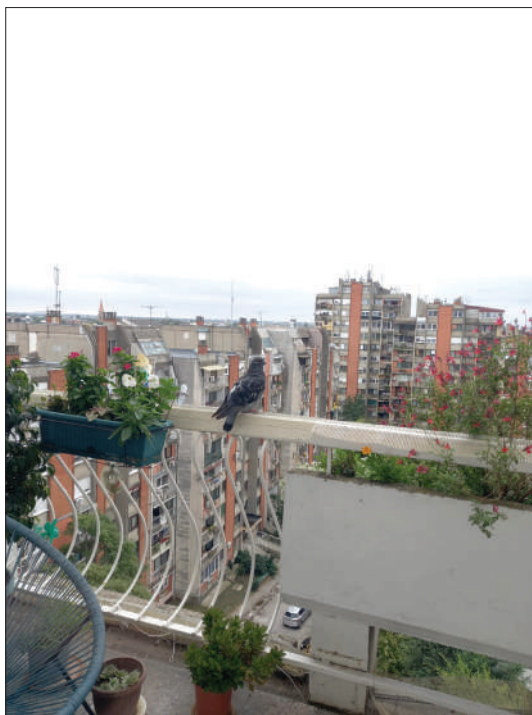
Mirna Bokan: *Parus major* / Velika senica / Széncinege, Kertvaroš, Subotica / Kertváros, Szabadka

Kategorija: Ptice i njihovo okruženje / Kategória: Madarak és környezetük

Roncsák József: *Streptopelia decaocto* / Gugutka / Balkáni gerle, Ker, Subotica / Kér, Szabadka

Najbolji mladi fotograf / Legjobb ifjúsági fotós

Sofija Jurišin: *Columba livia f. domestica* / Divlji golub / Parlagi galamb, Prozivka, Subotica / Harcosok sorakozója, Szabadka

Slađana Saulić Dana: *Columba livia f. domestica* / Divlji golub / Parlagi galamb, Centar, Subotica / Központ, Szabadka

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
069(497.113)(058)

MUSEION : годишњак Градског музеја Суботица = a
Szabadkai Városi Múzeum évkönyve = godišnjak Gradskog
muzeja Subotica = Yearbook of the Municipal Museum of
Subotica / urednik Kajdócsi Lovász Gabriella. - 2001, 1- . -
Subotica : Gradski muzej Subotica, 2001- . - 23 cm
Godišnje. - Tekst na srp. (ćir. i lat.), mađ., hrv. i engl. jeziku.
ISSN 1451-1274 = Museion (Subotica)
COBISS.SR-ID 179561223